ГОВЬСҮМБЭР АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН 2020-2024 ОНЫ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ХӨТӨЛБӨРИЙН 2022 ОНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ТАЙЛАН

Говьсүмбэр аймгийн Засаг даргын Тамгын газар **2022.12.31**

Дугаар	ХБТББ-т тусгагдсан зорилт/үйл ажиллагаа	Зорилтыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжих хугацаа	Үндсэн хэрэгжүүлэх байгууллага	Эх үүсвэр	Нийт хөрөнгийн хэмжээ (сая төгрөг)	Суурь түвшин	Зорилтот түвшин, үр дүн (хөрөнгийн хэмжээ эх үүсвэр)			Хэрэгжилтийн явц	Хэрэгжилтийн хувь
								Зорилтот түвшин, үр дүнгийн үзүүлэлт	Төсөв (сая.төг)	Төсвийн гүйцэтгэл (сая.төг)		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
НЭГ. “КОВИД-19” ХАЛДВАРТ ЦАР ТАХЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ БОДЛОГО												
“Ковид-19” халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх												
1.	1.1.1. “Ковид-19” халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	1. Аж ахуйн нэгж, хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчдэд хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, ариун цэвэр, халдваргүйн горимыг хангахад шаардлагатай мэдээлэл, сурталчилгаа хийх, сургалт зохион байгуулах замаар ажлын байраа хадгалах, орлоготой байх нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	2021-2024	ОБГ, ЭМГ	БТ	-	Хяналт шалгалт хийж, зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн байгууллагын тоо-19 Хамрагдсан иргэдийн тоо - 70	Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгууллагад чиглэсэн мэдээлэл сурталчилгааны тоо-12 Хяналт шалгалтын тоо-12			2022 онд Ковид-19 халдварын 2476 тохиолдол бүртгэгдэж, өссөн дүнгээр албан байгууллага, айл өрхүүдийн 2232 объектын 211024 м/кв талбайд халдваргүйжүүлэлт хийж, дотоод орчинд цэвэрлэгээ үйлчилгээг хийх халдвараас сэргийлэх чиглэлээр давхардсан тоогоор 15 байгууллагын халдвар хамгааллын дэглэмд хяналт шалгалт хийж, сургалт хийж, 146 ажилчин албан хаагчийг сургалтад хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгж байгууллагад чиглэсэн мэдээлэл сурталчилгааны тоо-15 Хяналт шалгалтын тоо-15 Хамрагдсан иргэдийн тоо - 146	100
2.		2. Төрийн болон Орон нутгийн өмчит байгууллагуудад хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, ариун цэвэр, халдваргүйн горимыг хангахад шаардлагатай мэдээлэл, сурталчилгаа хийх,	2021-2024	ОБГ, ЭМГ	БТ	-	Төрийн болон Орон нутгийн өмчит байгууллагад чиглэсэн мэдээлэл сурталчи	Төрийн болон Орон нутгийн өмчит байгууллагад чиглэсэн мэдээлэл сурталчилгааны тоо-24 Хяналт			Эрүүл мэндийн байгууллагууд Ковид-19 халдвараас сэргийлэх байнгын болон урьдчилсан халдваргүйжүүлэлтийг тогтмол хийж, халдвараас сэргийлэх дэглэмийг мөрдөн ажиллаж байна. Төрийн болон орон нутгийн өмчит 14 байгууллагын ариун цэвэр, халдваргүйн горимыг хангах чиглэлээр ариутгалын бодисыг цэвэрлэгээ үйлчилгээнд хэрэглэх заавар, зөвлөмжийн талаар мэдээлэл сургалт, сурталчилгаа хийсэн. ЭХЭМҮТөв, Улсын хоёрдугаар төв эмнэлэгтэй хамтран ‘’Халдварын сэргийлэлт, хяналтын ажилтан” бэлтгэх	79.2

		сургалт зохион байгуулах замаар үйл ажиллагааг хэвийн явуулахад дэмжлэг үзүүлж ажиллана.					лгааны тоо-24 ; Хяналт шалгалтын тоо-12	шалгалтын тоо-12			сургалтыг 2022 оны 4 дүгээр сарын 22-ны өдөр орон нутагт зохион байгуулж, төрийн болон хувийн хэвшлийн 9 эрүүл мэндийн байгууллагын нийт 45 эмч, эмнэлгийн ажилтныг хамруулсан. Эрүүл мэндийн байгууллагуудыг магадлан итгэмжлэлд орох бэлтгэл ажлын хүрээнд халдвараас сэргийлэх хяналтын шалгуур үзүүлэлтийн дагуу шалгаж, мэргэжил арга зүйгээр ханган ажилласан. Нийт давхардсан тоогоор 14 эрүүл мэндийн байгууллагад хяналт шалгалт зохион байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Төрийн болон Орон нутгийн өмчит байгууллагад чиглэсэн мэдээлэл сурталчилгааны тоо-14 Хяналт шалгалтын тоо-14	
3.	1.1.2. “Ковид-19” халдварт цар тахлын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлж, бэлэн байдал, хариу арга хэмжээг хангах арга хэмжээг зохион байгуулж, санхүүжилтийг шийдвэрлэнэ.	3. “Ковид-19” халдварт цар тахлын эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, бэлэн байдал, хариу арга хэмжээний төлөвлөгөө гаргаж, хэрэгжилтийг зохион байгуулан ажиллана.	2021-2024	АОК	ЗДН АОНХС		Ковид-19-ын эсрэг хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөнд 3 удаа тодотгол -хийсэн. төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-90	Ковид-19-ын эсрэг хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөнд тодотгол хийнэ. Хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-90			Ковид-19 халдварын эсрэг хариу арга хэмжээний хүрээнд 80 арга хэмжээг 90 хувийн гүйцэтгэлтэй зохион байгуулсан. Цаг үеийн нөхцөл байдал Ковид-19 халдварын тархалттай холбоотойгоор 12 дахь удаагийн давтан үнэлгээ хийж, зөвлөмжийн дагуу төлөвлөгөөнд 1 удаа тодотгол хийсэн. Төлөвлөгөөний хүрээнд Ковид-19 халдварын эсрэг дархлаа сэргээх нэмэлт 3 дугаар тунд зорилтот насны иргэдийн 50.5 хувийг хамруулсан. Хүн амд эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг шуурхай хүргэж, эмнэлгийн орны оновчтой зохион байгуулалтыг хийж ажилласнаар өвчлөл, хүндрэл, нас баралт 2021 онд 22 байсан бол 2022 онд нас баралт бүртгэгдээгүй байна. 11 дүгээр сарын байдлаар Ковид-19 халдварын тохиолдол 2476 бүртгэгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 2130 тохиолдлоор буюу 53.7 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна. **Хүрсэн түвшин:** Ковид-19-ын эсрэг хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөнд 1 удаа тодотгол хийсэн. Хариу арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-90	100
4.	1.1.3. Мэргэжлийн байгууллагуудыг чадавхжуулах, албан хаагчдыг сургах, шаардлагатай тоног, төхөөрөмж, хамгаалалтын	4. Мэргэжлийн байгууллагуудыг шаардлагатай тоног төхөөрөмж, хамгаалах хэрэгслээр хангах арга хэмжээг зохион байгуулна.	2021-2024	АОК	АОНХС		Нийт 124.2 сая төгрөгийн тоног төхөөрөмжөөр хангасан. ОНХСан	Дезкамер, цахилгаан автомакс, хамгаалах хувцсаар хангана.			Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг, сум өрхийн эрүүл мэндийн төвүүдийг тус бүр 2ш улсын төсвийн 1.3 сая төгрөгийн 10 ширхэг цахилгаан автомаксаар хангасан. Коронавируст халдварын шинжилгээ хийж буй лабораториудыг бэхжүүлэх зорилгоор ДЭМБ-аас 52.3 сая төгрөгийн сорьц хадгалах хөргөгч, сорьц зөөвөрлөх аюулгүй сав, сорьц зөөвөрлөх гурвалсан хайрцаг болон Эрүүл мэндийн яамнаас 150.1 сая төгрөгийн нэг удаагийн хамгаалах хувцас хэрэгслээр бүрэн хангасан. Мөн Хүнсний хясаа Мөөг ургуулах технологийн сургалтад нийт 20 хүн хамрагдаж, үүнээс	100

	хэрэгслээр хангах арга хэмжээг зохион байгуулна.						гийн 68.0 сая төгрөгөөр автомашин худалдаж авсан.				11 иргэн нэгдэн “Чойрын гурван богд” хоршоо байгуулан хүнсний зориулалттай хясаа мөөг тариалж, борлуулалтын каластерийг бий болгон, орон нутгийн хэрэгцээг хангахаас гадна Улаанбаатар хотруу бүтээгдэхүүнийг нийлүүлж байна. Орон нутгийн 59 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Мэргэжлийн хяналтын лабораторт 22 нэр төрлийн багаж, тоног төхөөрөмжийг хүлээлгэн өгч үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Шийдвэрлэгдэх тоног төхөөрөмжийн тоогоор-10 Нийт зарцуулсан төсөв, хөрөнгө – 203.7 сая төгрөг	
5.		5. Мэргэжлийн байгууллагуудын албан хаагчдыг сургаж чадавхжуулна.	2021-2024	АОК	БТ		Сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо – 400; Сургалтын тоо - 28	Мэргэжлийн байгууллагын албан хаагчдыг сургаж дадлагажуулна.			Эрүүл мэндийн яам, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв болон лавлагаа шатлалаас зохион байгуулсан цахим болон танхимын 48 удаагийн сургалт зөвлөгөөнд давхардсан тоогоор 195 албан хаагч хамрагдсан. Төрийн болон хувийн хэвшлийн 9 эрүүл мэндийн байгууллагын 45 эмч, эмнэлгийн эмч, ажилтныг ажлын байранд нь чадавхжуулах дадлага сургалтыг зохион байгуулсан. “Коронавируст халдвар /Ковид-19/”-ын цар тахлын үеийн удирдлага, зохион байгуулалт, туршлага, сургамж, цаашдын чиг хандлага”, “Коронавируст халдвар”-ын эсрэг Комирнэти вакцинаар 5-11 насны хүүхдийг вакцинжуулах ажлын хүрээнд эмч, мэргэжилтнүүдийг чадавхжуулах сургалтад 6 албан хаагчийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Сургалтын тоо -48 Сургалтад хамрагдсан албан хаагчдын тоо – 240	100
6.	1.1.4. Хүн амыг Ковид-19 халдвараас урьдчилан сэргийлэх, сургууль, цэцэрлэгийн хүүхдийг томуугийн вакцинд хамруулна.	6. Эрсдэлт бүлгийн хүн амыг улирлын томуугийн вакцинд хамруулна.	2021-2024	АЗДТГ, ЭМГ	УТХО		Эрсдэлт бүлгийн 1468 хүн тун	Улирлын томуугийн вакцин 500 хүн тун			2022 оны 10 дугаар сарын 20-30-ны өдрүүдэд ээлжит дархлаажуулалтын 10 хоногийг “Томуугаас сэргийлье” уриан дор зохион байгууллаа. Улирлын томуугийн “GCFLU” дөрвөн цэнт вакциныг 4850 хүн тунг татан авч, эрсдэлт бүлгийн хүн ам болох 1-5 насны хүүхэд, жирэмсэн эмэгтэйчүүд, эрүүл мэндийн ажилчид, 65-аас дээш насныхан, архаг хууч өвчтэй нийт 2432 хүн тун дархлаажуулалтад хамруулж, дархлаажуулалтын ажил 50.1 хувьтай явагдаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Томуугийн вакцинд хамруулсан зорилтот бүлгийн хүний тоо-2432	100
7.		7. Хүн амыг Ковид-19 халдвараас урьдчилан сэргийлэх вакцинд хамруулна.	2021-2024	АЗДТГ, ЭМГ	УТХО		1-р тунгийн хамралт 93.2 хувь, 2-р тунгийн	Насанд хүрэгчдийг Ковид-19 халдвараас урьдчилан сэргийлэх вакцинд			2022 онд Коронавируст халдвар (Ковид-19)-ын эсрэг дархлаажуулалтын хамралт өссөн дүнгээр: 1-р тунгийн хамралт-90.6 хувь /12708 хүн/ 2-р тунгийн хамралт 88.1 хувь /12086 хүн/ зорилтот 18-аас дээш насны нэмэлт 3-р тунгийн хамралт 50.5 хувь /5274 хүн/ 4 -р тунгийн хамралт 4 хувьтай байна. /829 хүн/	100

							хамралт 94.2 хувь. 3-р тунгийн хамралт 43.6 хувь	хамруулна.			**Хүрсэн түвшин:** Зорилтот бүлгийн хүн амын хамрагдалтын хувь-58.3	
8.	1.1.5. Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас урьдчилан сэргийлэх мэдээлэл сурталчилгаа сургалтыг зохион байгуулж, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний хариу арга хэмжээний бэлэн байдлыг хангана.	8. Хариу арга хэмжээний бэлэн байдлын нөөцийг бүрдүүлнэ.	2021-2024	АОК, ЭМГ	АОНХС		Үндсэн эмчилгээний эмийн нөөц 7-10 хоног; шинж тэмдгийн эмчилгээний эмийн нөөц 20-45 хоног; ПГУ шинжилгээний оношлуурын нөөц 9-10 хоног; Түргэвчилсэн оношлуурын нөөц 40 хоног; Голомтын халдваргүйжүүлэлт хийх нөөц 30 хоног	Нөөцийн бэлэн байдлын үнэлгээ хийгдэж, нөөцийг сэлгэсэн байна.			2022 онд эрүүл мэндийн байгууллагуудын эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөцийг үнэлэхэд дунджаар: -Зайлшгүй шаардлагатай эмийн хангамж 80.3 хувь -Амин чухал эм, эмнэлгийн хэрэгслийн байх ёстой нөөцийг 2 сараар тооцоолон бүрдүүлэн ажиллаж 87.8 хувь -Ковид-19 халдварын үеийн эм, эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц 91.7 хувьтай буюу дунджаар 55 хоногийн нөөцтэй байна. Улсын төсвөөс 150.1 сая төгрөгийн нэг удаагийн хамгаалах хувцас хэрэгслээр хангаж, эрүүл мэндийн байгууллагуудын Ковид-19 халдварын бэлэн байдлын үеийн хамгаалах хувцас хэрэгслийн нөөцийг **Хүрсэн түвшин:** Эм эмнэлгийн хэрэгслийн нөөц 7-14 хоног Хамгаалах хувцас хэрэгслийн нөөц дунджаар 20 хоног Оношлуурын нөөц 15-20 хоног Халдваргүйжүүлэлтийн бодисын нөөц 30 хоног	100
9.		9. Шинэ болон сэргэн тархаж байгаа халдвараас сэргийлэх мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаа зохион байгуулна.	2021-2024	ЭМГ	БТ		Цахим мэдээлэлд хандалт авсан иргэдийн тоо-	Шаардлагатай тохиолдолд гарын авлага тараах, цахим			Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлаас сэргийлэх, вакцинжуулалт, дархлаа дэмжих, гэрийн нөхцөлд ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийх заавар, зөвлөмж, мэдээ, мэдээллийг эрүүл мэндийн байгууллагын gsasurgaltsurtalchilgaa. Govisumber aimgiin ervvl mendiin gazar гэсэн цахим хуудас болон олон нийтийн сүлжээгээр түгээн ажилласнаар 4600	100

							4000; Тараасан гарын авлага 18 төрлийн – 3200; Мэдээлэл, сургалт, сурталчилгаанд хамрагдсан иргэдийн тоо - 1320	орчинд мэдээлэл бэлтгэж түгээнэ.			хүнд мэдээлэл хүргэсэн. Коронавируст халдвар /Ковид-19/-ын цар тахлаас сэргийлэх 11 төрлийн 3000 гарын авлага, сургалт сурталчилгааны материалыг иргэдэд түгээсэн. **Хүрсэн түвшин:** Сургалт мэдээллийн тоо-31 Мэдээлэл хүрсэн, сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-7600 (Давхардсан тоогоор)	
10.	1.1.6. Багш, сурагч, сургуулийн ажилтнуудын эрүүл мэндийн эрсдэлийг тодорхойлж, сургууль завсардалтын эрсдэлийг тооцоолж, холбогдох арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	10. Багш, сурагч, сургуулийн ажилтнуудын эрүүл мэндийн эрсдэлийг тодорхойлж, хичээл сургалтын хэвийн үйл ажиллагааг хангахад чиглэсэн арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АОК, АЗДТГ	БТ		2 5	Багш, сурагч, сургуулийн ажилтнуудын эрүүл мэндийн эрсдэлийн үнэлгээг 2 удаа хийнэ. Үнэлгээнд үндэслэн тодорхой арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.			Боловсрол, шинжлэх ухааны сайд, Эрүүл мэндийн сайдын хамтарсан 2021 оны А/292, А/525 дугаар хамтарсан “Түр журам батлах тухай” тушаалыг 86.0 хувийн хэрэгжилтийг хангаж, аймгийн хэмжээний ерөнхий боловсролын 5 сургууль, 6 цэцэрлэгийн орчны эрсдэлийг үнэлж, хамтарсан багуудыг ажиллуулсан. Мөн 2022 оны 02 дугаар сарын 14-нөөс 04 дүгээр сарын 18-ны өдрийг хүртэл хугацаанд сургууль, цэцэрлэгийн багш, ажилчид, сурагчдаас түргэвчилсэн оношлуураар Ковид-19 өвчний шинжилгээг авч ажилласан. Шинжилгээнд ерөнхий боловсролын сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын 42 багш ажилчид, ерөнхий боловсролын сургуулийн 1-12 дугаар ангийн сурагч, цэцэрлэгийн 2-5 настай нийт 189 хүүхэд шинжилгээнд хамрагдсан. Тус шинжилгээнд хамрагдсан хүүхдүүдээс 7 хариу эерэг гарч, цаг алдалгүй арга хэмжээ авч ажилласнаар өвчнийг бусдад тархах нөхцөлийг бууруулсан. Эрсдэлийн үнэлгээний дагуу зөвлөмжийг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлэн, 8.07 хувийн хэрэгжилтийг хангаж ажиллаж байна. Аймгийн ерөнхий боловсролын сургуулийн 258 багш, ажилтнуудын 74 хувь буюу 192, цэцэрлэгийн 153 багш, ажилтны 93 хувь буюу 142 нь сүрьеэгийн үзлэг, шинжилгээнд хамрагдаж, 1 сэжигтэй тохиолдол илэрснийг хяналтад авч, эмчилгээнд хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Эрсдэлийн үнэлгээ хийсэн тоо-2 Авч арга хэмжээний тоо-11 Түр журмын хэрэгжилт-86.0	100

Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**97.9**
ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО												
Эрүүл мэнд												
2.1. Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог сайжруулах, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.												
11.	2.1.1. Эрүүл мэндийн салбарыг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	1. "Эрүүл мэндийг дэмжих" арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС		Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 95.7	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100			Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар "Эрүүл мэндийг дэмжих" арга хэмжээний хүрээнд 2 зорилтын 8 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөн 100 хувийн хэрэгжилтийг хангасан. Үүнд: Орон нутгийн төсвийн 5.9 сая төгрөгөөр урвалж бодис, оношлуур худалдан авч элэгний В, С вирус илрүүлэх, БЗДХ/ДОХ, тэмбүү, сүрьеэ өвчний эрт илрүүлэг үзлэгийг зохион байгуулж, 1160 иргэнийг хамруулаад байна. Хавдар судлалын үндэсний төвтэй хамтран 2022 оны 10 дугаар сарын 03-ны өдрөөс 5 хоногийн хугацаатай хавдрын эрт илрүүлэг үзлэг зохион байгуулж нийт 689 иргэнд үзлэг хийж, 250 иргэнийг эсийн шинжилгээнд хамрууллаа. Эмч, мэргэжилтнүүдийг мэргэшүүлж, дадлагажуулах, эмчилгээ, үйлчилгээ үзүүлэх чиглэлээр төрөлжсөн мэргэшлийн эмнэлэг, тусгай мэргэжлийн төв, их дээд сургуулийн мэргэжлийн 5 багтай хамтарч ажиллаж байна. Тус ажлын хүрээнд орон нутагтаа гемодиализи эмчилгээ хийх бэлтгэл ажлын хүрээнд 1 их эмчийн сургасан. Мөн аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг, Улсын хоёрдугаар төв мэргэжлийн багийн хамтарсан сургалт, эмчилгээг орон нутагт зохион байгуулж, 35 эмч, ажилтныг ажлын байранд сургаж, дадлагажуулсан бол хүүхдийн анагаах ухаан, эх барихуйн тусламж, нийгмийн эрүүл мэндийн удирдлагын чиглэлээр нарийн мэргэжил эзэмших, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад 3 эмчийг хамруулсан. Сэтгэцийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлэх, нөхцөл боломжийг бүрдүүлэх, эмч, эмнэлгийн ажилчдыг чадавхижуулах, хүн амын сэтгэцийн эрүүл мэндийг хамгаалах, боловсролыг дээшлүүлэх, дэмжих үйл ажиллагааг идэвхижүүлэх ажлын байрны сургалт. Мөн аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийн төрөх, эмэгтэйчүүдийн эмч, эх баригч нарын мэдлэг, хандлага, чадварыг дээшлүүлэх, тасралтгүй суралцах үйл явцыг дэмжиж, Анагаахын шинжлэх ухааны үндэсний их сургуультай хамтран 2 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 6.8 сая төгрөгийг зарцуулж эмч, мэргэжилтнүүдийг чадавхижууллаа. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -	100

											100	
12.	2.1.2. Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг, сумдын эрүүл мэндийн төвүүдийг орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний тоног төхөөрөмжөөр хангаж, эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	2. Эрүүл мэндийн салбарын барилга байгууламжийг засварлаж, Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн барилгын ажлыг эхлүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО ТХ АОНХС		Халдвартын эмнэлгийн их засварын зураг төсөв боловсруулах ажлын гүйцэтгэл – 100 хувь; Эмнэлгийн ажилчдын байрны засварын зураг, төсөв боловсруулах ажлын гүйцэтгэл – 100 хувь	Халдвартын эмнэлгийн их засварын ажлыг хийнэ. Эмнэлгийн ажилчдын байрны засварын ажлыг хийлгэнэ. Эрүүл мэндийн газрын байрны их засварын ажлыг хийнэ.			Нэгдсэн эмнэлгийн барилгын үлдэгдэл санхүүжилт 1.300 тэрбум төгрөгийг улсын төсөвт тусган батлуулан 2023 онд санхүүжилтийг шилжүүлнэ. Халдвартын эмнэлгийн засварын ажлын зураг төсвийг хийлгэхээр тендер шалгаруулалтыг 2021 онд зарлаж, ММ архитектур ХХК-р 800.0 сая төгрөгийн өртөгтэй засварын ажлын зураг төсвийг хийлгэсэн. Мөн “Эрхэс констракшн” ХХК-тай гэрээ байгуулан нэгдсэн эмнэлгийн хүүхдийн тасгийн хуучин барилгыг ажилчдын байрны зориулалтаар засварлахаар зураг төсвийг боловсруулан, Барилгын хөгжлийн төвийн магадлалаар хянуулж байна. ОНХС-ийн 50.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Эрүүл мэндийн газрын барилгын дээврийн болон дотор засвар, ХӨСҮТ-ийн 9.7 сая төгрөгийн санхүүжилтээр вакцины өрөөний засварыг тус тус хийж гүйцэтгэсэн. Эрүүл мэндийн газрын урсгал засварын ажлын 32.0 сая төгрөгийн тендерийг зарласан. **Хүрсэн түвшин:** Халдвартын эмнэлгийн их засварын ажлын зураг, төсөв хийгдсэн. Эмнэлгийн ажилчдын байрны засварын зураг төсвийн магадлалаар хянагдаж байна. Эрүүл мэндийн газрын байрны дээврийн болон дотор заслын ажлыг бүрэн хийсэн.	90.0
13.		3. Эрүүл мэндийн байгууллагуудыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО		Тоног төхөөрөмж, эд хөрөнгийн тоо - 42 Төсөвт өртөг – 501.6 сая төгрөг	Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр үе шаттайгаар хангана.		1,269.6 сая төгрөг	Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 50.0 сая төгрөгөөр “Мехатроник” ХХК–тай гэрээ байгуулан аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийг 5 төрлийн тоног төхөөрөмж (мэс заслын вакум өрөөнд таазны гэрэл, автомат гар угаагч тосгуур, төрөх тасагт ургийн монитор, хагас автомат төрөх ор, шүдний кабинетад шүдний иж бүрэн үзлэгийн ор)–өөр хангасан. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар 963.0 сая санхүүжилтээр “Эрүүл мэндийг дэмжих” төвийг рентген харалтын аппарат, хэвлийн болон зүрхний ЭХО аппарат, чих хамар хоолойн үзлэгийн иж бүрдэл зэрэг	100

					АОНХС						багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Япон улсын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжийн хүрээнд Дархлаажуулалтын бүртгэл мэдээллийг сайжруулах зорилгоор 9.1 сая төгрөгийн зөөврийн компьютер, ДЭМБ-ийн 2.2 сая төгрөгийн суурин компьютер нийлүүлсэн. 2022 онд аймгийн Эрүүл мэндийн газар 4.5 сая төгрөгийн 2 тоног төхөөрөмж, Нэгдсэн эмнэлэг 1,212.7 сая төгрөгийн 47, Шивээговь ЭМТөв 37.4 сая төгрөгийн 21, Баянтал сумын ЭМТөв 15 сая төгрөгийн 6 нэр төрлийн тоног төхөөрөмжөөр хангагдаад байна. **Хүрсэн түвшин:** Хангагдсан техник, тоног төхөөрөмжийн тоо - 76 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ – 1,269.6 сая төгрөг	
14.		4. Орчин үеийн оношилгоо, эмчилгээний дэвшилтэт технологийг нэвтрүүлж, эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж үйлчилгээг үзүүлнэ.	2021-2024	ЭМГ	-		Хорт хавдрын уламжлалт хими эмчилгээг хийж эхлэх нөхцөлийг бүрдүүлсэн.	Эрэгтэйчүүд судлал, гэмтэл, дотоод шүүрлийн эмчилгээг хийж эхэлнэ.			2021-2022 онд аймгийн Нэгдсэн эмнэлгийг бүсийн оношилгоо, эмчилгээний төв, орон нутгийн жишиг эмнэлэг болгох зорилтыг тавин тусламж, үйлчилгээний тоог нэмэгдүүлэхээр ажиллаж байна. Тус ажлын хүрээнд урологи, эрэгтэйчүүд судлал, гэмтэл, химийн эмчилгээ зэрэг 4 төрлийн тусламж, үйлчилгээг шинээр нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулж, дээрх чиглэлээр тус бүр их эмчийг сургаж, мэргэшүүлсэн. Мөн Хавдар судлалын үндэсний төвтэй хамтран аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг дээр хими эмчилгээний 7 хоногийн дадлага, сургалтыг ажлын байранд нь зохион байгуулсан. Цээж, хэвлийн хавсарсан гэмтэл, үений гэмтэл чиглэлээр 2 эмч бэлтгэгдэж, шилбэний гэмтлийн хадаас суулгах мэс заслын эмчилгээг эхлүүлэх багажтай болсон. Тайлант онд гэмтлийн мөчдийн хагалгааг шинээр нэвтрүүлж, 3 тохиолдолд хадаас авах мэс ажилбар хийгдсэн байна. Эрчимт эмчилгээ мэдээгүйжүүлгийн тасагт мэс заслын дараах өвдөлт намдаах болон гэдэсний саажилтын эсрэг эмчилгээнд нугасны гадна хөндийд гуурс байрлуулан эмчилгээнд хэрэглэж эхэлсэн. Гемодиализын тусламж үйлчилгээг үзүүлэх бэлтгэл ажлын хүрээнд УТХО-аар аппараттай болсон эмч, сувилагч, техникч бэлтгэгдсэн 2023 оноос орон нутагтаа эмчилгээг хийж эхэлнэ **Хүрсэн түвшин:** Шинээр нэвтрүүлсэн тусламж үйлчилгээний тоо- 4	100
15.		5. Яаралтай	2021-	ЭМГ	УТХ		Анхан	Аймгийн			Эрүүл мэндийн яамнаас улсын төсвийн 155.0 сая	100

		тусламж үйлчилгээний хүртээмж чадавхыг сайжруулж, парк шинэчлэлийг хийнэ.	2024		О		шатны эрүүл мэндийн байгууллагуудыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангасан.	Нэгдсэн эмнэлгийг яаралтай тусламжийн тоног төхөөрөмжөөр хангана.			төгрөгөөр аймгуудын Нэгдсэн эмнэлгийн түргэн тусламжийн автомашинаар хангахаар батламж гардуулсан бөгөөд Эрүүл мэндийн сайд орон нутагт ирж автомашиныг гардуулж, 11 дүгээр сард автомашиныг хүлээн авч, тусламж үйлчилгээнд ашиглаж байна. Улсын төсвийн 3.8 сая төгрөгөөр Өрхийн эрүүл мэндийн төвийн яаралтай үед үзүүлэх тусламж үйлчилгээнд зориулж хүчилтөрөгч аппарат, хяналтын монитор, яаралтай тусламжийн иж бүрдлээр тус тус хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Нийлүүлсэн тоног төхөөрөмжийн тоо-7 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-3.8сая төгрөг.	
16.		6. Зонхилон тохиолдох халдварт болон халдварт бус өвчний урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэг үзлэг, оношилгоог зохион байгуулна.	2021-2024	ЭМГ	АОНХС		Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь 80.2; Сүрьеэ өвчлөлийн түвшин – 6,7; Тэмбүү өвчний түвшин – 1,1 ;	Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь 60.0 Сүрьеэ өвчлөлийн түвшин - 13.5 Тэмбүү өвчний түвшин - 24.0			Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/128 дугаар захирамжаар хавдрын эрт илрүүлгийг 2022 оны 05 сарын 02-ны өдрөөс эхлэн зохион байгуулж байна. Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгийн дундаж хамрагдалт 76.0 хувьтай байна. Хөхний хорт хавдрын эрт илүүлэг үзлэг шинжилгээнд 30-60 насны 3458 эмэгтэйчүүд хамрагдахаас 3458 хамрагдаж 100 хувьтай, умайн хүзүүний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 1241 эмэгтэй хамрагдахаас 331 хамрагдаж 26.6 хувьтай, элэгний хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт 4429 иргэн хамрагдахаас 2500 иргэн хамрагдаж 56.4 хувьтай байна. Хорт хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгийг ХӨСҮТөвтэй хамтран зохион байгуулж, нийт 689 иргэнийг үзлэгт хамруулан хортой хавдар 1, хортой гэж сэжиглэгдсэн 5, хоргүй хавдар 30, хавдрын урьдал өвчин 22, хяналтын үзлэг 37, бусад өвчлөл 304 бүртгэгдсэн. Халдварт өвчний 2619 тохиолдол бүртгэгдэж, нийт халдварт өвчин 10000 хүн амд 1440.4 буюу улс, аймгийн дунджаас өндөр үзүүлэлттэй байна. Ковид-19 халдвар 2517 буюу нийт халдварт өвчний 96.1 хувийг эзэлж байна. Сүрьеэ өвчний 15 шинэ тохиолдол бүртгэгдэн 10 000 хүн амд 8.3 байгаа нь аймгийн дунджаас 2.8 хувиар их, улсын дундажаас 1.4 проммиллээр их байна. Тэмбүү өвчний 16 шинэ тохиолдол бүртгэгдэн өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад 15 тохиолдлоор нэмэгдсэн боловч 10000 хүн амд 8.8 байгаа нь аймгийн дунджаас 0.7 их, улсын дунджаас харьцуулаха д 3.4 промиллээр бага байна. **Хүрсэн түвшин:** Хавдрын эрт илрүүлэг үзлэгт хамрагдалтын хувь-76.0 Сүрьеэ өвчлөлийн түвшин 8.3	52.3

											Тэмбүү өвчний түвшин 8.8	
17.	2.1.4. Эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн, оношилгоо, үйлчилгээнд алсын зайн технологийг нэвтрүүлж, эм, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар аюулгүй байдлыг хангаж, хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	7. Эрүүл мэндийн салбарт цахим үйлчилгээг өргөжүүлэн, оношилгоо, үйлчилгээнд алсын зайн технологийг нэвтрүүлнэ.	2021-2024	ЭМГ	УТХО		Мобайл технологи нэвтрүүлсэн ЭМБ -3	Сүмбэр сумын Өрхийн эрүүл мэндийн төвд Мобайл технологи нэвтрүүлнэ.			ДЭМБ-ын хөрөнгө оруулалтаар Шивээговь сумын эрүүл мэндийн төвд 2018 онд, Баянтал, Сүмбэр сумын Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 2021 онд Мобайл технологийг бүрэн нэвтрүүлж, тоног төхөөрөмжөөр хангаж, алслагдсан баг, өрхийн хүн амд тусламж үйлчилгээг үзүүлж байна. Эхний 5 сарын байдлаар өрхийн эрүүл мэндийн төвөөс “ЭРҮҮЛ ЧИЙРЭГ ЭР ХҮН” аяны хүрээнд Цагдаагийн хэлтэс, Онцгой байдлын газрын нийт 341 /давхардсан тоогоор/ алба хаагч, хөдөөгийн 3 багийн 89 иргэнд тусламж үзүүлсэн. Шивээговь сумын эрүүл мэндийн төвд 48, Баянтал сумын эрүүл мэндийн төв амбулаториор үйлчлүүлсэн 8 иргэнийг урьдчилан сэргийлэх үзлэг шинжилгээнд хамруулсан байна. Мобайл технологийн түргэвчилсэн оношлуураар нийт 4452 иргэнд шинжилгээ хийгджээ. Үүнийг задалж авч үзвэл: •HIV – 1346 иргэн •ТРНА – 1744 иргэн /182 иргэн эерэг/ •Хелекобактер -192 иргэн •В вирус – 681 иргэн /17 иргэн эерэг/ •С вирус – 681 иргэн /11 иргэн эерэг/ •Сахар-192 /17 иргэн эерэг/ •Холестрин-192 иргэнд тус тус шинжилгээ хийсэн. **Хүрсэн түвшин:** Мобайл технологийн цахим үйлчилгээнд ирсэн дуудлага, бүртгэлийн тоо-4938 Шийдвэрлэлтийн хувь-100	100
18.		8. Эм, эмнэлгийн хэрэгслийн чанар аюулгүй байдлыг хангаж хүртээмжийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ЭМГ	УТХО		Эм зүйн албыг байгуулах ажлыг эхлүүлсэн. Эмийн чанар, аюулгүй байдлын програм хангамж бүрэн нэвтэрсэ	Эмийн чанар аюулгүй байдлын программ хангамжийг үе шаттайгаар нэвтрүүлнэ. Эм зүйн албаны үйл ажиллагаа тогтмолжуулна.			Эрүүл мэндийн байгууллагуудад цахим жор бичих эрх бүхий 33 эмч (Нэгдсэн эмнэлэгт 24, Шивээговь сумын эрүүл мэндийн төвд 2, Баянтал сумын эрүүл мэндийн төвд-1, “Энхтусдэм” Өрхийн эрүүл мэндийн төвд 6) ажиллаж байна. 2022 онд нийтийн үйлчилгээтэй 8 эмийн санд давхардсан тоогоор 16123 иргэн цахим жороор үйлчлүүлсэн. Цахим жорыг нэвтрүүлсэн эрүүл мэнд, эм хангамжийн байгууллагын тоо 1-ээр нэмэгдэж, 12 болсон. Аймгийн Нэгдсэн эмнэлэгт эм зүйн алба, эмнэлгийн эмийн сангийн өрөө тасалгааг стандартын дагуу зохион байгуулж, 1 эм зүйч, 1 эм найруулагчтайгаар ажиллаж байна. Эм зүйн албанд Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яамны удирдамжийн дагуу “Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хуулийн хэрэгжилтийг”	100

							н				хангуулахаар Мэргэжлийн хяналтын газар, Хөдөлмөр, халамж үйлчилгээний газар, Ажил олгогч эздийн холбоо, Аймгийн Засаг даргын Тамгын газартай хамтран 1 удаагийн хяналт шалгалтыг зохион байгуулж, зөвлөмж өгч, зөвлөмжийн хэрэгжилтийг 100 хувь хангуулан ажилласан. **Хүрсэн түвшин:** Байгуулагдсан албаны тоо-1 Хяналт шалгалтын тоо-1 Эм зүйн албаны үйл ажиллагаа тогтмолжсон. Эмийн чанар аюулгүй байдлын программ хангамжийг нэвтрүүлсэн.	
19.	2.1.5. Жирэмсний хяналтыг сайжруулах замаар эхийн хүндрэлийг бууруулж, сэргийлж болох нялхсын эндэгдлийг багасгана.	9. Жирэмсний эрт үеийн хяналтын хамрагдалтыг нэмэгдүүлж, хүүхдийн эндэгдлийг бууруулна.	2021-2024	ЭМГ	СО НХ С		Жирэмсний эрт үеийн хяналтын эзлэх хувь – 92.5 Нялхсын эндэгдэлийн түвшин - 2.1 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин – 0	Жирэмсний хяналт -87.9 хувь Нялхсын эндэгдлийн түвшин -7.0 5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин - 11.0			Аймгийн хэмжээнд 2022 онд 380 эх төрж, 378 хүүхэд мэндэлсэн. Амьгүй төрөлт 3 бүртгэгдсэн. Нийт 340 жирэмсэн эхийг хяналтад авснаас эхний 3 сартай хяналтад 306 жирэмсэн эх хамрагдаж, эрт үеийн хяналт 90.0 хувьтай байна. Нялхсын эндэгдэл 4 буюу 1000 амьд төрөлтөд 10.5 промиль байна. 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдэл 1 бүртгэгдэж 1000 амьд төрөлтөд 2.6 промиль байна. **Хүрсэн түвшин:** Жирэмсний эрт үеийн хяналтын эзлэх хувь – 90.0 Нялхсын эндэгдлийн түвшин -10.5 1-5 хүртэлх насны хүүхдийн эндэгдлийн түвшин – 2.6	61.8
20.	2.1.6. Хүний хөгжлийг хангаж, нийгмийн хамгааллыг дэмжинэ.	10. Эрүүл мэндийн байгууллагын хүний нөөцийн хөгжлийг дэмжин хөгжүүлнэ.	2021-2024	ЭМГ	АО НХ С		Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь - 90.0 Сургалтад	Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт 100 хувь Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг тасралтгүй сургаж,			Эрүүл мэндийн салбарын “Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгаа хангах” хөтөлбөрийн хүрээнд 4 зорилт 16 арга хэмжээг төлөвлөн, 93.3 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Төгсөлтийн дараах үндсэн мэргэшил, төрөлжсөн мэргэшил эзэмших, мэргэжил дээшлүүлэх сургалтад нийт 13 эмч, эмнэлгийн ажилтныг хамруулсан. Эрүүл мэндийн яам, Эрүүл мэндийн хөгжлийн төв, лавлагаа шатлалын эрүүл мэндийн байгууллагуудаас зохион байгуулсан цахим болон танхимын 48 удаагийн сургалт зөвлөгөөнд давхардсан тоогоор 170 албан хаагчийг хамруулсан. Эрүүл мэндийн байгууллагууд 14 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 937 албан хаагчийг ажлын байрны сургалтад хамруулан чадавхжуулсан. МЭИК-иас 723.0 мянган төгрөгийн дархлаажуулалтын	93.3

							хамрагдсан эмч, эмнэлгийн ажилтны тоо -30 Мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан эмч, эмнэлгийн ажилтны тоо -10 Нийгмийн баталгааг хангахад чиглэсэн арга хэмжээний тоо -3 Байр орон сууц, байраар хангагдсан эмч, эмнэлгийн ажилтны тоо -13 Зарцуулсан төсөв -20.0 сая төгрөг.	чадавхжуулна Эрүүл мэндийн ажилтны нийгмийн хамгааллыг сайжруулна Ёс зүй, харилцаа хандлагыг дээшлүүлэх арга хэмжээ зохион байгуулна.			амин дэмээр 17 албан хаагчийг хангасан. Эрүүл мэндийн газрын 16 албан хаагчийг Эх хүүхэд, эмэгтэйчүүдийн үндэсний төвд нарийн мэргэжлийн эмчийн үзлэг шинжилгээ, оношилгоонд хамруулж, 8 албан хаагчийг эрүүл мэндийн даатгал болон хамтын сангийн хөнгөлөлтөөр Хужирт рашаан сувилалд эмчилгээнд хамруулсан. Эмч, сувилагч, тусгай мэргэжилтний ёс зүй, харилцаа хандлага, тусламж үйлчилгээний ур чадварыг дээшлүүлж, байгууллагын соёл, уур амьсгалыг сайжруулах зорилгоор “Хүндэтгэлтэй харилцаа-Чанартай үйлчилгээ” 9 сарын аяныг зохион байгуулсан. Эрүүл мэндийн байгууллагын хүний нөөцийн хөгжлийг дэмжих чиглэлээр нийт 62 удаагийн арга хэмжээг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1109 эмч, мэргэжилтэн, эмнэлгийн ажилтныг хамруулсан. Эрүүл мэндийн салбарын 128 албан хаагчдад 708.0 сая төгрөгийн илүү цаг, 190 албан хаагчдад 192.7 сая төгрөгийн үр дүнгийн урамшуулал, 191 албан хаагчдад 126.0 сая төгрөгийн унаа, хоолны хөнгөлөлт олгосон. 7 их эмчийг түр орон сууцаар, 5 их эмч, 2 сувилагч, тусгай мэргэжилтэнг албаны байранд байрлуулж, түрээсийн байрны дэмжлэгт 10 эмч, мэргэжилтнийг хамруулж, АОНХС-аас 5 албан хаагчид 6.7 сая, аймгийн Нэгдсэн эмнэлэг өөрийн орлогоос 5 албан хаагчид байрны урьдчилгаа тус бүр 10.0 сая, нийт 50.0 сая төгрөг олгосон. **Хүрсэн түвшин:** Хүний нөөцийн хөгжил, нийгмийн баталгааны хөтөлбөрийн хэрэгжилт 93.3 хувь Эмч, эмнэлгийн мэргэжилтнийг тасралтгүй сургаж, чадавхжуулж, сургалтад хамрагдсан эмч, ажилтны эзлэх хувь – 90 Эрүүл мэндийн ажилтны нийгмийн хамгааллыг сайжруулна Ёс зүй, харилцаа хандлагыг дээшлүүлэх 1 арга хэмжээ зохион байгуулсан.	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**89.7**
Биеийн тамир, спорт												
2.2. Нийтийн биеийн тамир, эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маягийг хөгжүүлж, тамирчдын өрсөлдөх чадвар, амжилтыг нэмэгдүүлнэ.												
21.	2.2.1. Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх арга	1. Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх арга хэмжээг	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	230.0	Арга хэмжээний	Арга хэмжээний төлөвлөгөөн			Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар “Биеийн тамир, спортыг хөгжүүлэх” арга хэмжээний хүрээнд 4 зорилтын 13 арга хэмжээг 100	100

	хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	хэрэгжүүлнэ.					төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	ий хэрэгжилтийн хувь-100			хувьтай хэрэгжүүлсэн. Үүнд: “Илүүдэл жингүй-Эртэч Монгол” аяныг зохион байгуулж 8756 иргэн, “Олимпын боловсрол ба бие бялдрын хүмүүжил” болзолт уралдаанд 300 хүүхэд, Монголын бүх ард түмний спортын XV наадмын анхан шатны арга хэмжээг спортын 14 төрлөөр зохион байгуулж 1830 тамирчин, бүсийн тэмцээнд спортын 3 төрлөөр 72 тамирчин, Говьсүмбэр аймгийн арслан Л.Азжаргалын нэрэмжит “Жүдо бөхийн зүүн бүсийн аварга шалгаруулах тэмцээн”-д 84 тамирчин, Монголын бүх ард түмний спортын XV наадмын волейболын бүсийн тэмцээнд 24 тамирчин, ширээний теннисний өсвөр үеийн зүүн бүсийн аварга шалгаруулах тэмцээнд 28 тамирчин тус тус оролцсон. Сүхбаатар аймагт зохион байгуулагдсан Өсвөр үе, залуучуудын улсын аварга шалгаруулах тэмцээнд Говьсүмбэр аймгийн "Говийн усчид' клубийн баг тамирчид оролцож 3 алт, 9 мөнгө, 15 хүрэл нийт 27 медаль хүртсэн. Монголын бүх ард түмний XV дугаар наадмын шигшээ тэмцээнд спортын 7 төрлөөр 130 тамирчин оролцож, 2 алт, 3 мөнгө, 5 хүрэл нийт 10 медаль хүртэж, багийн дүнгээр 12 дугаар байранд, Үндэсний сурын “Говийн бүсийн чуулга” холимог багийн харвааг орон нутагт зохион байгуулж, 5 аймгийн 10 баг оролцож, Говьсүмбэр аймгийн баг, тамирчид 3 дугаар байранд тус тус шалгарсан. Зүүн аймгуудын Биеийн тамир, спортын газруудын хүрээнд “Хамтдаа хөгжье” сургалт, зөвлөгөөнийг зохион байгуулж, 121 албан хаагчийг хамруулсан. “НӨХӨРЛӨЛ - 2022” спортын 3 төрөлт анхдугаар бага наадам зохион байгуулж, Говьсүмбэр аймагт 1988-оноос 2021 онд суралцаж төгссөн 31 төгсөлтийн 1300 гаруй иргэнийг хамруулсан. Монгол Улсын гавьяат дасгалжуулагч Л.Цэдэнсодномын нэрэмжит Волейболын нээлттэй тэмцээнийг зохион байгуулагдаж, нийт 26 баг 234 тамирчид оролцсон. Тус арга хэмжээний хүрээнд спортын 15 төрлийн 60 удаагийн биеийн тамир, спортын арга хэмжээ, уралдаан тэмцээнд, 1200 тамирчин оролцож, нийт 37 алт, 43 мөнгө, 60 хүрэл медаль хүртсэн. **Хүрсэн түвшин**: Арга хэмжээний тоо-13 Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	
22.	2.2.3. Усан бассейн бүхий спорт цогцолбор барина.	3. Усан бассейн бүхий спорт цогцолбор барина.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	7,122.0	Зураг төсөв хийгдсэн.	Барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ.	3,000.0		2022 оны Улсын төсөвт 13.0 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө тусгагдсан боловч Засгийн газраас гаргасан шийдвэрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн дагуу санхүүжилтийг эргүүлэн татсан.	30

23.	2.2.4. Шивээговь суманд Соёлын төв, Баянтал суманд соёл спортын цогцолборын барилга барина.	4. Шивээговь суманд Соёлын төв, Баянтал суманд соёл спортын цогцолборыг барина.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	5,035.0	Зураг төсөв хийгдсэн.	Баянтал сумын Соёл, спортын цогцолборын барилгын ажлыг эхлүүлнэ. Шивээговь сумын Соёлын төвийн барилгын төсвийг шинэчилнэ	1.500.0		Баянтал сумын Соёл, спортын цогцолборын барилгын зураг төслийг боловсруулах ажлыг “Ориент плюс” ХХК гүйцэтгэж, холбогдох мэргэжлийн байгууллагаар хянуулж байна. Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн хурлын 2022 оны 03 дугаар сарын 24-ны өдрийн 14 дүгээр тогтоолоор зураг төсвийн ажлын төсөв шинэчлүүлэхээр 20,000,000 төгрөгийг батлуулсан. Дээрх төсөвт Шивээговь сумын Соёлын төвийн барилгын төсвийг шинэчлүүлэхээр ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Баянтал сумын Соёл, спортын цогцолборын барилгын зураг, төсвийг боловсруулсан. Шивээговь сумын Соёлын төвийн барилгын төсвийг шинэчлүүлэх ажил хийгдэж байна.	30
Зорилтын дундаж хэрэгжилт											**53.3**
Боловсрол											
2.3. Боловсролын үйлчилгээнд тэгш хамруулж, чанар хүртээмжийг сайжруулна.											
24.	2.3.1. Боловсролыг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	1. Боловсролыг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	150.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-95	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	35.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар Боловсролыг дэмжих 12 арга төлөвлөн 90.0 хувьтай хэрэгжүүлсэн.Үүнд: Багш нарын ур чадварыг дээшлүүлэх 5 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 163 багшийг хамруулсан. Нийслэлийн ерөнхий боловсролын 52, 75 дугаар сургууль, 16, 147 дугаар цэцэрлэг, Өвөрхангай аймгийн ерөнхий боловсролын 2, 5 дугаар сургууль, 4, 8 дугаар цэцэрлэгүүдтэй хамтран 28 удирдах ажилтан, багш нарыг туршлага судлуулсан. 10 багшийн байрны түрээсийг шийдвэрлэж, 10.0 сая төгрөгийн дэмжлэг олгосон. “Элсэлтийн нэгдсэн шалгалт”-ын бэлтгэх сорилгыг 10 хичээлээр зохион байгуулж, 1046 даалгаварт шинжилгээ хийж, зөвлөмж өгч ажилласны дүнд 2022 оны “Элсэлтийн нэгдсэн шалгалт”-ын дундаж оноо өмнөх оноос 8 функтээр нэмэгдэж 528 болж, 7 хичээлээр улсын дундаж онооноос дээш дүнтэй амжилт үзүүлсэн. Малчдад бичиг үсгийн боловсрол олгох, угийн бичиг хөтлөхөд зориулж “Малчин өрхийн бодит туршлага” цуврал нэвтрүүлэг, 4 удаагийн контентыг Сүмбэр сумын 60 өрхийг оролцуулан бэлтгэж, орон нутгийн телевиз, олон нийтийн цахим сүлжээгээр 1720 иргэнд хүргэсэн. Монгол Улсын Гавьяат багш Н.Түмэн-Өлзийн нэрэмжит монгол бичгийн 19 дүгээр олимпиадыг зохион байгуулж, 51 төрийн байгууллага, 528 албан хаагч, 34 багш, 226 сурагч, 41 иргэн хамрагдсан. Найрамдлын нийгэмлэгүүдийн Монголын эвлэлтэй	90

										хамтран “Орос хэлний бүсийн олимпиад, соёлын арга хэмжээ” зохион байгуулж, 5 аймгийн 80 сурагч, 20 багш хамрагдаж, 2 сурагч, 1 багш ОХУ-ын их дээд сургуульд үнэ төлбөргүй суралцах “Эрхийн бичиг”-ээр шагнагдсан. Боловсролын байгууллагуудын дунд спортын наадмыг зохион байгуулж, 250 багш хамрагдсан. хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулж байгаа 5 сургуулийг арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж ажилласан. Аймгийн тэргүүний сургууль, цэцэрлэгээр Шивээговь сумын 3 дугаар цэцэрлэг, 3 дугаар сургуулийг шалгаруулан урамшуулсан. Арга хэмжээний хүрээнд нийт 8 удаагийн сургалт, 11 арга хэмжээг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 220 багш, ажилчид, 2990 сурагчдыг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-90	
25.	2.3.2. Шивээговь сумын Ерөнхий боловсролын 320 хүүхдийн сургуулийн барилгыг ашиглалтад оруулна.	2. Шивээговь сумын Ерөнхий боловсролын 320 хүүхдийн сургуулийн барилгыг ашиглалтад оруулна.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	3,250.0	Сургуулийн барилгыг ажлын гүйцэтгэл 25 хувь	Сургуулийн барилгыг ажлын гүйцэтгэл 100 хувь	1.500.0		Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Шивээговь сумын ерөнхий боловсролын 320 хүүхдийн сургуулийн барилгын ажлыг Говийн өгөөж ХХК –тай гэрээ байгуулан суурин ажлууд хийгдсэн. Барилгын ажлын гүйцэтгэл 30 хувьтай байна. Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын ажлын гүйцэтгэгчээр “Моннич кон Трейд” ХХК шалгарч, гадна инженерийн шугам сүлжээ, цахилгааны ажлуудыг гүйцэтгэсэн бөгөөд тухайн жилийн төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл 100 хувь байна. Барилгын ажлын гүйцэтгэл 35 хувьтай байна. **Хүрсэн түвшин:** Сургуулийн барилгыг ажлын гүйцэтгэл 30 хувь	30
26.	2.3.3. Сүмбэр сумын 5 болон 1 дүгээр сургуулийн барилгыг 320 хүүхдийн барилгаар өргөтгөнө.	4. Сүмбэр сумын 1 дүгээр сургуулийн 320 хүүхдийн өргөтгөлийн барилгыг ашиглалтад оруулна.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	3,535.0	Зураг төсвийн ажил хийгдсэн.	Барилгын ажлыг эхлүүлнэ.	1,500.0		Сүмбэр сумын ерөнхий боловсролын 1 дүгээр сургуулийн 320 хүүхдийн барилгын өргөтгөлийн ажлыг 2023 оны төсөвт тусгуулахаар саналыг Сангийн яамны цахим системээр хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** 2023 оны улсын төсөвт шаардагдах төсвийг батлуулахаар баримт бичгийг хугацаанд хүргүүлсэн.	30
27.	2.3.4. “Чадварлаг багш” арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж,	5. “Чадварлаг багш” арга хэмжээний хэрэгжилтийг хангаж, хөдөлмөрийн бүтээмжид	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ	80.0	74 6	Урамшуулах багшийн тоо – 20 Дэмжлэг үзүүлэх	20.0	16.1	“Чадварлаг багш” арга хэмжээний хүрээнд сурагчдын сурлагын чанарын ахиц, эрдэм шинжилгээ, судалгааны ажил, шилдэг хөтөлбөр арга зүйгээр үр дүн, амжилт гарган ажилласан 66 багшийг 16.1 сая төгрөгөөр урамшуулсан. Мөн орон нутагт нэн шаардлагатай мэргэжлийн 8	100

	багшийн мэргэжлийн ур чадварыг тасралтгүй дээшлүүлэн, хөдөлмөрийн бүтээмжид суурилсан үнэлэмжийг бодитой болгож, нийгмийн баталгааг хангана.	суурилсан үнэлэмжийг бодитой болгоно.			АОНХС		40 520	багшийн тоо – 5 Боловсролын чанарын үнэлгээ -39 хувь Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо 512	10.0 2.0 35.0	10.0 - 29.2	багшийн байрны түрээсийг шийдвэрлэж, 10.0 сая төгрөгийг дэмжлэг үзүүлсэн. Ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчдын сурлагын амжилтанд үр дүнгийн үнэлгээ хийх зорилгоор Аймгийн Засаг даргын нэрэмжит чанарын үнэлгээний шалгалтыг 3-11 дүгээр ангиудын 3258 суралцагчийг хамруулан 19 шалгалт авсан. Үнэлгээний шинжээч нар 19 шалгалтын 570 даалгаварт шинжилгээ хийж, даалгаврын хүнд хөнгөний зэрэг ялгах чадварыг боловсруулж, зөвлөмж бичиж, сургуулиудад хүргэсэн. Шалгалтанд хамрагдсан судлагдахууны нийт 120 багш нарт танхимаар дүнгийн хурал зохион байгуулж, зөвлөгөө зөвлөмж, цаашид сурлагын амжилтыг ахиулах хэлэлцүүлэг өрнүүллээ. Элсэлтийн нэгдсэн шалгалтад бэлтгэх “Сорилго шалгалт”-ыг 2 удаа зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1046 сурагчийг хамруулсан бөгөөд 2022 оны Элсэлтийн нэгдсэн шалгалтын дүнгээр 7 хичээл (монголын түүх, нийгмийн тухай мэдлэг, орос хэл, хими, биологи, монгол хэл, газарзүй) улсын дунджаас дээгүүр, аймгийн дундаж оноо 528 байгаа нь 2021 онтой харьцуулахад 8 оноогоор дээшилсэн. Сургуулийн өмнөх боловсролын байгууллагын багш нарын дунд “Хүүхэд бүрийн ялгаатай хөгжил” сэдэвт математикийн энгийн төсөөлөл хичээлээр уралдаан зохион байгуулж, 7 багш оролцсон. **Хүрсэн түвшин:** Урамшуулах багшийн тоо-66 Дэмжлэг үзүүлсэн багшийн тоо - 8 Боловсролын чанарын үнэлгээ –72.1 Элсэлтийн ерөнхий шалгалтын дундаж оноо-528	

28.		6. Цахим зайн сургалтын платформыг хөгжүүлэн, багш нарын оролцоог дэмжиж, цаг хугацаа орон зайнаас үл хамааран суралцах боломжийг бүрдүүлнэ.	2021-2024	БСУГ	АОНХС	-	1108 /давхардсан тоогоор /	Цахим хэлбэрээр мэргэжлийн болон ур чадвар, ёс зүйн сургалтад хамрагдсан багшийн тоо-150	3.0	1.4	Боловсрол, шинжлэх ухааны яам, Боловсролын мэдээллийн технологийн төвтэй хамтран “Цахим контент бүтээх“ сургалтыг зохион байгуулж, 5 сургуулийн 81 багш, 5 сургалтын менежер хамрагдаж, “medle.mn” Үндэсний виртуал сургуульд цахим хичээлээ байршуулах арга зүйд суралцаж, бага ангийн бэлтгэл бүлэг, дунд ангийн “Эрүүл мэндийн хичээл”-ийн цахим контент оруулах эрх авч, ажлаа эхлүүлээд байна. Ээлжит хичээлийн 7 нэгжийн 35 хичээлийг “medle.mn” Үндэсний виртуал сургуульд байршуулсан. Англи хэлний хичээлээр тусгайлан бэлтгэсэн 2 өдрийн 12 цагийн цахим сургалтыг зохион байгуулж, 18 багшийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-19 Сургалтад хамрагдсан багшийн тоо-733	100
29.	2.3.5. Суралцагчдад ээлтэй сургалтын орчныг бүрдүүлж, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх, тусгай хэрэгцээт хүүхдийг сургууль, цэцэрлэгт сурах, хөгжихөд дэмжиж, боловсролын үйлчилгээнд тэгш хамруулна.	7. Ерөнхий боловсролын сургууль, цэцэрлэгийн барилгуудыг өргөтгөж, шинээр барина.	2022-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	7,000.0 35.0	Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн барилгын ажлын явц 95%	Шивээговь сумын 320 хүүхдийн сургуулийн барилгын ажлын гүйцэтгэл 100 хувь Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн барилгын ажлын гүйцэтгэл 50 хувь Сүмбэр сумын 6 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын зураг төсвийг хийлгэнэ.	2,500.0 35.0		Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн барилгын ажлыг Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн барилгын ажлыг улсын төсвийн 5.6 тэрбум төгрөгөөр Идэрчандмань ХХК гүйцэтгэж ашиглалтад оруулсан. Сүмбэр сумын 5 дугаар цэцэрлэгийн тус бүр 150 хүүхдийн 2 цэцэрлэгийн барилгын ажил дуусах шатанд 1 барилгыг 11 дүгээр сард улсын комисс хүлээн аван, үйл ажиллагаа явуулж байна. 1 барилгын гүйцэтгэл 75.0 хувьтай байна. Улсын төсвийн хөрөнгө оруулалтаар Шивээговь сумын ерөнхий боловсролын 320 хүүхдийн сургуулийн барилгын ажлыг Говийн өгөөж ХХК –тай гэрээ байгуулан суурин ажлууд хийгдсэн. Барилгын ажлын гүйцэтгэл 30 хувьтай байна. Шивээговь сумын 150 хүүхдийн цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын ажлын гүйцэтгэгчээр “Моннич кон Трейд” ХХК шалгарч, гадна инженерийн шугам сүлжээ, цахилгааны ажлуудыг гүйцэтгэсэн бөгөөд тухайн жилийн төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл 100 хувь байна. Барилгын ажлын гүйцэтгэл 35 хувьтай байна. Сүмбэр сумын 6 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөлийн барилгын зураг төслийн гүйцэтгэгчийг сонгон шалгаруулахаар тендер шалгаруулалтыг хууль журмын дагуу Цээнтэй ателлер ХХК шалгарч гэрээ байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Ашиглалтад орсон сургуулийн тоо-1 Шинээр барьж байгаа сургуулийн тоо – 1 /Гүйцэтгэл – 30 хувь/ Ашиглалтад орсон цэцэрлэгийн тоо-1 Шинээр барьж байгаа цэцэрлэгийн тоо – 2 /Гүйцэтгэл – 5 дугаар цэцэрлэгийн өргөтгөл 75 хувь -1, Шивээговь	31.6

											сумын цэцэрлэг – 35 хувь/	
30.		8. Сургууль, цэцэрлэг, дотуур байрны их засварын ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	890.0 68.0	Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн дотуур байрны засварын зураг төсвийн ажлын гүйцэтгэл-100 хувь Сүмбэр сумын 1 дүгээр сургуулийн гадна фасад, спорт заалны их засварын зураг төсөв боловсруулах ажлын гүйцэтгэл 100 хувь	Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн дотуур байр, Сүмбэр сумын 1-р сургуулийн гадна фасад, спорт заалны их засварын ажлыг хийнэ. Шивээговь сумын 3 дугаар цэцэрлэгийн хуучин барилгын засварын ажлын зураг төсөв хийлгэнэ.	700.0 15.0		Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн дотуур байрны зураг төсвийн ажлыг “ММ архитектур” ХХК гүйцэтгэж, Барилга хөгжлийн төвийн магадлалаар хянуулж байна. Сүмбэр сумын 1 дүгээр сургуулийн гадна фасад, спорт заалны их засварын ажлын зураг төсөв хийгдсэн. Санхүүжилтийг шийдвэрлэхээр 2023 оны улсын төсөвт тусгуулах саналыг хүргүүлсэн. “Кингсий инженер энд констракшн” ХХК-тай гэрээ байгуулан Шивээговь сумын 3 дугаар цэцэрлэгийн хуучин барилгын засварын ажлын зураг төсвийг гүйцэтгүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Сүмбэр сумын 2 дугаар сургуулийн дотуур байр, Сүмбэр сумын 1-р сургуулийн гадна фасад, спорт заалны их засварын гүйцэтгэл-0 Шивээговь сумын 3 дугаар цэцэрлэгийн хуучин барилгын засварын ажлын зураг төсвийн ажлын гүйцэтгэл -100 хувь	53.3
31.		9. Сүмбэр сумын 5 дугаар сургуулийн гадна биеийн тамирын талбай байгуулна.	2022-2024	АЗДТГ	УТХО	360.0	-	Зураг төсөв хийлгэнэ.	10.0		АОНХСангийн 47.4 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 5 дугаар сургуулийн өргөтгөл 320 хүүхдийн сургуулийн барилга, гадна биеийн тамирын талбайн зураг, төсвийг “Эрхэс констракшн” ХХК 90 хувийн гүйцэтгэлтэй боловсруулж байна. **Хүрсэн түвшин:** Зураг, төсвийн ажлын гүйцэтгэл 90 хувь	90
32.		10. Боловсролын байгууллагуудыг	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	50.0	Ерөнхий боловср	ЕБ-ийн 1 дүгээр		72.7	Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 72.7 сая төгрөгөөр Монтех дистрибюшн ХХК Сүмбэр сумын 1	100

		тоног төхөөрөмжөөр хангана.			АОНХС	100.0	олын сургуулиуд нийт 160.7 сая төгрөгөөр ном, сурах бичиг, дотуур байрны эд хогшил, гал тогооны тоног төхөөрөмж ширээ, сандал, принтер, зөөлөн эдлэлээр хангагдсан	сургуулийг мэдээлэл зүйн кабинетад компьютер худалдан авна. Компьютерийн тоо -30	50.0		дүгээр сургуулийн мэдээлэл зүйн кабинетыг 30 ширхэг компьютер нийлүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Худалдан авсан компьютерын тоо-30	
33.	2.3.6. Орон нутагт нэн шаардлагатай мэргэжлээр суралцаж буй болон төгсөөд орон нутагтаа ажиллах оюутнуудад сургалтын төлбөрийн тэтгэлэг олгоно.	11. Орон нутагт шаардлагатай мэргэжлээр суралцаж буй оюутнуудын судалгааг гаргаж, сургалтын төлбөрийн тэтгэлэг олгоно.	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ	80.0	Тэтгэлэг олгох оюутны тоо-4	Тэтгэлэг олгох оюутны тоо-10 хүртэл	20.0	20.0	2022-2023 оны хичээлийн жилийн тэтгэлэгт хөтөлбөрийн хүрээнд орон нутагт нэн шаардлагатай мэргэжлээр сурч байгаа төгсөх курсийн 10 оюутанд тус бүр 2.0 сая төгрөгийн сургалтын төлбөрийн дэмжлэг үзүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Тэтгэлэг олгосон оюутны тоо-10 Царцуулсан төсөв – 20.0 сая	100
34.	2.3.7 Ерөнхий боловсролын сургууль бүр стандартын шаардлага хангасан хоол үйлдвэрлэлийн байр, тоног	12. Ерөнхий боловсролын сургууль бүр хоол үйлдвэрлэлийн байр, тоног төхөөрөмж, хүний нөөцөөр хангагдана.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	70.0	"Үдийн хоол" хөтөлбөрийг бага ангид хэрэгжүүлнэ	"Үдийн хоол" хөтөлбөрийг дунд ангид хэрэгжүүлнэ. Шаардлагат	35.0		"Үдийн хоол" хөтөлбөрт бага ангийн 2115 сурагч хамрагдаж байна. 2021-2022 оны хичээлийн жилд орон нутгийн төсвийн 71.7 сая төгрөгөөр ерөнхий боловсролын 5 сургуулийг, 2022-2023 оны хичээлийн жилд улсын төсвийн 40.0 сая төгрөгөөр Сүмбэр сумын 2 болон 5 дугаар сургуулийг тус тус гал тогооны тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Хоол үйлдвэрлэлийн чиглэлээр 2 удаагийн сургалт	70

	төхөөрөмж, хүний нөөцтэй болсон байна.						Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангах сургуулийн тоо-1 Бэлтгэх хоол, хүнсний мэргэжилтний тоо-5	ай тоног төхөөрөмжөөр хангах сургуулийн тоо-1 Бэлтгэх хоол, хүнсний мэргэжилтний тоо-5			зохион байгуулж ерөнхий боловсролын сургуулиудын нийт 52 тогооч, үйлчлэгч, эмч, сургалтын менежерүүдийг хамруулж, хүнийг нөөцийг сургаж, дадлагажуулсан. Сургуулиудын хэмжээнд бэлтгэх хоол, хүнсний мэргэжилтэн 2 ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангасан сургуулийн тоо-2 Хоо, хүнсний мэргэжилтний тоо - 2	
35.	2.3.8 Яслид 1-2 насны хүүхдийг, сургуулийн өмнөх боловсролд 3-5 насны хүүхдийг, үүнээс 5 настай хүүхдийг бүрэн хамруулж, сургуульд суралцах бэлтгэлийг хангана.	13. Хүүхэд харах үйлчилгээг нэмэгдүүлэн, 5 дугаар цэцэрлэгт яслийн бүлэг байгуулна.	2021-2024	БСУГ	УТХО	650.0	Хүүхэд харах үйлчилгээний тоо- 1 Яслийн бүлгийн тоо-0 Хамрагдах хүүхдийн тоо-5	Хүүхэд харах үйлчилгээний тоо- 1 Яслийн бүлгийн тоо-1 Хамрагдах хүүхдийн тоо-15	150.0		Яслийн бүлэг байгуулан ажиллуулах хууль, эрх зүйн орчин бүрдээгүй, хуулийн төсөл хэлэлцэх шатанд байна. 2022 оны байдлаар Шивээговь суманд “Гэгээн өргөө”, Сүмбэр суманд “Билгүүн” хүүхэд харах үйлчилгээ үйл ажиллагаа явуулж, яслийн насны нийт 21 хүүхдэд үйлчилгээ үзүүлж байна. Хүүхэд харах үйлчилгээнд 3.2 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон. **Хүрсэн түвшин:** Хүүхэд харах үйлчилгээний тоо- 2 Яслийн бүлгийн тоо-0 Хамрагдах хүүхдийн тоо-21	70
36.	2.3.9 Насан туршийн боловсролын төвийг байгуулж, үйл ажиллагааг өргөжүүлнэ.	14. Бүх насны иргэд тасралтгүй суралцах нөхцөлийг бүрдүүлж, насан туршийн боловсролын төвийг бие даасан байр, танхимтай болгоно.	2021-2024	БСУГ	ОНТ АОНХС	125.0 15.0	Насан туршийн боловсролын төвийн бүтэц зохион байгуулалтыг шинэчилсэн. Орон нутгийн төсөвт шаардла	Шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	35.0 15.0		Аймгийн “Насан туршийн боловсролын төв” нь 2022 оны үйл ажиллагааны зардалд 70.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг батлуулан, амьдрах ухаан, гэр бүл, гоо зүй, ёс суртахуун, иргэний гэсэн 5 чиглэлээр дүйцсэн хөтөлбөрийн сургалтыг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор нийт 5400 иргэнийг хамруулсан. Үүнд: 2021-2022 оны хичээлийн жилд суурь болон бүрэн дунд боловсролыг нөхөн олгох хөтөлбөрт нийт 39 суралцагч, гэр бүлийн боловсрол олгох сургалтад 145 сурагч, 45 иргэн, иргэний боловсролын хөтөлбөрийн хүрээнд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан 3 удаагийн "Боловсролын тэгш хүртээмж" сургалтад 23 иргэн, хөдөөгийн багийн иргэдэд зориулсан 2 удаагийн сургалтад 57 иргэн, ёс суртахуун-төлөвшлийн боловсролын хөтөлбөрийн хүрээнд 2 удаагийн сургалтад нийт 63 ахмад настныг тус тус хамруулсан.	100

							гатай төсвийг батлуулсан.				Гоо зүйн боловсролын хөтөлбөрийн хүрээнд хөгжлийн бэршээлтэй 23, ахмад настан 12, ажил хөдөлмөр эрхэлдэггүй 12 иргэнийг хамруулан гэрийн нөхцөлд гар болон хумс арчлах 28 цагийн сургалтыг онол, дадлага хосолсон хэлбэрээр зохион байгуулсан. Амьдрах ухааны боловсрол олгох сургалтад 190 иргэн, шинжлэх ухааны боловсрол олгох хөтөлбөрийн хүрээнд компьютерын анхан шатны мэдлэг олгох, сургалтад 16 иргэн, цахим технологийн сургалтад 42 иргэн, цахим хичээл контент бэлтгэх сургалтад төрийн байгууллагын 18 ажилтныг тус тус хамруулсан. Азийн хөгжлийн банкны 17.9 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар ерөнхий боловсролын 1 дүгээр сургуулийн Мэргэжлийн чиг баримжаа олгох танхимын тохижуулан, 3 ширхэг компьютер, 1 ухаалаг дэлгэц, 3 үйлдэлт принтер, 7 ширээ, 14 сандлаар хангаж, “Насан туршийн боловсрол олгох” төвийг байрлуулан үйл ажиллагааг зохион байгуулж байна. **Хүрсэн түвшин:** Сургалтын тоо-11 Сургалтад хамрагдсан хүний тоо-5400 Зарцуулсан хөрөнгийн хэмжээ-17.9	
37.	2.3.10 Монголын түүх, хэл, соёл, зан заншил, эх оронч сэтгэлгээ, үндэсний өв уламжлал, Монгол хүний хүмүүжлийг дээдэлсэн сургалтын хөтөлбөрийг өмчийн хэлбэр харгалзахгүйгээр бүх шатны боловсролын байгууллагад хэрэгжүүлнэ.	15. Орон нутгийн өв соёл, зан заншил, Монгол хүний хүмүүжлийг дээдэлсэн “Тост Боржигин”, “Боржигин өв соёл” сургалтын хөтөлбөрийг цэцэрлэг, сургууль бүрд хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	БСУГ	АОНХС	-	Сургууль-1 цэцэрлэгийн тоо-1 50 хувь	Сургалтын хөтөлбөрийг 3 сургууль, 3 цэцэрлэгт хэрэгжүүлнэ. Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь-100	1.0	1.0	Аймгийн хэмжээнд “Боржигин соёлоос суралцацгаая” сургалтын хөтөлбөрийг боловсруулан ерөнхий боловсролын 5 сургууль, 6 цэцэрлэгийн хүрээнд 100 хувьтай хэрэгжүүлсэн бөгөөд Боловсролын ерөнхий газартай хамтран “Үндэсний шилдэг туршлага” болгон түгээн дэлгэрүүлж байна. Тус хөтөлбөрийн хүрээнд “Ноосоор урлая”, “Эсгий урлал” сургалтын хөтөлбөрт 2540 сурагч хамрагдаж эсгий ашиглан бэлэг дурсгалын зүйл, эд хэрэглэл хийхэд суралцаж байна. Ардын наадам, тоглоом тоглох, сөөх нийлүүлэх арга, 3 модны борх зэрэг ардын ёс заншлаас сургаж, цэцэрлэгийн 360 хүүхдийг хамруулж байна. **Хүрсэн түвшин:** Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлсэн сургууль-5 Сургалтын хөтөлбөрийг хэрэгжүүлсэн цэцэрлэгийн тоо-6 Хамрагдсан хүүхдийн тоо - 2900 Хөтөлбөрийн хэрэгжилтийн хувь-90 хувь	100
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**76.0**
Шинжлэх ухаан, технологи, инновац												
2.4. Орон нутагт стандартчилал, хэмжил зүйн нэгж байгуулна.												
38.	2.4.1. Орон нутагт стандартчилал,	1. Орон нутагт стандартчилал, хэмжил зүйн нэгж	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	-	Дээд байгууллагад	Орон нутагт стандартчилал хэмжил			Стандарт хэмжил зүйн нэгж байгуулах ажлын хэсгийг аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/42 дугаар захирамжаар байгуулсан. Үйл ажиллагаа явуулах	90

	хэмжил зүйн нэгж байгуулна.	байгуулна.					уламжил сан	зүйн нэгж байгуулна. Орон нутаг үйл ажиллагаа явуулдаг байгууллагу удад хэмжих хэрэгсэлд хэмжилт, баталгаажуу лалт хийнэ.			ажлын байр, бүтэц орон тоо цалин сан, үйл ажиллагааны зардал, тоног төхөөрөмж холбогдох судалгааг хийж Стандарт хэмжил зүйн хүрээлэнд хүргүүлсэний дагуу тус төвөөс комис томилогдон үйл ажиллагаа эхлүүлэх талаар зөвлөмж чиглэл өгсөн. Үүнтэй холбоотойгоор 2023 оны орон нутгийн төсөв үйл ажиллагаанд дэмжлэг үзүүлэхээр 100.0 сая төгрөгийг батлуулан үйл ажиллагааг нь эхлүүлэхээр төлөвлөөд байна. 2022 онд Дорноговь аймгийн Стандарт хэмжил зүйн нэгжтэй хамтран 14 бүтээгдэхүүн үйлчилгээний тохирлын гэрчилгээг сунгаж, 6 үйлчилгээнд шинээр олгож, 152 хэмжих хэрэгсэлд баталгаажуулалт хийсэн. **Хүрсэн түвшин:** Ажлын хэсэг байгуулж, нэгж байгуулах асуудлаар Стандартчилал хэмжил зүйн газартай хамтран ажиллаж холбогдох тооцоо,судалгааг хийж, бүтэц, орон тоо, төсвийг батлуулах шатанд байна.	
39.	2.4.2. Судалгаа, шинжилгээний байгууллага, их дээд сургуулиудтай хамтран орон нутгийн түвшинд судалгаа, шинжилгээний ажлуудыг хийж, инновацыг нэвтрүүлэхийг бодлогоор дэмжинэ.	2. Судалгаа, шинжилгээний байгууллага, их дээд сургуулиудтай хамтран орон нутгийн түвшинд судалгаа, шинжилгээний ажлуудыг хийж, инновацыг нэвтрүүлэхийг бодлогоор дэмжинэ.	2021-2024	БОА ЖГ	ТХ	-	-	ШУА-ийн Газар зүй - геоэкологийн хүрээлэнтэй хамтран 22 га талбайд говь цөлд ургадаг бутлаг ургамлыг тарих судалгаа шинжилгээний ажил хийнэ.			Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/149 дүгээр захирамжаар “Аймгийн шинжлэх ухаан, инновацыг дэмжих зөвлөл”-ийг 20 хүний бүрэлдэхүүнтэйгээр байгуулж, 2 удаа хуралдсан. Боловсрол, шинжлэх ухааны яам, STARTUP төрийн бус байгууллагатай хэрэгжүүлж байгаа иргэдийн инновацын санаачилгыг дэмжих “MON-X хөтөлбөр”-ийн хүрээнд орон нутагт “Асуудлаа тодорхойлох, санаа олж шийдэл боловсруулах аргачлал” цахим сургалтыг зохион байгуулж, 12 иргэнийг хамруулж, “Хүнсний хясаа мөөгийг хөрсгүй орчин тариалах” төсөл шалгарч, 20.0 сая төгрөгийн грант авсан. Хүнсний хясаа мөөгийг хөрсгүй орчинд тариалах аргыг түшиж, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлж, борлуулалтын каластерийг хөгжүүлж байна. /Чойрын гурван богд хоршоо/ Газар тариаланд төмс, хүнсний ногоог хөрсний гадаргууд сүрлэн хучилттай тариалалт хийх технологийг нутагшуулах туршилт хийж, ургацын хэмжээг 3 дахин нэмэгдүүлэх боломжтой болохыг тогтоосон. – Оорцог элгэн Газар тариаланд 3 шинэ сортыг /төмрийн агууламжтай помидор, уутат помирдор, хар манжин/ турших, нутагшуулсан. /Газар тариалан эрхлэгчид – Уртнасан, Нүүрхүү, Ганбаатар/ Шинжлэх ухааны академийн Газар зүй, геоэкологийн хүрээлэн, БНХАУ-ын Шинжаан-Уйгарын цөлжилтийн судалгааны хүрээлэнгээс хамтран Говьсүмбэр аймгийн Сүмбэр суманд “Ганд тэсвэртэй мод сөөг тарьж ургуулах туршилт судалгааны плантац” байгуулан ажиллаж байгаа бөгөөд тус плантацийг түшиглэн “Монгол орны	100

											жинхэнэ хээр болон цөлөрхөг хээрийн шилжилтийн бүс нутагт мод, сөөг тарьж ургуулах, тухайн ургамлын өсөлтөд орчин нөхцөл, бордоо хэрхэн нөлөөлөх талаар туршилт-судалгаа”-г хийж байна. “Тэрбум мод” үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд туршилт, судалгааны плантацийг “Шинжлэх ухаан, инновцын төв” болгон хөгжүүлэх зорилтыг тавиад байна. Албан хаагчдыг хөдөлмөр хамгаалалтын хувцас хатаагчийг зохион бүтээж, туршилт судалгааг хийн, шинэ бүтээлээр баталгаажуулж хэрэглээнд нэвтрүүлэхээр Оюуны өмчийн газарт хүсэлтийг хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Хийгдсэн судалгаа шинжилгээний ажил-3	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**95.0**
Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал												
2.5. Хүн амын хөгжлийг хангаж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, ажилгүйдэл ядуурлыг бууруулна.												
40.	2.5.1. Өрхийн амьжиргааны түвшин тогтоох, судалгаанд үндэслэн нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт хүргэнэ.	1. Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг зорилтот бүлэгт хүргэнэ.	2021-2024	ХХҮГ	УТХО	12,963.4	Зорилтот бүлгийн нийт 2592 иргэдэд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй хүргэн 1519.3 сая.төгрөгийг олгосон	Зорилтот бүлгийн иргэдэд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг чирэгдэлгүй хүргэсэн байна.	3,211.1		Өрхийн амьжиргааны түвшин тогтоох судалгаанд үндэслэн 417 иргэнд үйлчилгээ үзүүлж, 10552.0 мян.төгрөгийн олгосон. Үүнд: Хүнсний эрхийн бичгийн үйлчилгээнд 412 иргэнийг хамруулж 4552.0 мянган төгрөг, онцгой тохиолдлын мөнгөн тэтгэмжид 5 иргэнийг хамруулж 6000.0 мянган төгрөг олгосон бол хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжид 7063 хүүхдийг хамруулсан байна. Нийгмийн халамжийн үйлчилгээг 2428 иргэнд хүргэж, 21955.8 мянган төгрөгийг олгосон. Үүнд: Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр 293 иргэн, асаргааны мөнгөн тэтгэмж 262 иргэн, амьжиргааг дэмжих нөхцөлт мөнгөн тусламж 295 иргэн, ахмад настны хөнгөлөлт, тусламж 1203 иргэнд 6682.0 мян.төг, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний хөнгөлөлт, тусламжид 320 иргэнд 743.8 мян.төг, олон нийтийн оролцоонд түшиглэсэн халамжийн үйлчилгээнд 55 иргэнд 14530.0 мян.төг тус тус олгосон. **Хүрсэн түвшин:** Зорилтот бүлгийн 2428 иргэнд холбогдох хууль, тогтоомжийн хүрээнд нийгмийн халамжийн үйлчилгээг 100 хувь хүргэсэн. Зарцуулсан төсөв-32507.8 мян.төг /УТөсөв-11977.8 мян.төг, ОНТөсөв-20530.0 мян.төг/	100
41.	2.5.2. Орлого багатай өрхийн ажил эрхлэхгүй байгаа насанд хүрсэн гишүүдийг мэргэжил	2. Ажилгүй ажил олоход хүндрэлтэй иргэдийг мэргэжил эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр	2021-2024	ХХҮГ	ХЭДС	27.2	Мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдс	Мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо -30	6.8	17.1	Аймгийн хэмжээнд ажилгүй иргэдийн судалгааг гаргаж, 123 иргэнийг шинээр ажил хайгчаар бүртгэсэн. Ажил хайгчаар бүртгэлтэй иргэдийн хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж байнгын болон түр, улирал, цагийн ажилд 473 хүн зуучилж, 2408.5 мян.төг зарцуулсан. Үүний үр дүнд 247 өрхийн орлого дунджаар 324.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн.	88.8

	эзэмшүүлэх, ур чадварыг нь ахиулах сургалтад хамруулж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжинэ.	эрхлэлтийг нэмэгдүүлнэ.					ан иргэний тоо -30 Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-40 Орлого нэмэгдсэн өрхийн тоо-35	Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-40 Орлого нэмэгдсэн өрхийн тоо-35			Иргэдэд ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох сургалт, зөвлөгөө өгөх ганцаарчилсан зөвлөх үйлчилгээнд 153 хүн, бүлгийн сургалтад 400 хүн /ЕБС-ийн сурагч-340, ажилгүй, ажил олоход хүндрэлтэй иргэн-60/ нийт 553 хүнийг хамруулж, 4400.0 мян.төг зарцуулсан. Ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох мэргэжил эзэмшүүлэх, хөдөлмөрт бэлтгэх, ур чадварыг ахиулах сургалтад 199 хүнийг хамруулж, 18034,0 мян.төг зарцуулсан. Ажлын байрны харилцаа сэтгэл зүйн сургалтад 26 хүн хамруулж 780.0 мян.төг, нягтлан бодох бүртгэл бүхий мэргэжил болон цахим ур чадварыг богино хугацаанд эзэмшүүлэх сургалтад 20 хүнийг хамруулж, 4360,0 мян.төг, мэргэжил олгох танхимын “Гар урлал”-ын сургалт 42 хүнийг хамруулж, 4335.0 мян төг /ХБИ-10 хүн/, аж ахуй эрхлэлтийн сургалтад 93 хүнийг хамруулж, 1963,0 мян.төг, “Старт-апп” залуучуудад ментор хийх сургалтад 18 хүнийг хамруулж 6596.0 мян.төгрөг тус тус зарцуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Мэргэжил эзэмшүүлэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо -20 Хөдөлмөрт бэлтгэх сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-179 Орлого нэмэгдсэн өрхийн тоо-247	
42.	2.5.3. Тусгай хэрэгцээт иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг сайжруулж, шинээр баригдаж байгаа зам, талбай, барилга, байгууламжид саадгүй зорчих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	3. Тусгай хэрэгцээт иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг сайжруулж, шинээр баригдаж байгаа зам, талбай, барилга, байгууламжид саадгүй зорчих нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	2021-2024	ГХБХБГ	УТХО, ОНХС	-	100 3	Шинээр төлөвлөж буй хөрөнгө оруулалтын ажлуудад хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд зориулсан дэд бүтцийг бүрэн тусгана. Аж ахуйн нэгж, албан байгууллагууд хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн үйлчилгээ авах орчныг бүрдүүлнэ.			Аймгийн хэмжээнд улс, орон нутгийн төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж байгаа 20 төсөл, арга хэмжээний зураг төсөл, тоо хэмжээнд тусгагдсан хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн орц гарц дэд бүтцийн асуудлыг холбогдох норм дүрэм, стандарт шаардлагын дагуу гүйцэтгүүлж байна. Мөн олон нийтэд үйлчилдэг төр, хувийн хэвшлийн 15 байгууллагад хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэний дэд бүтцийг сайжруулах чиглэлээр зөвлөмж өгч ажилласны дүнд 8 байгууллага дараах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлсэн. Үүнд: Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд үйлчлэх буланг байгуулж, компьютер, чихэвч,томруулдаг шил, 109 ширхэг сонсдог аудио ном, CD тоглуулагч, сонсдог номын төхөөрөмжүүдийг байршуулсан байна. Дохионы хэлний тайлбарт дүрс, харааны шил, ариун цэврийн өрөөний бариул байршуулсан ба гадна хаалганы довжоог тэргэнцэр орох боломжоор хангасан. Ариун цэврийн өрөөнд стандартын дагуу бариул байршуулж, орох гарах гарцанд тэргэнцэртэй хүн үйлчлүүлэх налуу замыг хийсэн	100

											Гадна талд тэргэнцэртэй хүн орох гарах гарцын налуу замыг засварласан зэрэг ахиц гарсан. **Хүрсэн түвшин:** Дэд бүтцийг тусгасан шинэ барилгын тоо-20 Дэд бүтцээ сайжруулсан байгууллагын тоо-8	
43.	2.5.4. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, 1000-аас доошгүй иргэдийг байнгын, 1200-аас доошгүй иргэдийг түр ажлын байраар хангана.	4. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлэн иргэдийг ажлын байраар хангаж, ядуурлыг бууруулна.	2021-2024	ХХҮГ	БТ	-	Байнгын ажлын байр 116, Түр ажлын байр 185	Байнгын ажлын байр- 250-аас доошгүй Түр ажлын байр -300-аас доошгүй			Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих арга хэмжээний хүрээнд 7 хөтөлбөр, 28 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж, хэрэгжилт 85.6 хувьтай байна.Үүнд: Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээ, залуучуудын “Оролцоо” төслийг сурталчлах өдөрлөг зохион байгуулж, 700 иргэнд 7 хөтөлбөрийн 5950 ш гарын авлагыг бэлтгэн тарааж, мэдээллийг хүргэсэн. “Халамжаас–Хөдөлмөрт“ нээлттэй хаалганы өдөрлөгийг сумдад зохион байгуулж, 200 гаруй иргэнд мэдээлэл хүргэж, үйлчилгээ үзүүлсэн. “Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр, арга хэмжээ”-г танилцуулах “live” нэвтрүүлгийг 1 удаа хийж, 1700 гаруй иргэнд мэдээллийг хүргэсэн. Аймгийн Ахмадын хороо, Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн “Өөдрөг зөвлөл” ТББ, Говьсүмбэр Улаан загалмайн хороотой хамтарсан 3 удаагийн арга хэмжээг зохион байгуулж, “Говьсүмбэр” ТВ, FM радио, цахим хуудас, олон нийтийн сүлжээний 38 фейсбүүк групп, худалдаа, үйлчилгээний 16 цэгээр дамжуулан иргэдэд мэдээ, мэдээллийг тогтмол хүргэн ажилласан. “Ажил хийх гоё” хөдөлмөрийн өдөрлөгийг зохион байгуулан 6 ажил олгогч, аж ахуйн нэгж оролцож, 13 хүнийг ажлын байранд зуучилсан. Хөдөлмөр эрхлэлтийн нийтлэг үйлчилгээний хүрээнд ажил мэргэжлийн чиг баримжаа олгох үйлчилгээнд 553 хүн, ажилд зуучлах үйлчилгээнд 473 хүн (*байнга-228, түр-232 улирал-8, цагийн-5) хамрагдаж ш*инээр байнгын 122, түр болон улирлын 266, нийт 388 ажлын байр бий болсон. Хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих хөтөлбөр арга хэмжээний хүрээнд 316 ажлын байр бий болсон. Үүнд: Мод тарих арга хэмжээний хүрээнд 150 түр ажлын байр, нийтийг хамарсан ажлын хүрээнд 97 түр ажлын байр бий болсон бөгөөд 65 хүнд 380.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн байна. Мөн 4 иргэний жижиг зээлд 35.0 сая төгрөг олгосон. **Хүрсэн түвшин:** Бий болсон байнгын ажлын байрны тоо- 122 Бий болсон түр ажлын байрны тоо- 266	68.7
44.	2.5.5. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг	5. Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах, зорилтод	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	45.0	Арга хэмжээний	Арга хэмжээний төлөвлөгөөн	20.0	14.5	“Жендэрийн эрх тэгш байдлыг хангах” арга хэмжээний төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар батлуулж, 2 зорилт 11 арга	90

	хангах, зорилтод бүлгийн иргэдийг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	бүлгийн иргэдийг дэмжих арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.					төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-87	ий хэрэгжилтийн хувь-100			хэмжээг 90.0 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Арга хэмжээний хүрээнд “Харилцан хүндэтгэе” аяныг зохион байгуулж, олон нийтэд “Хайраа хайрлая, хандлагаа өөрчилье, хамтдаа үлгэрлэе” уриаг иргэдэд хүргэсэн. Олон Улсын Эмэгтэйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан “Боржигин нутгийн бүсгүйчүүд” арга хэмжээг зохион байгуулж, 512 эмэгтэйг, “Эрүүл үзэсгэлэнтэй амьдрал” лекцийг Дэлхийн Зөн ОУБ- тай хамтран зохион байгуулж, нийт 65 эмэгтэйг, “Жендэр ба жендэрт суурилсан хүчирхийлэл” сургалтыг зохион байгуулан УБТЗ ХНН-ийн Чойр зангилааны 102 ажилчин, албан хаагчийг тус тус хамрууллаа. Монголын бүх ард түмний 15 дугаар наадамд спортын 3 төрөлд хөгжлийн бэрхшээлтэй 27 тамирчныг дэмжин оролцуулж, Паражүдо /-60кг/ төрөлд хүрэл медаль, суугаа волейболын төрөлд эмэгтэй баг, тамирчид 4 дүгээр байранд тус тус шалгарсан. Дэлхий нийтийн хараагүйчүүдийн эрхийг хамгаалах өдрийг тохиолдуулан “Цагаан таягтны өдөрлөг”-ийг зохион байгуулж, нийт 65 иргэнийг хамруулсан. Ахмадын хороо, Мастеруудын биеийн тамир, спортын салбар хороотой хамтран аймгийн Засаг даргын нэрэмжит Граунд гольфийн ахмадын нээлттэй тэмцээнийг зохион байгуулж, Улаанбаатар хотын 4 дүүрэг, спорт хороод, Дархан-уул, Хэнтий, Архангай, Дорноговь аймгийн нийт 12 байгууллагын 86 тамирчин оролцсон. Монголын болон Олон Улсын ахмадын баярын хүрээнд “Ахмад настнуудын урлагийн бага наадам”-ыг зохион байгуулж, 111 ахмад настныг хамрууллаа. “Үжин тайж студи” ТББ-тай хамтран “Дохионы хэлний анхан шатны мэдлэг олгох сургалт”-ыг зохион байгуулж, төрийн болон төрийн бус нийт 19 байгууллагын 20 албан хаагчийг хамруулсан. "Хөгжлийн бэрхшээлтэй хүний эрхийг хамгаалах өдөр"-ийг тохиолдуулан Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн “Өөдрөг зөвлөл” ТББ-тай хамтран “ХАМТДАА ХӨГЖИХИЙН ЖАРГАЛ” өдөрлөг, арга хэмжээг зохион байгуулж, 38 иргэдийг хамрууллаа. **Хүрсэн түвшин:** Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-90.0 хувь Нийт зарцуулсан төсөв: 17.8 сая	

45.	2.5.6. Ахмадын өргөөний барилгыг шинээр барьж, ахмад настны хөгжлийн төвийг байгуулна.	6. "Ахмадын өргөө"-ний барилгыг шинээр барьж, ахмад настны хөгжлийн төвийг байгуулан, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	1,539.0 20.0	Зураг төсвийн гүйцэтгэл 50%	Барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ.	700.0		Ахмадын өргөөний барилгыг шинээр барих ажлын зураг, төсвийг “Аслаан” ХХК-аар гүйцэтгүүлж, Барилга, хөгжлийн төвөөр хянуулж байна. Барилгын ажлын санхүүжилтийг шийдвэрлүүлэхээр холбогдох газруудад саналыг хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Төсөв, хөрөнгийг шийдвэрлүүлэхээр саналыг хүргүүлсэн.	30
46.	2.5.7. Албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийн бүртгэл, мэдээллийг сайжруулна.	7. Албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийн бүртгэл, мэдээллийг сайжруулна.	2021-2024	АЗДТГ	БТ	-	Хяналт шалгалтын тоо-2, Зөрчлийг арилгасан байдал 100 хувь	Мэдээллийн баазтай болсон байна.	-	-	Аймгийн хэмжээнд албан бус хөдөлмөр, эрхлэлтийн бүртгэл мэдээллийг сайжруулах, мэдээллийн сан бий болгох зорилтын хүрээнд зах худалдааны төвд хувиараа бизнес эрхэлдэг иргэдэд албан бус хөдөлмөр эрхлэлтийн талаарх ойлголт, мэдээллийг өгч, албан хэлбэрт шилжихийн ач холбогдлын талаар арга зүйн зөвлөгөө өгч, 14 албан бус хөдөлмөр эрхлэгч иргэний мэдээллийг мэдээллийн санд бүртгэсэн. Аймгийн хэмжээнд албан бус хөдөлмөр эрхлэгч 2020 оны байдлаар ХАА-н салбарт 3033 иргэн, /эр -1451, эм – 1572/ ХАА-н бус салбарт - 552 иргэн /эр -264, эм – 288/ иргэн бүртгэгдсэн байна. 2021 оны албан бус хөдөлмөр эрхлэгчийн статистик тоон мэдээ /1212.mn/ гараагүй байна. Тус арга хэмжээ нь ЗДҮАХ-ийн 2022 оны төлөвлөлтөд ороогүй учир тайлагналт 2021 онд хэрэгжсэнээр тайлагнаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Мэдээллийн санг бүрдүүлсэн.	100
47.	2.5.8. Иргэдийн сайн дурын даатгалд хамрагдалтыг нэмэгдүүлнэ.	8. Сайн дурын даатгалд хамрагдалтыг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	НДХ	УТХО		Сайн дурын даатгал 690 иргэн хамрагдсан байна	Сайн дурын даатгал 690 иргэн хамрагдсан байна			2022 онд шинээр 191 иргэн сайн дурын даатгалд хамрагдсан байна. 2021 онд 107 иргэн сайн дурын даатгалд хамрагдсан бөгөөд 2022 онд даруй 84 иргэнээр нэмэгдсэн байна. 2022 онд нийт идэвхтэй сайн дурын даатгал төлсөн иргэдийн тоо 836. **Хүрсэн түвшин:** Даатгалд хамрагдсан иргэдийн тоо-836	100
48.	2.5.9. Уул уурхайн жишиг Политехникийн коллежийг түшиглэн орон нутгийн иргэдийг мэргэшүүлэх, давтан сургах ажлыг зохион байгуулна.	9. Орон нутагт суурь боловсрол эзэмшигчдийн 30 хувийг Политехник коллежид элсүүлэн суралцуулах, орон нутгийн ажилгүй иргэд, амьжиргааны түвшинээс доогуур орлоготой өрхийн болон олон хүүхэдтэй өрхийн хүүхдэд МБС-ын	2021-2024	Политехник коллеж	УТХО		Мэргэжил эзэмшсэн иргэдийн тоо -56	Мэргэжил эзэмшсэн иргэдийн тоо -50			2021-2022 оны хичээлийн жилд Политехникийн коллежд орон нутгийн суурь боловсрол эзэмшигчдийн 37 хувь буюу 95 оюутан, ажилгүй хөдөлмөр эрхлээгүй 67 иргэн мэргэжил эзэмшсэн байна. 2022-2023 оны хичээлийн жилд Говьсүмбэр аймгаас 161 иргэн суралцаж байгаагийн 44 нь суурь боловсрол эзэмшигчид буюу нийт суралцагчдын 27.3 хувийг эзэлж байна. Үүнээс малчин өрхийн 39 суралцагч, тусгай хэрэгцээт 5 иргэн, орон нутгийн ажилгүй 11 иргэн тус тус суралцаж байна. 2022 онд Политехникийн коллежийг нийт 237 оюутан төгссөнөөс 57 оюутан нь Говьсүмбэр аймгийн харьяат иргэд байна. **Хүрсэн түвшин:**	100

		байгууллагаар дамжуулан мэргэжил эзэмшүүлнэ.									Мэргэжил эзэмшсэн иргэдийн тоо-57	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**86.3**
Үндэсний бахархал, өв соёл												
2.6. Үндэсний үнэт зүйл, уламжлалт өв соёлоо дээдэлж, иргэдийг соён гэгээрүүлж, соёл урлагийн байгууллагуудын үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.												
49.	2.6.2. Боржигин чуулгын барилгыг шинээр барьж ашиглалтад оруулна.	2. Дуу бүжгийн Боржигин чуулгын шинэ барилгыг барина.	2021-2023	АЗДТГ	УТХО	7,600.0	Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл 30 хувь	Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл 50 хувь	3,466.0		Улсын төсвийн 5 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Хөшиг Уул” ХХК “Дуу бүжгийн боржигин чуулгын барилга”-ын ажлыг 2022-2023 онд барьж ашиглалтад оруулахаар ажиллаж байна. Барилга угсралтын ажил 73 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. **Хүрсэн түвшин:** Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл –73 хувь	100
50.	2.6.3. Соёл урлагийг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	3. Соёл, урлагийг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	80.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	40.0	40.0	“Соёл, урлагийг хөгжүүлэх” арга хэмжээний төлөвлөгөөг аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар батлуулж, 3 зорилт 11 арга хэмжээг 100 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Үүнд: Дуу бүжгийн Боржигин чуулгын уран бүтээлчид “Дэлхийн чимээ” энтертаймэнт тоглолтыг шинээр туурвин, 15 удаагийн тоглолтыг иргэдэд хүргэсэн. Тоглолтод хөтөлбөрөөс 4.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. “Соёл, урлагийн салбарын аймгийн анхдугаар зөвлөгөөн”-ийг зохион байгуулж, 150 соёл урлагийн байгууллагын албан хаагчид, соёлын өв тээгчид, чөлөөт уран бүтээлчид оролцсон. “Номын баяр”, “Үндэсний бичиг үсгийн баяр” арга хэмжээг зохион байгуулан, тэргүүний уншигч иргэн, байгууллага, тэргүүний уншигч Нацагдорж тэмдэгтэнг шалгаруулж, шинэ болон сэдэвчилсэн номын үзэсгэлэнг зохион байгуулсан. Тус арга хэмжээнд нийт 10 байгууллага, 5377 иргэн хамрагдсан. “Боржигин түмний дуулал-2022” урлагийн бага наадмыг зохион байгуулж, 10.0 сая төгрөгийн зарцуулан, 20 багийн 506 албан хаагчид оролцож, танхимаар 958, цахимаар 67000 хүн үзэж сонирхсон. Өвөл цагийн нээлт 2022 оны 11 дүгээр сарын 28-ны өдөр “Хөх тэнгэрийн нүүдэлчид” боржигин өв соёлыг сурталчилсан бүрэн хэмжээний тоглолтыг найруулан зохион байгуулж нийт 281 гаруй хүн үзэж сонирхсон. 20.0 сая төгрөг зарцуулсан. 2022 оны 11 дүгээр сарын 30-ны өдөр шилдэг уран бүтээлүүд болон Аймгийн Засаг Даргын нэрэмжит урлагийн наадмын шилдэг оролцогчдын хамтарсан ГАЛА тоглолтыг зохион байгуулж, 211 иргэд үзсэн. “Соёл урлагийн ажилтны өдөр”-ийг тохиолдуулан 2022 оны 09 дүгээр сарын 10-11, 19-20–ний өдрүүдэд “Соёлын орон зай” соёлын	100

											өвийг сурталчлах үзэсгэлэн гаргаж, задгай талбайд урлагийн тоглолт зохион байгуулан иргэдэд хүргэсэн. Мөн “Соёл, урлагийн байгууллагуудын спортын наадам”, “Баярын хурал”-ыг тус тус зохион байгуулж, төрийн болон төрийн бус 10 байгууллагын нийт 300 иргэн, албан хаагчийг хамруулсан. Арга хэмжээний хүрээнд нийт соёл урлагийн байгууллагуудаас 8958 иргэнд, цахимаар 67000 иргэнд соёлын үйлчилгээ үзүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	
51.	2.6.4. Соёлын биет бус өвийг тусгасан уран бүтээлүүдийг туурвихад дэмжлэг үзүүлж, хөдөөгийн багийн иргэдэд явуулын соёлын үйлчилгээг үзүүлнэ.	4. Соёлын биет бус өвийг тусгасан уран бүтээлүүдийг туурвихад дэмжлэг үзүүлж, хамтран ажиллана.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	-		Боржигин түүхийг өгүүлсэн дуулалт жүжгийг шинээр туурвина.			Нүүдэлчин монгол-2022 соёлын биет бусын өвийн их наадамд 2022 оны 12-14 ны хооронд Говьсүмбэр аймгийн 45 өвлөн уламжлагчид, зохион байгуулагч 16, нийт 61 хүний бүрэлдэхүүнтэй оролцож 7 ай савын 14 өвийг сурталчилсан. Боржигины биет бус өвийг харуулсан бүрэн хэмжээний тоглолтоор оролцож нийт 6900 иргэн, жуулчдад хүргэсэн. Засаг Даргын нөөц сангаас 11,4 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Дуу бүжгийн Боржигин чуулгын уран бүтээлчид нь анх удаагаа орон нутгийнхаа үзэгчдэд зориулж “Дэлхийн чимээ” нэртэй энтертаймэнт тоглолтыг иргэд олон түмэнд хүргэж үйлчилсэн. Тоглолтонд шаардлагатай “Сүүдрийн бүжиг”-ийн комбинзон 8 ширхэг, “Товшлуур бүжиг”-ийн төмөртэй гутал 12 ширхэгийг тоглолтын хувцас хэрэглэлд зарцуулсан. Уг зардлыг аймгийн Засаг даргын “Соёл, урлагийг дэмжих арга хэмжээ “ –ний зардлаас 4000000 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Өвөл цагийн нээлт 2022.11.28-2022.11.30-нд 2 удаа “Хөх тэнгэрийн нүүдэлчид” боржигин өв соёлыг сурталчилсан бүрэн хэмжээний тоглолтыг найруулан зохион байгуулж нийт 492 хүн үзэж сонирхсон. 20,000,000 төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Уг тоглолтоор 9 биет бус өвийг сурталчилсан. **Хүрсэн түвшин:** Туурвисан уран бүтээлийн тоо-3 тоглолт Сурталчилсан Биет бус өвийн тоо-14	90
52.		5. Хөдөөгийн багийн иргэдэд явуулын соёлын үйлчилгээг үзүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	-	Явуулын соёлын үйлчилгээний тоо-3 Хамрагдах хүний тоо -	Явуулын соёлын үйлчилгээний тоо-3 Хамрагдах хүний тоо -3000			“Боржигин өв“ музей хөдөөгийн багийн иргэдэд соёлын үйлчилгээг 2 удаа үзүүлж, 152 иргэнийг хамруулсан. “VRBOX” зөөврийн явуулын музейгээр 61 малчинд үйлчилгээ үзүүлж, “E-mongolia” цахим системээр соёлын өвийг бүртгүүлэх, худалдах хүсэлт гаргах талаар мэдээллийг 152 иргэнд хүргэн, 3 төрлийн гарын авлага 100 ширхэг сэтгүүл тарааж, соёлын өв, музейн үйл ажиллагаагаа сурталчлан ажилласан. “Соёлын цаг” соёлын явуулын үйлчилгээг 2022 оны 06	100

							2500				сарын 16-ны өдөр Сүмбэр сумын хөдөөгийн багуудад зохион байгуулж 500 гаруй иргэнийг хамруулсан. Нийтийн номын сангаас 10 удаа хөдөөгийн багуудад нүүдлийн номын сангаар 408 иргэнд үйлчилгээ үзүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Явуулын соёлын үйлчилгээний тоо-6 Хамрагдсан хүний тоо – 8308	
53.	2.6.5. Орон нутагт соёл, урлагийн байгууллагын бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой болгож, хүний нөөцийг чадавхжуулна	6. Орон нутагт соёл, урлагийн байгууллагуудын бүтэц, зохион байгуулалтыг оновчтой болгож, хүний нөөцийг чадавхжуулна.	2021-2024	БСУГ	ОНТ	-		Соёл, урлагийн ажилтнуудыг сургах, мэргэшүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.			Соёлын яамнаас 2022 оны 03 дугаар сарын 03-ны өдөр зохион байгуулсан “Соёлын бүтээлч үйлдвэрлэл” цахим сургалтад соёл, урлагийн 5 байгууллагын 38 ажилтанг хамруулсан. Хувь хүний хөгжлийн институттэй хамтран зохион байгуулсан “Эрүүл үзэсгэлэнтэй амьдрал” лекц, хувь хүний хөгжлийн сургалтад нийт 30 албан хаагч, уран бүтээлчид хамрагдсан. Соёлын яамнаас 2022 оны 05 дугаар сарын 04-08-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан соёлын өвийн болон хөгжим, бүжгийн мэргэжлийн уран бүтээлчдийн цахим сургалтад нийт 30 албан хаагч хамрагдсан. ЗГХЭГазрын “Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ”-ний цахим сургалтад аймгийн Соёл, урлагийн газрын 4 албан хаагчийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин**: Соёл, урлагийн ажилтнуудыг сургах, мэргэшүүлэхэд дэмжлэг үзүүлэн, нийт 94 албан хаагчийг сургалтад хамруулсан.	100
54.	2.6.6. Соёл урлагийн байгууллагуудын орчин, нөхцөлийг сайжруулж, шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмжөөр хангана.	8. Боржигин өв музей, Нийтийн номын сангийн байрыг засварлана.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	680.0 16.0	Зураг төсөв хийгдсэн	Боржигин өв музей, Нийтийн номын сангийн барилгуудын их засварын ажлын гүйцэтгэл 100 хувь		680.0	Боржигин өв музей, Нийтийн номын сангийн байрны зураг төсөв 2020 онд хийгдсэн. 2023 оны улсын төсөвт саналыг хүргүүлсэн.	30
55.	2.6.7. Ерөнхий боловсролын сургуулиудын сурагчид болон төрийн байгууллагуудын албан	9. Төрийн байгууллагын албан хаагчдыг Монгол бичгийн сургалтад хамруулж, хуучин Монгол бичгээр унших, бичих	2021-2024	АЗДТГ	БТ	18.6	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-11 Нийт	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-7 Нийт төрийн албан	4.2		2021 онд Төрийн албан хаагчдад монгол бичгийн сургалтыг үе шаттайгаар зохион байгуулах ажлын хүрээнд 51 байгууллагын 528 төрийн албан хаагчаас монгол бичгийн түвшин тогтоох сорил авахад 145 нь ахисан, 248 нь дунд түвшин, 126 нь анхан шатны түвшний мэдлэгтэй гэсэн үр дүн гарсан. Тус үр дүнд суурилан 2022 онд төрийн байгууллагын	74.9

	хаагчдын Монгол хэл, бичгийн чадварыг дээшлүүлж, уламжлалт Монгол бичгийг албан хэргийн түвшинд ашиглаж эхэлнэ.	чадавхыг сайжруулж, албан хэрэг хөтлөлтийг хос бичгээр явуулж эхэлнэ.					төрийн албан хаагчдын 85.5 хувийг сургалтад хамруулна.	хаагчдын 70 хувийг сургалтад хамруулна.			албан хаагчдыг монгол бичгийн сургалтад хамруулах хуваарийг ерөнхий боловсролын сургуулиудтай хамтран гаргаж, 2022 онд 41 байгууллагын 615 албан хаагч хамрагдаж байгаа нь төрийн албан хаагчдын 49.8 хувийг хамруулсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-7 Нийт хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-615 (49.8хувь)	
56.		10. Монгол бичгийг иргэдэд сурталчлан түгээн дэлгэрүүлнэ.	2022-2024	АЗДТГ	АОНХС	-	Зохион байгуулах арга хэмжээний тоо-2	Зохион байгуулах арга хэмжээний тоо-2			Аймгийн Засаг даргын зүгээс Монгол хэлний зөвлөлийг тэргүүлэн ажиллаж, 2022 онд нийт 17 арга хэмжээг төлөвлөн зохион байгуулж, 51 аж ахуйн нэгж, байгууллага, 300 иргэнийг хамруулсан. Төлөвлөгөөний хэрэгжилт 70.6 хувьтай байна. Дээрх арга хэмжээнд орон нутгийн төсвөөс нийт 4.0 сая төгрөгийг зарцуулсан. Аймгийн хэмжээнд “Уран бичлэгийн үзэсгэлэн” гаргаж 145 иргэн үзэсгэлэнтэй танилцсан. Мөн Соёлын яамтай хамтран “Тэгш таван хүсэл” уран бичлэгийн үзэсгэлэнг Улаанбаатар хотод зохион байгуулсан. Монгол бичгийн бүсийн болон орон нутгийн олимпиадыг тус тус зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 556 төрийн албан хаагч, 460 иргэн, 42 багш, 424 ерөнхий боловсролын сургуулийн сурагчийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-17 Монгол бичгийг түгээн дэлгэрүүлэх, сурталчлах ажилд давхацсан тоогоор 1556 төрийн албан хаагч, 605 иргэн, 466 багш, сурагч, нийт 2627 хүн хамрагдсан нь өмнөх жилээс иргэд, олон нийтийн оролцоо 30 хувиар өссөн.	100
57.	2.6.8. Орон нутгийн хэвлэл, мэдээллийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжин, хамтран ажиллана.	11. Орон нутгийн хэвлэл мэдээллийн байгууллагуудын үйл ажиллагааг дэмжин, мэдээллийн ил тод байдлыг хангах чиглэлээр хамтран ажиллана.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	-	Гэрээ байгуулан хэрэгжүүлсэн төсөл, арга хэмжээний тоо – 4	Гэрээ байгуулан хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо 5-аас доошгүй			Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг “Говьсүмбэр телевиз”, МҮОНР-ын Говьсүмбэр аймаг дахь сэтгүүлчидтэй 4.7 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан, үйл ажиллагааг нь дэмжин хамтран ажиллаж, Говьсүмбэр телевизийн фейсбүүкээр-16 мэдээ, 15 видео контент, 6 шууд лайв бичлэг, МҮОНТ-ийн радиогоор нийт 4 нэвтрүүлэг, мэдээллийг тус тус хүргэсэн. Мөн мэдээллийн ил тод байдлыг хангах чиглэлээр Тойм.мн сайт, Үнэн.мн сайт, Туг.мн цахим сайтуудтай хамтран ажиллаж давхардсан тоогоор 155 мэдээ, мэдээлэл, 2 удаагийн лайв, 1 ярилцлагыг иргэдэд хүргэсэн. Үүнд: Тойм.мн 54 мэдээ, Үнэн.мн – 35 мэдээ, Туг.мн 29 мэдээ, Postmedia.mn - 37 мэдээ, 1 лайв, 24Barimt.mn 17 мэдээ, 1лайв, 1 ярилцлага тус тус хүргэсэн.	100

										Монголын мэдээ сонинтой хамтран ажиллаж “Говьсүмбэрийн мэдээ” сонины нийт 9 дугаарыг тус тус 1000 ширхгийг хэвлэн иргэдэд хүргэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Гэрээ байгуулан хэрэгжүүлсэн төсөл арга хэмжээний тоо-6	
58.	2.6.9. Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	12. Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийг дэмжих арга хэмжээ хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	80.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 76.2	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100	15.0	11.0	Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар “Гэр бүл, залуучуудын хөгжлийг дэмжих” арга хэмжээний төлөвлөгөөг батлуулж, 2 зорилтын 9 арга хэмжээг 80 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Арга хэмжээний хүрээнд “Эцэг эх, багшийн харилцаа хандлага” сургалт, “Хайрын түүх” цуврал контентын 6 дугаар, “Мэргэжил бүхэн сайхан” 11 цуврал нэвтрүүлэг, “New story” залуучуудын хөгжлийн хөтөлбөр, сургалт, “Үлгэрлэн дуурайх эцэг эх байцгаая” гэр бүлийн өдөрлөг, “Хүүхдийн эрх, үүрэг, оролцоо” өсвөр насны хүүхдүүдэд чиглэсэн нөлөөллийн сургалт хөтөлбөр, “Оролцоо” хүүхдийн санал санаачилгыг дэмжих үйл ажиллагаа, “Хүүхдийн эрхийг хамгаалах өдөр”-ийн арга хэмжээг тус тус зохион байгуулж, давхацсан тоогоор 5 гэр бүл, 2020 хүүхэд, залуусыг хамруулсан. Цахим нэвтрүүлэг, контент давхацсан тоогоор 10200 иргэнд хүрсэн байна. Тус үйл ажиллагаануудад ОНХС-аас нийт 11.0 сая төгрөгийг зарцуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-80.0	80
59.	2.6.10. Хүн амын санг хамгаалах, хүн бүр ураг удмаа мэдэж, өрх бүр угийн бичгээ хөтлөх ажлыг хэрэгжүүлнэ.	13. Угийн бичиг хөтлөх арга зүй, ач холбогдлын талаар нөлөөллийн ажил зохион байгуулж, угийн бичиг хөтлөх ажлыг эрчимжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	-	Сургалт нөлөөллийн ажилд хамрагдсан иргэдийн тоо – 1635 Угийн бичиг хөтөлсөн өрхийн тоо-961	Сургалт нөлөөллийн ажилд хамрагдсан иргэдийн тоо – 1200 Угийн бичиг хөтөлсөн өрхийн тоо-800			Угийн бичиг хөтлөлтийг нэмэгдүүлэх, түүний ач холбогдол, угийн бичгийн зураглал хийх, шашдир бичих талаар мэдлэг олгох сургалтыг зохион байгуулж, ерөнхий боловсролын сургуулийн 14 багш, ажилтан, 10 сурагчийг хамруулж, сургагч багш бэлтгэж, анхан шатны 20 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 234 иргэнийг хамруулсан. “Ураг удмын холбоо” ТББ-тай хамтран “Угийн бичиг хөтлөх зөвлөлдөх уулзалт”-ыг зохион байгуулж, төрийн болон төрийн бус байгууллага, иргэдийн 35 төлөөллийг, “Угийн бичиг хөтлөх арга зүй” сургалт зохион байгуулж 13 байгууллагын 753 албан хаагчийг тус тус хамруулсан. Үүний үр дүнд 2021 онд аймгийн хэмжээнд 961 өрх угийн бичиг хөтөлж байсан бол 2022 онд 190 өрхөөр нэмэгдэж, нийт 1151 өрх угийн бичиг хөтөлж байна. **Хүрсэн түвшин:** Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-146 (өссөн дүнгээр 1801 иргэн) Угийн бичиг хөтөлж байгаа өрхийн тоо – 1151	100

Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**88.6**
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ												**81.4**
ГУРАВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО												
Санхүү, төсвийн зохицуулалт												
3.1. Санхүү, эдийн засгийн нээлттэй, ил тод байдлыг хангах бодлого хэрэгжүүлнэ.												
60.	3.1.1. Цахим татварын системийг нэвтрүүлэн иргэд татварын үйлчилгээг чирэгдэлгүй авах боломжийг хангах замаар татварын баазыг нэмэгдүүлнэ.	1. Цахим татварын системийг нэвтрүүлж, татвар төлөгчдөд татварын үйлчилгээг түргэн шуурхай хүргэх нөхцөлийг бүрдүүлэн, иргэдэд сурталчилна.	2021-2024	Татварын хэлтэс	УТ	5.0	Цахим татварын систем 70 хувь нэвтэрсэн байна	Цахим татварын систем 100 хувь нэвтэрсэн байна			Цахим татварын системийг 100 хувь нэвтрүүлсэн бөгөөд цахим системд аймгийн хэмжээнд татвар төлөгч 698 аж ахуйн нэгж, 386 иргэн бүртгэгдэж, 100 хувь ашиглаж байна. Аймгийн ЗДТГ болон төрийн цахим үйлчилгээний И-Монголиа систем хөгжүүлэгчдийн хамтарсан өдөрлөгт Татварын хэлтэс оролцож 47 нэр төрлийн цахим үйлчилгээний талаар 2377 иргэнд мэдээлэл, заавар, зөвлөмж өгч ажилласнаар 115 иргэн 9.8 сая төгрөгийн татвар төлсөн. Малын тоо толгойн албан татварын ажлын хүрээнд Татварын хэлтэс нь цахим хуудсаараа дамжуулан /live/ сургалт зохион байгуулж давхардсан тоогоор 25000 иргэнд мэдээлэл хүрсэн. Тус сургалтаар малын тоо толгойн албан татварын тайланг цахимаар илгээх, нэхэмжлэхээ хэрхэн үүсгэн татвараа төлөх талаар мэдээлэл өгч ажилласан. **Хүрсэн түвшин:** Цахим татварын системийн ашиглалтын хувь-100 хувь	100
61.		2. Татварын бааз суурийг 2020 оны суурь түвшингээс жил бүр 0.5-аас хувиар нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	Татварын хэлтэс	УТ		Хуулийн этгээдийн тоо - 642	Хуулийн этгээдийн тоо - 687			2021 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн байдлаар аймгийн хэмжээнд 656 хуулийн этгээд бүртгэлтэй байсан бол 2022 онд 698 болж, 2021 онтой харьцуулахад 6.4 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна. Улсын төсвийн орлогын төлөвлөгөөний биелэлт 153.3 хувьтай байна. Орон нутгийн орлогын төлөвлөгөө 9 082.4 сая.төгрөг, гүйцэтгэл 9 444.9 сая.төгрөг буюу 104.0 хувийн биелэлттэй байна. Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор Балдандзасаг захын худалдаа эрхлэгч 67 иргэнд дээрх хууль болон QR код олгох, баталгаажуулах чиглэлээр сургалт зохион байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Хуулийн этгээдийн тоо: 698	100
62.	3.1.2. Төсөв, санхүүгийн нэгдсэн цахим системийг нэвтрүүлж, төрийн үйлчилгээг	3. Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системд төрийн байгууллагуудыг хамруулж, гүйлгээг шуурхай гүйцэтгэнэ.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Хамрагдах байгууллагын тоо - 53	Хамрагдах байгууллагын тоо - 54			Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системд нийт 56 байгууллагыг бүрэн хамруулж, төрийн сангийн төлбөр, тооцооны гүйлгээ хэвийн явагдаж байна. Тагнуулын тасаг, Онцгой байдлын газар гэсэн 2 байгууллагыг нууцын зэрэглэлтэй гэдэг үндэслэлээр тус системд оруулахгүй байхаар Сангийн яамнаас чиглэл өгсний дагуу хамруулаагүй. Төрийн	100

	шуурхай болгон, төсвийн урсгал болон гадаадын зээл тусламж, хөрөнгө оруулалтын зардлыг ил тод, хэмнэлттэй зарцуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.										үйлчилгээний хүртээмжийг нэмэгдүүлэхээр төрийн сангийн цахимжуулалтыг үе шаттай нэвтрүүлэх ажлыг эрчимжүүлэх, нэгдсэн удирдлагаар хангах үүднээс” Төрийн албаны цалингийн нэгдсэн системийг ашиглан цахимаар баталгаажуулах, Сангийн сайдын 2021 оны 10 дугаар сарын 29-ний дугаар 190 дүгээр тушаалаар шинэчлэн батлагдсан “Зардлын эдийн засгийн ангилал ашиглах заавар”-ын талаар тус тус сургалт зохион байгуулж, 42 байгууллагын 58 албан хаагчийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Хамрагдсан байгууллагын тоо – 56	
63.		4. Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, шилэн дансны мэдээ оруулалтад тогтмол хяналт тавина.	2021-2024	СХАА	БТ		Шалгалтад хамрагдсан байгууллагын тоо –25 Хугацаандаа мэдээ оруулалтын хувь–96.7 Тайлан илгээлтийн хувь -100	Шалгалтад хамрагдсан байгууллагын тоо –81 Хугацаандаа мэдээ оруулалтын хувь–93 Тайлан илгээлтийн хувь -100			Санхүүгийн хяналт, аудитын алба сар бүрийн 20-25-ны өдрийн хооронд шилэнд дансанд мэдээлэл оруулах нийт 75 байгууллагын мэдээлэлд хяналт тавин ажиллаж байна. Шилэн дансны хуулийн хэрэгжилт 97.9 хувь байна. Өмнөх оны мөн үеэс 3 хувиар өсчээ. 4-р улирлын байдлаар тайлан илгээлт 100 хувь. **Хүрсэн түвшин:** Шалгалтад хамрагдсан байгууллагын тоо-75 Хугацаандаа мэдээ оруулалтын хувь 97.9 Тайлан илгээлтийн хувь-100 Хэрэгжилтийн хувь-100	99.3
64.		5. Төсвийн зарцуулалтын үр ашиг, хяналтыг сайжруулна.	2021-2024	СХАА	БТ		Хяналт шалгалтын тоо-16 Зөрчлийн дүн өмнөх онтой харьцуулахад 25 хувиар буурсан байна.	Хяналт шалгалтын тоо-21 Зөрчлийн дүн өмнөх онтой харьцуулахад 30 хувиар буурсан байна.			Тайлант хугацаанд санхүүгийн аудит 12, гүйцэтгэлийн аудит 11, шилэн дансны нийцлийн аудит 36 нийт 59 хяналт шалгалт төлөвлөснөөс 59 хяналт шалгалт хийсэн. Мөн иргэнээс ирүүлсэн өргөдлийг үндэслэн 1, Сангийн яамны нэгдсэн удирдамжаар 4 хяналт шалгалт хийсэн. Шалгалтаар нийт 1 402.5 сая.төгрөгийн зөрчил илрүүлснээс 14.1 сая.төгрөгийг орон нутгийн орлого болгохоор, 1.6 сая.төгрөгийг хувь хүнд буцаан олгохоор, 0.9 сая.төгрөгийг санд буцаан төвлөрүүлэхээр, 0.9 сая.төгрөгийг улсын орлого болгохоор акт тогтоосон. Актын барагдуулалт 70 хувьтай байна. Мөн 493.6 сая.төгрөгийн хугацаатай албан шаардлага хүргүүлсэн ба биелэлт тооцох хугацаа болоогүй байна. **Хүрсэн түвшин:** Хяналт шалгалтын тоо-59	100

											Зөрчлийн дүн өмнөх онтой харьцуулахад 56.5 хувиар буурсан үзүүлэлттэй байна.	
65.	3.1.3. Орон нутагт эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг дэмжиж ажиллана.	6. Орон нутагт эдийн засгийн тэргүүлэх чиглэлийг газар, дэд бүтэц, зээлийн бодлогоор дэмжинэ.	2021-2024	СЗДТГ, ХХААГ	СХС, ЖДҮДС		Тэргүүлэх салбарын бизнес эрхлэгчдийг газар, дэд бүтэц, зээлийн бодлогоор дэмжинэ.	Тэргүүлэх салбарын бизнес эрхлэгчдийг газар, дэд бүтэц, зээлийн бодлогоор дэмжинэ.			Жижиг дунд, үйлдвэрлэл үйлчилгээ хөгжүүлэх аймгийн тэргүүлэх чиглэлийг аймгийн Засаг даргын 2022 оны 04 дүгээр сарын 18-ны өдрийн А/115 дугаар захирамжаар баталсан. 2022 онд “Язгуур баялаг” нэхий элдэх, боловсруулах, Оорцог элгэн хоршоо зоорь, агуулах, Чойрын гурван богд хоршоо мөөг, хүлэмжийн аж ахуйн чиглэлээр нийт ЖДҮХСангаас 300.0 сая төгрөг, Сүмбэр сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангаас Барилгын материалын туслах төмөр хийц, бүтээц, бусад төмөр хийцийн “Арвижих” үйлдвэрийн төсөлд 70.0 сая төгрөг, Баянтал сумын Хоршоо хөгжүүлэх сангаас мах махан бүтээгдэхүүн, болон дайвар бүтээгдэхүүн бэлтгэх чиглэлээр “Оорцог” үйлдвэрийн төсөлд 85.0 сая төгрөгийн зээлийг тус тус олгон дэмжлэг үзүүлэн ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Дэмжлэг олгосон зээлийн тоо 5, олгосон зээлийн 455.0 сая төгрөг	100
66.	3.1.4. Төрийн худалдан авах ажиллагаагаар дамжуулан эх оронч худалдан авалтыг дэмжиж, тендер шалгаруулалтын үйл ажиллагааг бүрэн цахимжуулна.	7. Орон нутгийн хэмжээнд хэрэгжиж байгаа бүтээн байгуулалтын ажлуудын бараа материалыг дотоодоос худалдан авах боломж нөхцөлийг бүрдүүлж, гүйцэтгэлд хяналт тавьж ажиллана.	2021-2024	ОНӨГ, СЗДТГ	БТ		Барилга угсралтын ажлын тендер шалгаруулалтад 100 хувь дотоодын давуу эрх олгох талаар тусгасан байна.	Барилга угсралтын ажлын тендер шалгаруулалтад 100 хувь дотоодын давуу эрх олгох талаар тусгасан байна.			2022 онд төрийн болон орон нутгийн хөрөнгөөр 18,018.19 сая.төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 75 төсөл, арга хэмжээний худалдан авах ажиллагааг зарласан ба тендерийн баримт бичигт дотоодын давуу эрх олгох нөхцөлийг 100 хувь тусгасан. Үүнээс худалдан авах ажиллагаанд оролцсон 4 аж ахуйн нэгж 85.0 сая төгрөгийн ажиллах хүч, бараа материалын дотоодын давуу эрх тооцуулж тендерт шалгарсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Дотоодын давуу эрх олгосон тендерийн хувь-100 Дотоодын давуу эрх тооцуулан гэрээ байгуулсан тендерийн тоо - 4	100
67.		8. Тендер шалгаруулалтыг 100 хувь цахим хэлбэрээр зохион байгуулна.	2021-2024	ОНӨГ, СЗДТГ	БТ		Цахимаар зарласан тендер шалгаруулалтын хувь-100	Цахимаар зарласан тендер шалгаруулалтын хувь-100			2022 онд аймгийн хэмжээнд Төсвийн ерөнхийлөн захирагчийн 18,603.26 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 79 бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах ажиллагааг төлөвлөснөөс жилийн эцсийн байдлаар 18,018.19 сая төгрөгийн төсөвт өртөг бүхий 75 бараа, ажил, үйлчилгээний тендер шалгаруулалтыг 100 хувь цахим хэлбэрээр зохион байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Цахимаар зарласан тендерийн эзлэх хувь-100 хувь	100
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**99.9**
Уул уурхай, хүнд үйлдвэр												
3.2. Ил тод хариуцлагатай уул уурхай, нэмүү өртөг шингэсэн үйлдвэрийг хөгжүүлэх												
68.	3.2.1. Хүнд	1. Хүнд үйлдвэрийн	2021-	Айма	УТХ		Боловср	Үйлдвэрийн			Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөг тодотгох,	30

	үйлдвэрийн бүс байгуулж, боловсруулах үйлдвэр байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	бүс байгуулж, боловсруулах үйлдвэр байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	2024	г, сумдын ЗДТГ	О, ХХО		уулах үйлдвэрийн тоо-4	бүсэд хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлыг дуусгана. Шинээр байгуулагдсан үйлдвэрийн тоо-1			судалгааны ажил хийхээр аймгийн Засаг даргын 2021 оны А/07 дугаар захирамжаар ажлын хэсэг байгуулагдаж, 3 удаа хуралдан Чойр хотын тэг гортигийн хил заагийг тэлэх, хэсэгчилсэн болон дахин төлөвлөлт хийх байршлыг тодорхойлох, орон сууц, үйлчилгээний газруудын цаашдын төлөвлөлтийг тодорхойлох асуудлуудыг хэлэлцэн судалгааг гаргаад байна. 2022 онд ажлын хэсэг 2 удаа хуралдаж Сүмбэр сумын иргэдээс санал асуулга авсан. Шинээр байгуулагдах үйлдвэрийн санал ирээгүй. **Хүрсэн түвшин:** Хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө боловсруулах ажлын бэлтгэл ажил хангагдаж байна. Шинээр байгуулагдсан үйлдвэрийн тоо-0	
69.	3.2.2. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа аж ахуйн нэгжийн нийгмийн хариуцлагыг дээшлүүлж, хууль зөрчсөн аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгуулах арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.	2. Орон нутагт уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа хууль зөрчсөн аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгуулах арга хэмжээг авна.	2021-2024	АЗДТГ, БОАЖГ	ХХО	-	Зохион байгуулсан арга хэмжээ – 3 Хуулийн хэрэгжилтийг хангуулна.	Хууль зөрчсөн аж ахуйн нэгжийн тусгай зөвшөөрлийг хүчингүй болгуулах арга хэмжээ авна.			Аймгийн хэмжээнд уул уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа 2 компани байгаагаас ШОХК нь хууль, дүрэм, журмын дагуу үйл ажиллагаагаа явуулж байна. Харин “Эйкүсора” ХХК-ийн үйл ажиллагааг хууль зөрчсөн үндэслэлээр түдгэлзүүлж, шүүхээр хянагдаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-2	90
70.		3. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж байгаа ААНБ-уудтай нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулж ажиллана.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжийн тоо-219-аас доошгүй	Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулсан аж ахуйн нэгжийн тоо-60-аас доошгүй			Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн нутаг дэвсгэрт уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэж, экспортод гаргаж байгаа 219 байгууллагатай нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулж, гэрээний хэрэгжилтэд хяналт тавин ажиллаж байна. Гэрээний хэрэгжилтийг хангуулах зорилгоор аймгийн Засаг дарга, Сүмбэр сумын Засаг дарга, холбогдох нутгийн захиргааны байгууллагаас санаачлан аж ахуйн нэгжүүдтэй уулзалт, хэлэлцүүлэг зохион байгуулж, үүрэг чиглэл өгч ажилласан. Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 07 дугаар сарын 23-ны өдрийн “Гаалын хяналтын бүсэд ачилт, буулгалтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгжийн ачааны тонн тутмаас төлбөр авах журам, төлбөрийн хэмжээ батлах тухай” 03 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулан 2022 онд 40.9 сая төгрөгийн төлбөр орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлээд байна. **Хүрсэн түвшин:** Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулсан байгууллагын тоо-219	100

71.	3.2.3. Хөрөнгө оруулалт, гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтын таатай орчныг бүрдүүлэн, төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийг хөгжүүлж, эрх ашгийг хамгаалан дэмжинэ.	4. Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	2021-2024	АЗДТГ	Гадаадын зээл тусламж	2,050.0	Өвсний үндэс буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 1-р цэцэрлэгийн их засварын ажил хийгдсэн	Өвсний үндэс буцалтгүй тусламжийн хөтөлбөрт хүргүүлэх төслийн тоо-2	1,100.0		Японы Засгийн газрын “Өвсний үндэс” хөтөлбөрт 6 төслийг хэрэгжүүлэхээр саналыг хүргүүлснээс анхан шатанд 1 төсөл дэмжигдсэн. /Халдвартын эмнэлгийн их засвар/ Мөн БНСУ-ын Эксим банкны хөрөнгө оруулалтаар “Дулааны цахилгаан станц”, Польш улсын Засгийн газрын хөрөнгө оруулалтаар “Цэвэрлэх байгууламж барих” төслийн гэрээ байгуулагдан, барилгын ажлуудыг эхлүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Гадаадын шууд хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж эхэлсэн төслийн тоо-2 Өвсний үндэс буцалтгүй тусламжийн хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлэхээр хүргүүлсэн төслийн тоо-1 / эхлээгүй/	100
72.		5. Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт хийхийг бодлогоор дэмжинэ.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО		Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хэрэгжүүлэх бүтээн байгуулалтын ажлын тоо 0	Төр хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд хөрөнгө оруулалт, бүтээн байгуулалт хийхийг бодлогоор дэмжинэ.			Төр, хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны хүрээнд “ОСО констракшн” ХХК, “Юникл тауэр” ХХК- тай тус тус гэрээ байгуулан 330 айлын орон сууц барих ажлыг эхлүүлсэн. Аймгийн төвд авто үйлчилгээний төв байгуулах ажлыг төр-хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд концессын зүйлийн жагсаалтад тусган батлуулсан. Мөн Авто тээврийн үндэсний төв, хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар уг төслийг хэрэгжүүлэхээр хамтран ажиллаж байна. Авто үйлчилгээний төв барих 2 га газрыг Сүмбэр сумын 2023 оны газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулан батлуулахаар саналыг хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Төр хувийн хэвшлийн хамтын ажиллагааны хүрээнд хэрэгжиж буй төслийн тоо - 2 Концессын зүйлийн жагсаалтад тусган батлуулсан төслийн тоо - 1	90
Зорилтын дундаж хэрэгжилт											**82.0**
Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр											
3.3. Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, борлуулалтын сүлжээг хөгжүүлж, гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодоос хангах хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх, импортыг орлох болон экспортын баримжаатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.											
73.	3.3.1. Мал аж ахуй, газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн нөөц ашиглалтыг сайжруулж, гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний	1. Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн нөөц ашиглалтыг сайжруулж, хүнсний гол түүхий эд, бүтээгдэхүүн мах, сүүний хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	УТХО, ОНХС		Саалинд хамруулсан хээлтэгч 76873 үйлдвэрлэсэн сүү 2633 тн	Саалинд хамруулсан хээлтэгч 3-5 хувиар нэмэгдсэн байна. Аймгийн жишсэн			Аймгийн хэмжээнд нийт төллөвөл зохих 165206 хээлтэгчээс төллөсөн 155200, үүнээс төллөвөл зохих ингэний 62.5 хувь буюу 137, гүүний 75.9 хувь буюу 5331, үнээний 77.2 хувь буюу 4396, эм хонины 93.0 хувь буюу 84808, эм ямааны 99.0 хувь буюу 60528 төллөв. Төллөсөн нийт хээлтэгчийн 51 хувь буюу 79152 эх малыг саалинд хамруулж, 3064 тн сүү үйлдвэрлэснээс, саалинд хамрагдсан үнээ 3519, бэлтгэсэн сүү 1899 тн, саалинд хамрагдсан ямаа	100

	хэрэгцээг дотоодын үйлдвэрлэлээр хангах хувь хэмжээг нэмэгдүүлэн, атрын IY аяны хэрэгжилтийг оновчтой зохион байгуулна.						Хүн амын хэрэгцээнд нийлүүлсэн мах 2700 тн Боловсруулсан мах 45 тн Боловсруулсан сүү 40 тн Гахай, тахианы мах 3 тн	дундаж хүн амын хэрэгцээний боловсруулсан махны хэмжээ 8 хувь, сүүний хангамж 5 хувь Гахай, тахианы махны хэмжээ 1 хувиар өссөн байна.			48422, бэлтгэсэн сүү 1162.1 тн байна. 2022 онд дотооддоо 2985 тн мах үйлдвэрлэснээс хүнсний дотоод зах зээлд 2205.4 тн мах, төвлөрсөн зах зээлд 115.0 тн, малчин өрх дотоод хэрэгцээндээ 664.6 тн махыг хэрэглэжээ. 2022-2023 оны өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын хүрээнд иргэдийн махны хэрэгцээнд мах бэлтгэн нийлүүлэгч 4 ААН-үүдтэй бодлогын гэрээ байгуулан өвөл, хаврын улиралд нийлүүлэх 100 тн мах нөөцлөн, түүний 30 хувийг орон нутагт нийлүүлэхээр хөргүүртэй агуулах бүхий ААН-үүдтэй хамтран ажиллаж байна. Мөн аймгийн Засаг даргын нөөцөөс 20.0 сая төгрөгийн санхүүжилтийг шийдвэрлүүлэн стратегийн хүнсний улирлын нөөц бүрдүүлэх ажлын хүрээнд 20.0 тн махыг нөөцөлж, хавар үнийн тогтвортой байдлыг хангуулах зорилгоор хөнгөлөлттэй үнээр борлуулах 1 аж ахуйн нэгжийг сонгон шалгаруулж, гэрээг байгуулав. Уламжлалт үйлдвэрлэлээр нийт 3064 тн сүү, боловсруулсан мах 51 тн, сүү 48 тн үйлдвэрлэсэн нь аймгийн нийт жишсэн дундаж хэрэгцээний махны 100 хувь, сүүний 86.4 хувь, боловсруулсан махны 6.2 хувь, сүүний 5.1 хувийг хангасан үзүүлэлттэй байна. 2022 оны 10 дугаар сарын 25-ны байдлаар аймгийн хэмжээнд гахайн өрхийн аж ахуй 22, аж ахуйн нэгж 1, нийт гахайн тоо 321, үүнээс үндсэн мэгж 97, шувууны өрхийн аж ахуй 9, нийт тахиа 130 Үүнээс өндөглөгч 71 байна. Үйлдвэрлэсэн өндөг 12.8 мян.ш, гахайн мах 5 тн байна. 2022 онд Сүмбэр суманд тахианы мах боловсруулах, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэх цех ашиглалтад орж 0.4 тн махыг боловсруулан зах зээлд нийлүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Саалинд хамрагдсан хээлтэгч өмнөх оноос 39.0 мян.тол буюу 17 хувиар нэмэгдсэн Өмнөх оноос аймгийн жишсэн дундаж хүн амын хэрэгцээний боловсруулсан махны хэмжээ 6 тн-оор 13 хувь, шингэн сүүний хангамж 8 тн-оор нэмэгдэж, 20 хувиар тус тус өссөн. Гахайн мах үйлдвэрлэл 2 тн-оор өсч буюу 60 хувь, тахианы махны хэмжээ 0.4 тн буюу 40 хувиар өссөн байна.	
74.		2. Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн нөөц ашиглалтыг сайжруулж, хүнсний гол нэрийн	2021-2024	ХХААГ	ОНХС		Эргэлтийн талбайн хэмжээ-79 га,	Эргэлтийн талбайн хэмжээ-78 га, Талбайн			2022 онд шинээр газар тариалан эрхлэгч 17-оор нэмэгдэж, эргэлтийн талбай 94 га-д хүрсэн. Хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр 11 төрлийн хүнсний ногооны үрийг давхардсан тоогоор 78 иргэн, аж ахуй нэгжид, “Эрүүл хүнс, эрүүл монгол хүн” хөтөлбөрийн хүрээнд 3 тн төмсний, 200 кг төл сонгины үр, 1000 ш өргөст	85.9

		бүтээгдэхүүн төмс, хүнсний ногооны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.					Талбайн ашиглалтын хувь-80.7 Усралтын системийн ашиглалтын хувь 66, Төмс, хүнсний ногооны хангамжийн хувь-27.2, Зоорь, агуулахаас нийлүүлэх төмс, хүнсний ногоо- 75 тн	ашиглалтын хувь-50, Услалтын системийн ашиглалтын хувь-60, Төмс, хүнсний ногооны хангамжийн хувь-23, Зоорь, агуулахаас нийлүүлэх төмс, хүнсний ногоо-55 тн			хэмх, улаан лоолийн үрсэлгээг 45 иргэн, аж ахуй нэгжид тус тус олгож, 21 га талбайд төмс, 31.2 га талбай хүнсний ногоог тариалж, талбайн ашиглалтыг 93.0 хувьд хүрсэн. Шивээгийн булгийн услалтын системд 6 иргэн, ААН 6.5 га талбайд төмс, хүнсний ногоо тариалан, 55.2 тн ургац авсан ба услалтын системийн ашиглалт 86.6 хувь байв. Аймгийн хэмжээнд 177 тн төмс, 247.6 тн хүнсний ногоо, нийт 424.6 тн ургац хураан авсан. Үүнийг аймгийн жишсэн дундаж хэрэгцээгээр тооцоход төмсний 24.5 хувь, хүнсний ногооны 24 хувийг хангасан үзүүлэлттэй байна Сүмбэр, Шивээговь сумын 2 ААН, 1 иргэн нийт 35 тн төмс, хүнсний ногоог зооринд хадгалсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Эргэлтийн талбай /га/-94 Талбайн ашиглалт /хувь/-93 Услалтын системийн ашиглалт /%/-86.6 Төмс, хүнсний ногооны хангамж /%/-24.2 Зоорь агуулахад хадгалсан төмс, хүнсний ногоо /тн/-35	
75.		3. Өвөл, зуны хүлэмжийн аж ахуйг дэмжиж, дотоод үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх, импортыг орлох бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ, СЗДТГ	АОНХС	25.0	Хүлэмжийн тоо-5 Талбайн хэмжээ-640м2-аар нэмэгдсэн.	Шинээр бий болох өвлийн хүлэмжийн тоо - 1, талбай 36 м.кв Улирлын хүлэмжийн тоо, талбайг өмнөх онтой харьцуулахад 15 хувиар нэмэгдүүлнэ	15.0		ЖДҮХСангийн хөнгөлөлттэй зээлийн дэмжлэгтэйгээр “Чойрын гурван богд” хоршоо 300 м.кв талбай бүхий өвлийн хүлэмжийг барьж ашиглалтад оруулсан. Аймгийн 2022 оны ОНХС-ийн 112.4 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 37 хүлэмжийг авч, төсөл сонгон шалгаруулалтад хүнсний ногоо, мод үржүүлгийн зориулалтаар иргэн, аж ахуйн нэгжид олгосон. Үүний үр дүнд хамгаалагдсан хөрсний тариалалтын талбайг 2504 мкв-аар нэмэгдэж, 6904 мкв болж, хүлэмжээс 85.6 тн хүнсний ногоо хураан авч, 181700 тарьц, суулгац бэлтгэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Шинээр бий болсон өвлийн хүлэмжийн тоо-1, талбайн хэмжээ 300 мкв Шинээр бий болсон улирлын хүлэмжийн тоо-37 / өмнөх онтой харьцуулахад 86.4 хувиар нэмэгдсэн. Талбайн хэмжээ өмнөх оноос 2504 мкв-аар буюу 74.4	100

										хувиар нэмэгдсэн.	
76.		4. Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн техникийн шинэчлэлийг эрчимжүүлж, механикжуулалтын түвшинг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	ХХО	95.0	Төмс үйлдвэрлэлийн механикжуулалтын түвшинг 71.4 хувь, хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн механикжуулалтын түвшинг 75 хувьд хүргэсэн.	Төмс үйлдвэрлэлийн механикжуулалтын түвшинг 50 хувь, хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн механикжуулалтын түвшинг 38 хувьд хүргэнэ.	20.0		Шинэ хөдөө төслийн хүрээнд хүнсний ногооны 10 мөртэй үрлэгч 1 ш, 1 мөртэй үрлэгч 10 ш нийлүүлэгдэн хүнсний ногооны үйлдвэрлэлийн механикжуулалтын түвшинг нэмэгдүүлсэн. Мөн ХААДС-аас хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр газар тариалангийн чиглэлээр үйл ажиллагаа эрхэлдэг 1 иргэн, 1 хоршоог техник, тоног төхөөрөмжөөр хангасан. 2022 онд Шивээгийн булгийн техник үйлчилгээний цэгээс 15 га талбайд техникийн үйлчилгээ үзүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Төмсний механикжуулалтын түвшин 71.4 хувь, хүнсний ногооны механикжуулалтын түвшин 75.3 хувьд хүрсэн.	100
77.		5. Дотоодын үйлдвэрлэлийн бүтээгдэхүүний нэр, төрөл, хэмжээг нэмэгдүүлэн, хангалтыг сайжруулна.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС	-	Аймгийн хүн амын гол 9 төрлийн хүнсний хэрэгцээний хангалтын дундаж -38.2 хувь, зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээний тоо-2	Аймгийн хүн амын гол 9 төрлийн хүнсний хэрэгцээний хангалтын дундаж -35 хувь Зохион байгуулах нөлөөллийн арга хэмжээний тоо-3			Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлээс түүхий сүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн 2 удаагийн нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулан, 407 малчин өрхийг хамруулж, газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх хүрээнд хөнгөлөлттэй болон үнэгүй үр, үрслэг олгох, хүнсний ногооны урамшууллыг олгох ажлыг зохион байгуулан, үйлдвэрлэгчдийг цахим бүртгэлд бүрэн хамруулах сургалт, мэдээлэл өгөх арга хэмжээг 2 удаа зохион байгуулж 93 иргэн, 9 аж ахуйн нэгжийг хамруулж, малчид болон үйлдвэрлэл эрхлэгчдийг арга зүйн зөвлөмжөөр хангаж ажилласан. Үүний үр дүнд аймгийн хүн амыг гол нэрийн бүтээгдэхүүний дотоодын үйлдвэрлэлээс хангасан хүнсний хангамж 36 хувь, 9 төрлийн хүнсний бүтээгдэхүүний хангалт дунджаар 38.2 хувьд хүрсэн. **Хүрсэн түвшин:** 9 төрлийн хүнсний хэрэгцээний хангалт-38.2 хувь Дотоод үйлдвэрлэлээс хангасан хувь-36.0 Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ-5	100
78.		6. Төрөөс баримтлах бодлого, атрын IY аяны хэрэгжилтийг орон нутгийн онцлогт тохируулан оновчтой хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС	-	Атрын IY аяны төлөвлөгөөг гарган батлуулсан,	Төлөвлөгөөний хэрэгжилт-90 хувь			Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх чиглэлээр Аймгийн Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх 0425 дугаар нээлттэй хорих ангийг түшиглэн хүлэмжийн цогцолбор байгуулж байна. Тус төслийн хүрээнд цогцолборыг 10 хүлэмжээр хангаж, модны 36000 тарьц, суулгацыг үржүүлж, 1200 м.кв талбайд нарийн ногоо тариалж, тарьц, суулгацын ургалт 82 хувьтай	100

79.							төлөвлөгөөний хэрэгжилт-80 хувь				ургаж, 1 тн нарийн ногоо хураан авсан байна. Мөн Хүнсний хясаа мөөгийг хөрсгүй орчинд тариалах аргыг туршиж, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлж, борлуулалтын каластерийг хөгжүүлж байна. /Чойрын гурван богд хоршоо/ Газар тариаланд төмс, хүнсний ногоог хөрсний гадаргууд сүрлэн хучилттай тариалалт хийх технологийг нутагшуулах туршилт хийж, ургацын хэмжээг 3 дахин нэмэгдүүлэх боломжтой болохыг тогтоосон. /Оорцог элгэн хоршоо/ Газар тариаланд 4 шинэ сортыг /төмрийн агууламжтай помидор, уутат помирдор, хар манжин, төмсний Солист сортын элит үр / туршиж, нутагшуулсан. /Газар тариалан эрхлэгчид – Уртнасан, Нүүрхүү, Ганбаатар/ Хамгаалагдсан хөрсний тариалалтыг нэмэгдүүлэх зорилгоор хүлэмж, дуслын системийг өмнөх оны мөн үеэс 37 тоогоор буюу 2504 мкв талбайгаар нэмэгдүүлж, мөн хэмжээний талбайн усжуулалтыг шийдвэрлэсэн. “Атар-4” тариалангийн тогтвортой хөгжлийн аяны хүрээнд ХХААХҮЯ-аас хөнгөлөлттэй нөхцөлөөр олгож буй 11 төрлийн үрийг давхардсан тоогоор 78 иргэн, аж ахуй нэгжид, “Эрүүл хүнс, эрүүл монгол хүн” хөтөлбөрийн хүрээнд 3 тн төмсний, 200 кг төл сонгины үр, 1000 ш өргөст хэмх, улаан лоолийн үрсэлгээг 45 иргэн, аж ахуй нэгжид тус тус олгосон нь эргэлтийн талбайг 94 га-д хүргэж, нийт 177 тн төмс, 247.6 тн хүнсний ногоо хураан авсан бөгөөд төмсний тариалалтад шинээр Солист сортын элит үрийг ашигласан. Тариалалтад ашигласан нийт үрийн 85 хувийг хяналт, баталгаажуулалтад хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Нэмэгдсэн шинэ сорт-4 Усжуулагдсан, хамгаалагдсан хөрсний тариалсан талбай 2504 мкв Тухайн жилийн төлөвлөсөн арга хэмжээний биелэлт 95 хувь	
79.	3.3.2. Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийг эрсдэлээс хамгаалах, бэлчээрийн менежментийг сайжруулан, тогтвортой байдлыг	7. Бүс нутагт тохирсон мал аж ахуйг үржүүлж, хөгжүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС		Мэргэжлийн байгууллагын хяналтад авсан богийн хээлтүүлэгч ийн-63.5	Бог хээлтүүлэгчийг-100 хувь, бодын хээлтүүлэгчийг-65 хувиас доошгүй мэргэжлийн байгууллагы			Аймгийн дүнгээр ялгавал зохих богийн хээлтүүлэгч 2554, ялгасан 1360 буюу 53.3 хувийг 8 суурьт ялган төвлөрүүлж, ялгасан нийт хээлтүүлэгчийн 98.8 хувийг мэргэжлийн үйлчилгээний нэгжийн хяналтад авсан. Нийт 12208 толгой бог малыг үзлэг ангилалтад хамруулснаас 1828 буюу 15 хувь нь цөм сүрэгт, 7489 буюу 61.3 хувь нь үржлийн сүрэгт, 2881 буюу 23.6 хувь нь хэрэгцээний сүрэгт ангилагдсан байна. Нутгийн монгол 150 үхрийг ангилалтад хамруулж, 96 буюу 64 хувийг цөм сүрэгт, 27 буюу 18 хувийг үржлийн	72.8

	хангаж, “Монгол мал II” арга хэмжээний хэрэгжилтийг зохион байгуулна.						хувь, бодын /бухны/7.4 хувийг хувийг. Үржлийн болон цөм сүрэгт ангилагдсан мал сүргийг ялган тэмдэглэх, бүртгэлжүүлэх ажлын гүйцэтгэл-100%	н хяналтад авна. Үржлийн болон цөм сүрэгт ангилагдсан мал сүргийг ялган тэмдэглэх, бүртгэлжүүлэх ажлын гүйцэтгэл-70 хувиас доошгүй			сүрэгт, 27 буюу 18 хувийг хэрэгцээний сүрэгт ангилсан байна. Шинээр ээмэглэсэн 1828 бог, 150 үхэр байна. **Хүрсэн түвшин:** Мэргэжлийн байгууллагын хяналтад авсан бог хээлтүүлэгч 1360 буюу 53.25 хувь Бодын хээлтүүлэгч байхгүй байна. Цөм сүрэгт ангилагдсан мал сүргийг 100 хувь, үрлийн сүрэгт ангилагдсан мал сүргийг 64.6 хувь ялган тэмдэглэж, бүртгэлжүүлсэн.	
80.		8. Монгол мал II хөтөлбөрийн арга хэмжээний хэрэгжилтийг оновчтой зохион байгуулна.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС	11.5	Монгол мал II үндэсний хөтөлбөр батлагдаагүй.	Тухайн жилийн төлөвлөгөөний хэрэгжилт-100 хувь	2.0		Монгол мал үндэсний хөтөлбөр 5 зорилтын хүрээнд 2021 оны жилийн эцэс хүртэл хэрэгжиж дууссан. Уг үндэсний хөтөлбөрийн хүрээнд малын үржил, селекцийн арга хэмжээнд аймгийн ОНХС-аас 3.5-8.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр сүүлийн 3 жилд богийн зохиомол хээлтүүлэг хийх ажлыг 8 хувиас дээш, зохиомол хээлтүүлгийн зөөврийн пункет ашиглалтад оруулах, бэлчээрийн хөнөөлт мэрэгчтэй тэмцэх арга хэмжээг 2018-2020 онд 20.0-30.0 мян.га бэлчээрт 85 хувиас дээш, бэлчээрийн усан хангамжийг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг чанарын 85 хувиас дээш үр дүнтэй хэрэгжүүлэн ажилласан гэж хөндлөнгийн үнэлгээгээр дүгнэсэн байна. Хөтөлбөр дууссан ч 2022 онд малын тооноос чанарт илүү анхаарч, хонь, үхрийг махны чиглэлээр сайжруулах, махны чиглэлийн Беричон душер хонийг цэврээр үржүүлэх санаачилгыг дэмжин ажиллаж байна. Мөн бэлчээрийн тэжээлийн хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор малчдын бүлгээр тэжээлийн таримал тариалах ажлыг үнэгүй үр олгож, тарих технологийг зааж өгснөөр нийт 12 бүлэг 1.2 га бэлчээрт тэжээлийн ургамал тариалан 1.1 тн тэжээл хураан авсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Монгол мал-II үндэсний хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг орон нутгийн хэмжээнд 100 хувь зохион байгуулан	100

											ажилласан. Тус үндэсний хөтөлбөрийн хугацаа дууссан бөгөөд шинэ хөтөлбөр батлагдаагүй байна. Хөтөлбөр хэрэгжиж дууссан ч тухайн хөтөлбөрийн хүрээнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр нөлөөг дээшлүүлэх, бодлогын залгамж чанарыг хангахад чиглэсэн арга хэмжээг зохион байгуулж байна. Тухайн жилийн төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл 100 хувь.	
81.		9. Байгалийн хадлан бэлтгэж, тэжээлийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлж, тэжээлийн нөөц бүрдүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	ХХО	240.0	Хадлан бэлтгэсэн салааны тоо-6, иргэний тоо-2 Тэжээлийн ургамал тариалсан талбайн хэмжээ-12.9 га, хураасан тэжээл-40 тн	Хадлан бэлтгэсэн салааны тоо-6, иргэний тоо-3 Тэжээлийн ургамал тариалсан талбайн хэмжээ-53 га, хураасан тэжээл-100 тн	60.0		Аймгийн хэмжээнд хадлангийн 6 салаа, 4 иргэн Хэнтий аймгийн Дархан сум, Дорнод аймаг болон орон нутагтаа хадланд гарч, 113 тн байгалийн хадлан бэлтгэж, 22 тн өвсийг орон нутгийн малчин өрхүүдэд борлуулж, 91 тн өвс нөөцөлсөн. Өвөлжилтийн бэлт хангах ажлын хүрээнд аймгийн аюулгүйн нөөцөд 152 тн өвс, 58 тн тэжээл бэлтгэн ЗГ-ын 2022 оны 277 дугаар тогтоолоор үүрэг болгосон квотыг 100 хувь хангасан. Сумдын аюулгүйн нөөцөд бэлтгэвэл зохих 150 тн өвс, 75 тн тэжээлийн 77.4 хувийг буюу Сүмбэр сум 50 тн өвс, 20 тн тэжээл бэлтгэж, биелэлт 90 хувь, Баянтал сум 35 тн өвс, 18.1 тн тэжээл бэлтгэж, биелэлт 71.2 хувь, Шивээговь 35 тн өвс, 18 тн тэжээл бэлтгэж, биелэлт 71 хувь, сумдын нийт дүнгээр тогтоолын биелэлт 77.4 хувь байна. 33 иргэн 42 га талбайд тэжээлийн олон наст 3 төрлийн таримал тариалж, 115 тн тэжээл хураан авсан. Малчин өрхийн түвшинд нийтдээ 4463 тн өвс, 236 тн үйлдвэрийн тэжээл бэлтгэж, хашаа хороо, уст цэгийн бэлэн байдлыг 96.3-100 хувь хангаж, малчин өрхийн өвлийн бэлтгэл 88.7 хувь байна. **Хүрсэн түвшин:** Хадлан бэлтгэсэн салаан тоо-6, иргэний тоо-4 Тэжээлийн ургамал тариалсан талбайн хэмжээ 42 г, Хураасан тэжээл 115 тн	93.1
82.		10. Бэлчээрийг зохистой ашиглах менежментийг сайжруулан, бэлчээрийн усан хангамжийг	2021-2024	ХХААГ	ХХО СО	90.0 25.0	Малчдын албан бус бүлэг-12 Хөнөөлт	Малчдын албан бус бүлэг-12 Хөнөөлт мэрэгчдийн	30.0		Аймгийн хэмжээнд 2022 онд бэлчээр ашиглалтын хэлбэрээр зохион байгуулагдсан малчдын албан бус 36 бүлэг байна. Үүнээс: Баянтал суманд 6, Сүмбэр суманд 28, Шивээговь суманд 2. Малчдын бүлгүүдэд чиглэсэн сургалт нөлөөллийн ажлыг 4 удаа зохион байгуулж, давхардсан тоогоор	91.3

		оновчтой төлөвлөж, зохистой ашиглана.			НХС		мэргэдийн тархалтын судалгаа хийсэн талбайн хэмжээ-70.0 мян.га Тэмцсэн талбай байхгүй. Зохион байгуулсан сургалтын тоо-2 Бэлчээр ашиглалтыг сайжруулахад оролцсон малчдын оролцоо-17.2 хувь	тархалтын судалгаа хийх талбайн хэмжээ-30.0 мян.га Судалгаанд үндэслэн бэлчээр сайжруулах арга хэмжээ зохион байгуулна Бэлчээрийн менежментийг сайжруулах сургалтын тоо-2 Бэлчээр ашиглалтыг сайжруулахад малчдын оролцоо-20 хувь	10.0		1407 малчинг хамруулсан. Малын тоо толгойн татварын орлого, МАА-н үйлдвэрлэлийн хөрөнгө оруулалт бэлчээр ашиглалт сэдвээр сургалт зохион байгуулж, сумдын хүнс, хөдөө аж ахуйн тасгийн 20 албан хаагч, Сүмбэр сумын 65, Баянтал сумын 74 малчныг хамруулсан. Бэлчээрийн хортон мэрэгч үлийн цагаан оготны тандалт судалгааг Баянтал суманд 12000 га талбайд хийж, 5000 га талбайд биологийн аргаар тэмцэх ажлыг малчдын бүлэгтэй хамтран зохион байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Малчдын албан бус бүлгийн тоо-36 Хөнөөлт мэрэгчдийн тархалтын судалгаа хийсэн талбайн хэмжээ 17.0 га Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-1 Бэлчээрийн менежментийг сайжруулах сургалтын тоо-3 Бэлчээр ашиглалтыг сайжруулахад малчдын оролцоо 58.6 хувь	
83.	3.3.3. Малын чанар, ашиг шимийг сайжруулж, малын тоог чанарт шилжүүлж малын генийн санг хамгаалах, биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлэх, эрчимжсэн мал аж ахуйн салбарын хөгжлийг дэмжинэ.	11. Уламжлалт мал аж ахуйд биотехнологийн ололтыг нэвтрүүлж, нэг малаас авах ашиг шимийн гарцыг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС ХХО	 80.0	Ноолуурын микроны шинжилгээ хийгдээгүй. Ноолуурын дундаж гарц 0.460 кг Ноосны дундаж гарц	Ноолуурын микроныг 1.0 хувиар багасгана. Ноосны дундаж гарцыг 1.0 хувиар нэмэгдүүлнэ. Хонины махны дундаж гарцыг 1.8 хувиар	 20.0		Мал аж ахуйг тооноос чанарт шилжүүлэх, ашиг шимийг сайжруулах зорилтын хүрээнд МААЭШХ, мэргэжлийн “Зоо донитор” нэгжтэй хамтран технологит ажлыг зохион байгуулж байна. 125 малчин өрхийн 35620 толгой ямаанд ноолуурын хяналтын хэмжилт хийхэд ноолуурын дундаж гарц Баянтал суманд 0.429 кг, Сүмбэр суманд 0.495 кг, Шивээговь суманд 0.497 кг, аймгийн хэмжээнд дундаж гарц 0.473 кг байгааг өмнөх онтой харьцуулахад ноолуурын гарц 0.13 кг-аар нэмэгдсэн байна. Ноолуурын микроныг тогтоох ажилд 100 ямаанаас дээж аач МААЭШХүрээлэнд тодорхойлуулсан ба дунджаар 16.6 микрон байгаа нь микроны хэмжээ 0.9 хувиар буурсан байна. 84 өрхийн 30912 хонинд ноосны дундаж гарц тогтоох хэмжилт хийхэд дундаж гарц 1.5 кг буюу норматив хэмжээнд байна.	96.6

							25 хувиар нэмэгдсэн. Хонины махны дундаж гарц өмнөх оноос 4.9 кг буюу 20.8 хувиар нэмэгдсэн	нэмэгдүүлнэ.			Хонийг 10-11 сартай хурга, төлгөнд, ухрийг бяруу, шүдлэн насанд нь эдийн засгийн эргэлтэд оруулах ажлыг сүүлийн 3 жилд үе шаттай хэрэгжүүлж байна. Хурганы гулуузны дундаж гарц 16 кг, төлөгний гулуузны дундаж гарц 22 кг байгаа нь өмнөх оны үзүүлэлтээс 10-15 хувиар нэмэгдсэн байна. **Хүрсэн түвшин:** Ноолуурын микроныг 0.9 хувиар багасгана. Ноосны дундаж гарцыг 1.0 хувиар нэмэгдсэн Хонины махны дундаж гарцыг 10 хувиар нэмэгдсэн.	
84.		12. Хүнсний үйлдвэрлэлд гахай, тахианы мах, өндөг нийлүүлэх аж ахуйн хөгжлийг дэмжинэ.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС ХХО	 20.0	Эрчимжсэн мал аж ахуйн бүсэд гахайн аж ахуйн 40 хувь үйл ажиллагаа явуулж байна. Дэмжлэг авсан гахай, тахиан аж ахуй байхгүй Үйлдвэрлэсэн өндөгний тоо 7.8 мянга, Гахайн махны хэмжээ 3 тн, Тахианы	Дэмжлэг авсан гахайн өрхийн аж ахуйн тоо-1, шувууны өрхийн аж ахуйн тоо-1 Үйлдвэрлэсэн өндөгний тоо- 15000-аас багагүй, гахайн махны хэмжээ 1.5 тн-оос багагүй, тахианы махны хэмжээ 0.1 тн-оос багагүй байна.	 5.0		2022 онд аймгийн хэмжээнд гахайн өрхийн аж ахуй эрхлэгч 22, аж ахуйн нэгж 1, нийт гахайн тоо 321, үүнээс үндсэн нэгж 97, шувууны өрхийн аж ахуй 9, нийт тахиа 130, үүнээс өндөглөгч 70 байна. Үйлдвэрлэсэн гахайн мах 5 тн, эцсийн боловсруулалт хийсэн тахианы мах 0.4 тн, үйлдвэрлэсэн өндөг 12 мян.ш. Эрчимжсэн мал аж ахуйн бүсэд 4 өрхөд газар олгон гахайн аж ахуй эрхлэх боломжийг бүрдүүлсэн бөгөөд 66 гахай үржүүлж байна. **Хүрсэн түвшин:** Дэмжлэг авсан гахайн өрхийн аж ахуйн тоо-4 Дэмжлэг авсан шувууны өрхийн аж ахуйн тоо-0 Гахайн өрхийн аж ахуйн тоо -22 Шувууны өрхийн аж ахуйн тоо -9 Үйлдвэрлэсэн өндөгний тоо- 12000 Гахайн махны хэмжээ 5 тн Тахианы махны хэмжээ 0.4 тн	70.0

							махны хэмжээ 0 тн					
85.		13. Мал аж ахуйн гаралтай экспортод чиглэсэн бүтээгдэхүүн, түүхий эдийн үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	УТХО АОНХС ХХО	 35.0	Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ Хамрагдсан үйлдвэрлэгч 100 Үйлдвэрлэсэн арьс, ширний тоо 48527 ширхэг Угаасан ноосны хэмжээ-800 тн Ангилсан махны хэмжээ-40тн Сүлжмэл бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл өмнөх онтой харьцуулахад 11.7 хувиар буурсан байна.	Нөлөөллийн арга хэмжээнд үйлдвэрлэл эрхлэгчдийн 60-аас доошгүй хувийг хамруулна. Үйлдвэрлэсэн арьс, ширний тоо 58963 ширхэг Угаасан ноосны хэмжээ-250 тн -оос багагүй Экспортолсон ноосны хэмжээ- 75 тн-оос багагүй Ангилсан махны хэмжээ-2.3 тн-оос багагүй Сүлжмэл бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэл өмнөх онтой харьцуулахад 1.5 хувиар өссөн байна.	 15.0		Мал аж ахуйн гаралтай түүхий эд бүтээгдэхүүний үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх биржээр түүхий эдээ арилжаалах, анхан шатны боловсруулалт хийх технологийн мэдлэг олгох чиглэлээр 4 удаагийн сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулж 63 үйлдвэрлэл эрхлэгч буюу нийт үйлдвэрлэл эрхлэгчийн 80 хувийг хамруулсан байна. 2022 онд арьс, нэхий боловсруулах цех ашиглалтад орж, 3200 ш нэхийг боловсруулан зах зээлд нийлүүлсэн. 2022 онд 5 цэгээс 80.2 тн ноолуур, 2.5 тн дэл сүүл, 70 мян ширхэг түүхий бэлтгэн, анхан шатны тордолт хийж, үндэсний үйлдвэрүүдэд нийлүүлсэн байна. Чойрхайрхан ХХК 300 тн ноос угааж, 45 тн ноос самнаж, 30.0 мян.метр эсгий үйлдвэрлэсэн. Аймгийн төвийн хүн амын хэрэгцээнд ангилан бэлтгэсэн 4.2 мах, махан бүтээгдэхүүнийг нийлүүлээд байна. Сүлжмэл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийн гол түүхий эд болох ээрмэл утасны нийлүүлэлт багасаж, үнэ нэмэгдсэнтэй холбоотойгоор сүлжмэл бүтээгдэхүүн үйлдвэрлээгүй. **Хүрсэн үр дүн:** Үйлдвэрлэсэн арьс ширний тоо-3200 ширхэг Угаасан ноосны хэмжээ - 300 тн Экспортолсон ноосны хэмжээ - 82.7 тн Ангилсан махны хэмжээ - 4.2 тн Сүлжмэл бүтээгдэхүүний хэмжээ - 0	66.0

86.	3.3.4. Мал аж ахуйг байгаль, цаг уурын эрсдэлээс хамгаалан, бэлэн байдлыг хангах, сумдад өвс тэжээлийн нөөц бүрдүүлэн, малчдыг өвс, тэжээл нөөцлөх сүлжээг бий болгоно.	14. Мал аж ахуйн салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл ажлыг хангуулах, ган, зудын эрсдэлийг бууруулах арга хэмжээг төлөвлөгөөтэй, үе шаттай хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ, ХХААГ	АОНХС	320.0	Зудын эрсдэлийн үнэлгээ хийгдсэн. Мал аж ахуйн салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилт-85.4 хувь	Эрсдэлийн үнэлгээ хийнэ. Мал аж ахуйн салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилт-90 хувь	80.0		Эрсдэлийн үнэлгээг 2022 оны 10 дугаар сард зохион байгуулж байгуулсан. Мал аж ахуйн салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөг 13 арга хэмжээтэйгээр 2022 оны 08 дугаар сарын 16–ны өдрийн 01 дүгээр албан даалгавраар батлагдаж, төлөвлөгөөний 85.7 хувийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна.Үүнд: **Өвс, тэжээлийн нөөц**: Аймгийн аюулгүйн нөөц бүрдүүлэлт 152 тн өвс, 58 тн үйлдвэрийн тэжээл бэлтгэсэн. **Сумдын аюулгүйн нөөц бүрдүүлэлт**: Сүмбэр 50 тн өвс, 20 тн тэжээл бэлтгэсэн, Баянтал 35 тн өвс, 18,1 тн тэжээл, Шивээговь сум аюулгүйн нөөцдөө 35 тн өвс, 18 тн тэжээл нөөцөлсөн. Аймгийн хэмжээнд хадлангийн 6 салаа, 4 иргэн Хэнтий аймгийн Дархан сум, Дорнод аймаг болон орон нутагт хадланд гарч 113 тн өвс бэлтгэж, 22 тн өвсийг орон нутгийн малчин өрхүүдэд борлуулсан. 91 тн өвс нөөцөлсөн байна. Аймгийн дүнгээр 33 иргэн 42 га.талбайд тэжээлийн ургамал тариалж, 115 тн тэжээл хурааж авсан. Мал аж ахуйн өвөлжилт, хаваржилтын бэлтгэл ажил малчин өрхийн түвшинд 88.7, аймгийн нэгдсэн дүнгээр 87.5 хувьтай хангагдсан. **Хүрсэн түвшин:** Эрсдэлийн үнэлгээ хийгдсэн. Мал аж ахуйн салбарын өвөлжилтийн бэлтгэл ажлын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-85.7	92.9
87.		15. Байгаль цаг уурын эрсдэлийг бууруулах, чадавхаа дээшлүүлэх чиглэлээр малчдад нөлөөллийн арга хэмжээг үе шаттай зохион байгуулна.	2021-2024	ХХААГ, СЗДТГ	АОНХС		Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээний тоо-8 Хамрагдсан малчин өрхийн тоо-812	Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээний тоо 7-оос доошгүй /сургалт 2, аян 2, хэлэлцүүлэг 1, бүлгийн сургалт, мэдээлэл 2/			Малчдыг аж ахуйгаа эдийн засгийн хувьд ашигтай, байгаль цаг уурын эрсдэлийг бууруулах, чадавхаа сайжруулахад нөлөөлөх зорилгоор Бэлчээр хамгаалах, ашиглалтыг сайжруулах чиглэлээр 3 төрлийн 5 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлээд байна. Үүнд: Малын гоц халдварт өвчин, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээний талаар 2 удаа, малын чанарыг сайжруулах чиглэлээр 2 төрлийн 4 арга хэмжээ, аж ахуйгаа болзошгүй эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх, бууруулах чиглэлээр 2 төрлийн 7 арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, малчдын 36 албан бус бүлэг, давхардсан тоогоор 768 малчид, сумдын Засаг дарга болон Засаг даргын Тамын газрын холбогдох мэргэжилтнүүдийг хамруулсан.	96.9

					ХХО	168.0	Чадавхаа сайжруулсан малчин өрхийн тоо-131 /Баянтал сумын малчны 3-н бүлэг-89 малчин өрх, Сүмбэр сумын 42 өрх/	Хамрагдсан малчин өрхийн тоо-500-аас доошгүй Чадавхаа сайжруулсан малчин өрхийн тоо 300-аас доошгүй	 30.0		**Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ 16; үүнээс аян 2, хэлэлцүүлэг 2, бүлгийн сургалт 9, сургалт мэдээлэл 3 зохион байгуулж, нийт 768 малчин өрхийг хамруулав.	
88.	3.3.5. Мал, амьтны эрүүл мэндийг хамгаалах арга хэмжээг авч, мал амьтны гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний ариун цэвэр, эрүүл ахуйн шаардлагыг хангуулж, нийтийн эрүүл мэндийг хамгаална.	16. Мал, амьтны халдварт, гоц халдварт, шимэгчлэх өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх, тэмцэх арга хэмжээг зохион байгуулна.	2021-2024	МЭГ	УТХО, ОНТ	-	Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамрагдсан малын тоо-106.6 Гоц халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамрагдсан малын тоо-540.6 мян.тол Зооноз	Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-106.2 мян.тол Гоц халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-1.050 мян.тол Зооноз өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-95 мян.тол			Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх 8 төрлийн дархлаажуулалтад 89.5 мян.тол мал хамруулахаас 88.9 мян.тол мал хамруулж, гүйцэтгэл 99 хувь. Ужиг халдварт өвчнөөр тайван статусыг хангасан. Сохор догол өвчнөөс сэргийлэх вакцин технологит хугацаанд нийлүүлэгдээгүй тул ажил бүрэн дуусаагүй байна. Гоц халдварт шүлхийн эсрэг хаврын дархлаажуулалтад 16.1 мян.тол үхэр ба гахай хамруулж, гүйцэтгэл 89 хувь, намрын дархлаажуулалтад 21.2 мян.тол үхэр ба гахай хамруулж, гүйцэтгэл 97 хувьтай дуусах шатанд шилжээд байна. Тус дархлаажуулалтыг хугацаанд нь чанартай зохион байгуулсны үр дүнд аймгийн мэдрэмтгий мал сүрэгт шүлхий тохиолдоогүй, тайван статустай байна. Зоонозын халдварт өвчнөөс урьдчилан сэргийлэх дархлаажуулалтад 93.4 мян.тол мал хамруулахаас 89.0 мян.тол мал хамруулж, гүйцэтгэл 95 хувь. Зоонозын халдварт бруцеллёзын эсрэг дархлаажуулалтыг жил бүр технологит хугацаанд зохион байгуулсан ба 3049 дээжинд илрүүлэх шинжилгээ хийхэд бүгд сөрөг дүн үзүүлж, өвчлөлийн хувь хэмжээг 2019 онтой харьцуулахад 2 хувиар буурч 0 хувьд хүрсэн үр дүн үзүүлсэн. Шимэгчтэх өвчнөөс эмчлэн сэргийлэх арга хэмжээнд 639.3 мян.тол мал хамруулахаас 511.0 мян.тол мал хамруулж, гүйцэтгэл 80 хувьтай байна. **Хүрсэн түвшин:** Ужиг халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-88.9 мян.тол	79.4

							өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамрагдсан малын тоо-92.8 мян.тол Шимэгчтэх өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулсан малын тоо-411.5 мян.тол	Шимэгчлэх өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-579.1 мян.тол			Гоц халдварт өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-21.2 мян.тол Зооноз өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-89 мян.тол Шимэгчлэх өвчнөөс сэргийлэх арга хэмжээнд хамруулах малын тоо-511.0 мян.тол	
89.		17. Нийтийн хүнсний хэрэгцээнд нийлүүлэгдэж байгаа мал, амьтны гаралтай түүхий мах, сүүнд мал эмнэлэг, ариун цэврийн шинжилгээг хийнэ.	2021-2024	МЭГ	ОН ХС	-	Махны сорьцын тоо-167 ширхэг, эх материалын хэмжээ-123.3 тн Сүү, цагаан идээний сорьцын тоо-48 ширхэг, эх материалын хэмжээ-1.2 тн Өндөгни	Махны сорьцын тоо-360 ширхэг, эх материалын хэмжээ-265 тн Сүү, цагаан идээний сорьцын тоо-110 ширхэг, эх материалын хэмжээ-4.0 тн			Мал эмнэлэг, ариун цэврийн шинжилгээнд мал, амьтнаас гаралтай түүхий эд, хүнсний бүтээгдэхүүний 465 сорьцыг хамруулж, давхардсан тоогоор 744 үзүүлэлтийн тодорхойлсон. Үүнээс махны 360, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний 105 сорьцод шинжилгээ хийж эрүүл, аюулгүй байдлыг баталгаажуулсан. Шинжилгээнд хамруулсан 465 сорьцоос түүхий махны 1, ааруулын 1, нийт 2 сорьц шаардлага хангаагүй, тул бүтээгдэхүүний хүнсний хэрэглээнд хориг тавьж, устгал хийсэн. Антибиотикийн үлдэгдэл илрүүлэх шинжилгээг махны 42 сорьцонд хийж, 7 сорьцод антибиотикийн үлдэгдэл илэрснийг хүн амын хүнсний хэрэгцээнд нийлүүлэхийг хориглож устгал хийсэн. **Хүрсэн түвшин:** Махны сорьцын тоо-360, эх материалын хэмжээ- 1158 Сүү, цагаан идээний сорьцын тоо-105 ширхэг, эх материалын хэмжээ-368	80.3

							й сорьц-6 ширхэг Антибиотикийн үлдэгдэл шинжлэх сорьцын тоо 41 ширхэг				
90.	3.3.6 Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний бэлтгэн нийлүүлэлтийн чанарын хяналтыг хэрэгжүүлэх.	18. Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл, эрүүл, аюулгүйн үзүүлэлтийг эрх бүхий лабораторийн дүгнэлт, баталгаажуулалтад бүрэн хамруулна.	2021-2024	ХХААГ	АОНХС	-	Нийтийн хэрэгцээнд борлуулж буй мах, сүү, төмс, хүнсний ногооны 86 үзүүлэлтээр шинжилгээ хийж 100 хувь хамруулсан. Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээний тоо-4 Хяналтад хамрагдсан үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн хувь-75	Хүнсний түүхий эд, бүтээгдэхүүний аюулгүйн үзүүлэлтийг тодорхойлох /шинжилгээг 3 төрлийн 9 үзүүлэлтээр / нийтийн хэрэгцээнд борлуулах бүтээгдэхүүний гарал үүслийн гэрчилгээ, баталгаажуулалт 80%-аас багагүй Зохион байгуулах нөлөөллийн арга хэмжээ 2-оос доошгүй Үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийн 50-аас багагүй хувийг хяналтад хамруулна.			“Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлд хөдөө аж ахуйн зохистой дадал нэвтрүүлэх” сургалтад орон нутгийн түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгч, малчин, хоршооны төлөөлөл 28 иргэнийг хамруулсан. Тариалалтад ашигласан үрийн чанар, гарал үүслийг хянан, нийт үрийн 85 хувийг хяналт, баталгаажуулалтад хамруулсан. Нийтийн хүнсний хэрэгцээнд борлуулагдаж буй махны 360, сүү, сүүн бүтээгдэхүүний 110, нийт 470 ширхэг дээжинд, антибиотикийн үлдэгдэл илрүүлэх шинжилгээнд махны 42 сорьцыг хамруулж, махны 0.42 хувь, сүүн бүтээгдэхүүний 0.2 хувь нь МЭАЦ-ийн шинжилгээгээр шаардлага хангаагүй, антибиотикийн үлдэгдэлтэй, нийт 42 сорьцоос 8.9 хувь нь хүн амын хүнсний хэрэгцээнд нийцээгүй болохыг тодорхойлж, устгалд оруулсан. МХГ-ын сорил баталгаажуулалтын лабораторид дотооддоо үйлдвэрлэсэн төмс, хүнсний ногооны 71 дээжийг 205 үзүүлэлтээр /хими, нян судлал/ баталгаажуулан хүн амын хэрэгцээнд нийлүүлсэн. Газар тариалангийн үйлдвэрлэлийн зохистой дадлыг нэвтрүүлэх хэвшүүлэх ажлын хүрээнд сургалт мэдээллийг тогтмол хүргэх, хяналтыг тогтмолжуулах зорилгоор талбайн түүхийг хөтлүүлж, 7-9 дүгээр сард нийт тариалсан талбайн 28.8 хувийг хамруулан, хорио цээрийн үзлэгийг зохион байгуулав. **Хүрсэн үр дүн:** Дотооддоо үйлдвэрлэсэн төмс, хүнсний ногоог 100 хувь, дотоод зах зээлд нийлүүлж буй мах, сүүний 30 хувийг баталгаажуулсан. Зохион байгуулсан арга хэмжээ 4 Тариаланч 67 буюу 100 хувь, Мах бэлтгэлийн цэг 4 буюу 100 хувь, түүхий эд бэлтгэлийн цэг, агуулах 100 хувь, нийт ХАА-н хоршоологчдын 73.6 хувь нь хяналтад хамруулсан.	100

91.		19. Мал аж ахуйн гаралтай түүхий эдийн бэлтгэл, хадгалах, тээвэрлэх нөхцөлийг сайжруулах, чанарын хяналтыг хэрэгжүүлнэ.	2022-2024	ХХААГ	АОНХС ХХО	6.0 250.0	Түүхий эд цуглуулах, мал нядлах нэгдсэн цэг байгуулах газрыг шийдвэрлэнэ. Шинээр ашиглалтад орсон мал нядалгааны цехийн тоо-1 Өвс, тэжээлийн борлуулалтын сүлжээг бий болгосон.	Өвс тэжээл, түүхий эд бэлтгэх, борлуулах нэгдсэн цэгтэй болно. Түүхий эдийг хадгалах стандартын шаардлага хангасан агуулахын тоо-3 Тээвэр зуучийн нэгдсэн цахимд бүртгэлийг нэвтрүүлнэ. Байгалийн хадлан бэлтгэх гэрээ хэлцэл байгуулна.	2.0		Малын тэжээл, өвс тогтмол борлуулах цэг 4, түүхий эдийг түр хадгалах агуулах 6 байна. Үүнийг стандартад нийцүүлэх, эрүүл ахуйн шаардлага хангуулах, ажиллагсдыг эрүүл мэндийг хамгаалах чадавхжуулах 2 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгчдийг бүрэн хамруулсан. Мэргэжлийн хяналтын газар, Мал эмнэлгийн газар, Чойр Хайрхан ХХК-уудтай хамтран түүхий эд бэлтгэх технологийн шаардлага, түүхий эд, бүтээгдэхүүний гарал үүсэл, баталгаажуулалт, арьс шир, ноос ноолуур бэлтгэн нийлүүлэгчдийн агуулах, түр хадгалах цэгийн стандарт, ерөнхий шаардлага, хадгалалт, тээвэрлэлтийн горим, түүхий эдийн чанарыг хамгаалах, зооноз өвчин, эрүүл хүнс бэлтгэх үеийн зохистой дадал, хуванцар савны хэрэглээний талаарх мэдээлэл гэх мэт агуулгын хүрээнд мэдлэг, мэдээлэл өгөх сургалтыг зохион байгуулсан. Хөдөө аж ахуйн гаралтай түүхий эд, хүнсний бүтээгдэхүүн, байгалийн хадлангийн тээвэрлэлт хийдэг нийт 24 тээврийн хэрэгсэл, жолооч нарыг тээвэр зуучид бүрэн бүртгүүлсэн. Байгалийн хадлангаа зүүн аймгууд болон орон нутгаас бэлтгэж, Дорнод аймгаас манай зах зээлд борлуулж буй 5.2 мян.боодол өвсний гарал, үүслийн гэрчилгээ, баталгаажуулалтыг хянасан. Стандартын шаардлага хангасан түүхий эдийн агуулахтай 4 хоршоотой биржээр дамжуулан арилжаа хийх гэрээг 2022 оны 10 дугаар сарын 13-нд байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ 4, Хамрагдсан оролцогчийн тоо 78 Хадлан бэлтгэх гэрээ 2 Стандартын шаардлага хангасан түүхий эдийн агуулах 4 Өвс тэжээл, түүхий эд бэлтгэх, борлуулах цэг 3	100
92.		20. Газар тариалангийн үйлдвэрлэлд ашиглах үр, хөрс, бүтээгдэхүүний хадгалалт, тээвэрлэлт, борлуулалтын шатанд чанарын хяналтыг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ	ХХО	20.0	Тариалалтад ашигласан нийт үрийн 65% нь баталгаажсан Нийт эргэлтий	Тариалалтад ашиглах үрийн 60-аас багагүй хувьд хяналт хийнэ. Эргэлтийн талбайн 30-аас багагүй	5.0		Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран 2022 оны 8 дугаар сараас 9 дүгээр сарын 07-ыг хүртэл хугацаанд талбайн хорио цээрийн үзлэгийг зохион байгуулж, 3 сумын 25 иргэн, аж ахуй нэгжийн 15 га талбайг хамруулан, ургамлын өвчин, хөнөөлт организмыг тандав. Арга хэмжээний хүрээнд хортон шавжаас хамгаалах 12 зөвлөмж өгч, 71 дээж бэлтгэн, 205 үзүүлэлтээр хими, нян судлал, хорио цээрийн тандалт хийхэд 5 дээж эерэг гарсныг устгалд оруулсан. Мөн зоорь, агуулахын чиглэлээр үйл ажиллагаа явуулж буй 10 иргэн, аж ахуйн нэгжид эрүүл ахуйн	78.8

							н талбайн 31%-д хяналт хийсэн.	хувьд хяналт хийнэ. Нөөцөлсөн бүтээгдэхүүний 80-аас багагүй хувьд хяналт хийнэ.			хяналт хийж, ариутгал хийсэн. **Хүрсэн түвшин:** Тариалалтад ашигласан үрийн 85 хувийг хяналтад авсан. Эргэлтийн талбайн 52.6 хувьд хорио цээрийн хяналтыг хэрэгжүүлсэн. Нөөцөлсөн бүтээгдэхүүний 80-аас багагүй хувьд хяналт хийх ажлын гүйцэтгэл хавар хийгдэнэ	
93.	3.3.7 Каракуль хонины тоо толгойг өсгөж, аймгийн брэнд болгох ажлыг үе шаттайгаар хэрэгжүүлнэ.	21. Сүмбэр хонины удмын санг хамгаалж, тоо толгойг өсгөн, генетик нөөцийг зохистой ашиглана.	2021-2024	Цөм сүрэг үржлийн төв	ОНТ	228.0	Сүргийн эргэлт тогтмол жсон. Бүртгэлжүүлэлтийн хувь-98 Хонины тоо толгойг 1214	Сүргийн эргэлтийг тогтмол хийнэ. Үржил, бүртгэлийн ажлыг технологийн дагуу зохион байгуулна. Хонины тоо толгойг өмнөх оноос 8 хувиар нэмэгдүүлнэ.	56.0		“Сүмбэр хонь” цөм сүргийн үржлийн төв нь 2022 оны эхэнд 1214 хонинд сүргийн эргэлт хийсэн. Энэ хавар төллөвөл зохих 693 эм хониноос гарсан 534 хурганд ангийн ангилалт хийсэн. Цөм сүргийн үржлийн төвд 1174 хонь байгаагаас цэвэр Сүмбэр үүлдрийн 326, казахстанаас ирсэн эм хонь 81, алаг 259, Монгол 114, Сүмбэр хуц 22, каракуль хуц 34 байна. Цэвэр үүлдрийн хонины тоо толгой 2021 онд 1272 байсан бол 2022 онд 1124 болж өмнөх оноос 11.6 хувиар буурсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Сүргийн эргэлтийг тогтмол хийсэн. Үржил, бүртгэлийн ажлыг технологийн дагуу зохион байгуулсан. Хонины тоо толгойг өмнөх оноос 11.6 хувиар буурсан байна.	66.6
94.		22. Сүмбэр үүлдрийн хурганы арьс бэлтгэн боловсруулж, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.	2021-2024	Цөм сүрэг үржлийн төв	ОНТ	19.0	Бэлтгэсэн хурганы арьс 228 Бэлтгэсэн арьсны 77.6 хувийг элдсэн.	Бэлтгэсэн хурганы арьс 280-аас багагүй Бэлтгэсэн арьсыг 100 хувь боловсруулан, эцсийн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэнэ.	5.0		2021 оны зохиомол болон ердийн хээлтүүлгийн үр дүнд гарсан 534 төлөөс ангийн ангилалт хийж 228 арьс бэлтгэж “Язгуур баялаг нэхий” хоршоотой гэрээ байгуулан 211 арьс элдүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Бэлтгэсэн хурганы арьс – 228 Боловсруулсан арьс – 211	86.9
95.	3.3.8. Орон нутагт жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг	23. Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих төвийн барилгыг ашиглалтад оруулж,	2021-2022	АЗДТГ	УТХО		Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэ	Барилга угсралтын ажлын гүйцэтгэл			Улсын төсвийн 2.1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Жижиг дунд үйлдвэрийг дэмжих төв”-ийн барилгын ажлыг Хан атрибут ХХК гүйцэтгэж, барилгын ажлыг гүйцэтгэл 80.0 хувьтай байна.	80.0

	хөгжүүлэх, ажлын байр бий болгох, малын үүлдэр, угсааг сайжруулах, малын гаралтай түүхий эд үйлдвэрлэгчдийг дэмжих, “Шинэ хөдөө” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлнэ.	үйл ажиллагааг эхлүүлнэ.					л 45 хувь	100 хувь			**Хүрсэн түвшин:** Барилгын ажлын гүйцэтгэл 80.0 хувь	
96.		24. Хөнгөн, бичил, жижиг дунд үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг хөнгөлөлттэй зээл болон тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт хамруулна.	2021-2024	ХХААГ, СЗДТГ	АХХДС, ЖДҮХС, СХС	60.0	ЖДҮХС-аас зээл олгогдоогүй. “Ажлын байрыг дэмжих 2 их наяд төгрөгийн зээл”-д 153 аж ахуй нэгж байгууллагад 14.1 тэрбум төгрөгийн хөнгөлөлттэй зээлийг олгосон. Сум хөгжүүлэх сангаас 3 иргэнд 75.0 сая, Сүмбэр сумын 1 аж ахуй нэгж 17.0 сая төгрөгийн арьс шир боловсруулах тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг	ЖДҮХСангийн зээлд 5-аас багагүй, СХС-гийн зээлд 10-аас багагүй, тоног төхөөрөмжийн дэмжлэгт 2-оос багагүй үйлдвэр, үйлчилгээ эрхлэгчийг хамруулна.	15.0		“Жавхлант арвижих”, “Оорцог элгэн” хоршооны төсөлд Хоршоо хөгжүүлэх сангаас нийт 155.0 сая төгрөг олгосон бөгөөд үүний үр дүнд шинээр байнгын 4, түр ажлын байр 11, нийт 15 ажлын байр бий болсон. ЖДҮХСанд 905.2 сая төгрөгийн 10 төслийн санал хүлээн авснаас, шаардлага хангасан 300.0 сая төгрөгийн 3 төсөл эхний шатанд шалгараад байна. “Шинэ хөдөө” төслийн хүрээнд нийлүүлэгдсэн 42.3 сая төгрөгийн өртөгтэй “Арьс, нэхий элдэх бага оврын цех”-ийн тоног төхөөрөмжийг Сүмбэр сумын “Язгуур баялаг нэхий” хоршоонд төсөл сонгон шалгаруулалтаар олгосон. **Хүрсэн үр дүн:** ЖДҮХС-ийн хөнгөлөлттэй зээлд хамрагдахаар эхний шатанд шалгарсан ААН–3 ХХС-ийн зээлд хамрагдсан ААН-2 Тоног төхөөрөмжийн дэмжлэг авсан ААН–1	70.0

							т тус тус хамрагдсан					
97.		25. Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг мэргэжлийн болон технологийн мэдээллээр хангах, нөлөөллийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	ХХААГ, СЗДТГ	АОНХС	-	Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 100	Аймаг, улс бүсийн үзэсгэлэн худалдаанд тус бүр 1, мэргэжлийн болон технологийн сургалтад 2-оос цөөнгүй иргэнийг хамруулна. Нөлөөллийн арга хэмжээний тоо 5-аас багагүй.			Хүнс, хөдөө аж ахуйн салбарын үйлдвэрлэл, үйлчилгээ эрхлэгчдийг мэргэжлийн болон технологийн мэдээлэл хүргэх нийт 10 удаагийн сургалт, нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулж, 341 иргэн, 43 аж ахуйн нэгжийг хамруулсан. Үүнд: Технологийн сургалт 3, үзүүлэх сургалт 2, эрх зүйн болон стандартын сургалт 2, мэргэжлийн зөвлөх үйлчилгээг 2, орон нутагт үзэсгэлэн худалдааг 1 тус тус зохион байгуулж, улсын 2 удаагийн үзэсгэлэн худалдаа /бүтээгдэхүүний болон гойд ашиг шимт малын/ -д оролцсон. Намрын ногоон өдрүүд 2022 улсын үзэсгэлэн худалдаанд 4 ААН оролцож, 11.0 сая төгрөгийн борлуулалт хийсэн. Гойд ашиг шимт малын цахим улсын үзэсгэлэн худалдаанд 4 аж ахуйн нэгж, 6 малчин 5 төрлийн 12 мал, амьтнаар оролцож, шагналт байранд 4, тусгай байранд 1 мал шалгарсан амжилт үзүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Улсын үзэсгэлэн худалдаанд орон нутгийн 4 аж ахуйн нэгж, 6 малчин оролцсон. Мэргэжлийн болон технологийн сургалтад оролцогчийн тоо 68 Зохион байгуулсан нөлөөллийн арга хэмжээ /тоо/ 10	100
98.		26. Шинэ хөдөө төслийг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	800.0	Төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилт 0 хувь	Төлөвлөсөн арга хэмжээний хэрэгжилт 100 хувь	200.0		2021 онд Шинэ хөдөө төслийн 200.0 сая төгрөгийн санхүүжилтээр хадлангийн иж бүрдэл-1, 6*20 м хэмжээтэй 12 ширхэг хүлэмж, 4*8 м хэмжээтэй 15 ширхэг хүлэмж, нарийн ногооны үрлэгч-1 ширхгийг худалдан авсан. 2022 онд Шинэ хөдөө төсөл манай аймагт хэрэгжээгүй болно.	100
99.	3.3.9. Эрүүл хүнс-Эрүүл монгол хүн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	27. Эрүүл хүнс-Эрүүл монгол хүн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	89.5	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 80 хувь	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь	25.0		“Эрүүл хүнс-Эрүүл Монгол хүн” хөтөлбөрийн хүрээнд 4 арга хэмжээ төлөвлөн, 3 арга хэмжээ 100 хувь, 1 арга хэмжээ 70 хувьтай дунджаар 92.5 хувьтай хэрэгжүүлээд байна. Үүнд: 2022 онд шинээр 15 га эргэлтэд орж эргэлтийн талбайн хэмжээ 94 га-д хүрсэн. Талбайн ашиглалт 100 хувь байна. Өрхийн төмс, хүнсний ногооны үр үйлдвэрлэлийг нэмэгдүүлэх зорилгоор 3 тн төмсний үр, 200 кг төл сонгины үр, өргөст хэмх, улаан лоолийн 1000 ш үрсэлгээг 45 иргэн, аж ахуй нэгжид тус тус өгсөн байна. Тариалалтад ашигласан үрийн гарал, үүсэл, баталгаажуулалтад хяналт тавьж ажилласнаар нийт үрийн 85 хувийг баталгаажуулалтад хамруулсан.	92.5

											Хүнсний зохистой хэрэглээ, хаяг шошго унших талаар, ерөнхий боловсролын сургуулийн хоол үйлдвэрлэл, үйлчилгээнд хориглосон хүнсний талаар, эрүүл зөв хооллолтын талаар тус тус видео контент бэлтгэн цахим хуудсаар давхардсан тоогоор 11698 иргэнд хүргэсэн. “Хүнсний хангамж, аюулгүй байдал” үндэсний хөдөлгөөнийг эхлүүлж, Ерөнхийлөгчийн Тамгын газартай хамтран “Хүнсний хувьсал” зөвлөгөөнийг 2022 оны 11 дүгээр сарын 10-ны өдөр зохион байгуулж,нийт 166 албан хаагч, иргэн оролцсон байна. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 92.5 хувь	
100.	3.3.10 Бичил, жижиг дунд үйлдвэр, хоршоог дэмжих арга хэмжээг хэрэгжүүлж, бизнес эрхлэгчдийг чадавхжуулан, инноваци, дэвшилтэт технологи, тоног төхөөрөмжийг нэвтрүүлнэ.	28. Хоршоог хөгжүүлэх нийгмийн хэмжээний хөтөлбөр, Ахуй үйлчилгээг хөгжүүлэх үндэсний хөтөлбөрүүдийг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	108.5	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 80 хувь	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь	30.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар Хоршоо, ахуй үйлчилгээг хөгжүүлэх 10 арга хэмжээг батлуулан, 90 хувийн хэрэгжилтийг ханган ажиллаж байна. Хоршоо, ахуй үйлчилгээг хөгжүүлэх, өвс, тэжээл борлуулах байнгын ажиллагаатай 4 цэг байна. Түүхий эд бэлтгэн нийлүүлэгчдэд технологи, стандарт, хууль тогтоомжийн талаарх мэдээллийг холбогдох байгууллагуудтай хамтран 1 удаа зохион байгуулав. ХАА-н биржтэй хамтран 2 удаа нөлөөллийн арга хэмжээг зохион байгуулж, стандартын шаардлага хангасан, итгэмжлэл авах боломжтой агуулах бүхий 4 аж ахуйн нэгжийг ХАА-н биржээр дамжуулан арилжаа хийх гэрээг байгуулсан. Зүүн аймгууд болон орон нутгаас байгалийн хадлан бэлтгэж, Дорнод аймгаас манай зах зээлд борлуулж буй 5.2 мян.боодол өвсний гарал, үүслийн гэрчилгээ, баталгаажуулалтыг хянасан. Орон нутгийн төсвийн 25 сая төгрөгийн хөрөнгөөр зохиомол хээлтүүлгийн хашаа, пункт, тоног төхөөрөмжөөр хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт хувь-90	90
101.		29. Бизнес эрхлэгчдийг олон улсын үзэсгэлэн худалдаанд оролцуулан, инноваци, дэвшилтэт технологи, тоног төхөөрөмжийг нэвтрүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО	-	Олон улсын үзэсгэлэн худалдаанд оролцсон бизнес эрхлэгчдийн тоо-0	Олон улсын үзэсгэлэн худалдаанд оролцсон бизнес эрхлэгчдийн тоо - 5			Улсын чанартай 3 удаагийн үзэсгэлэн худалдаанд 4 аж ахуйн нэгж, 6 малчин оролцсон. Хөдөө аж ахуйн салбарт инновац, дэвшилтэт технологи нэвтрүүлэх, санаачилгыг дэмжих зорилгоор Мон-Х инноваци хөгжлийн тэтгэлэгт арга хэмжээ, сургалтад 7 бизнес эрхлэгчийг хамруулсан. Мөн Чойрын гурван богд хоршоо хүнсний хясаа мөөгийг хөрсгүй орчинд тариалах аргыг тушиж, үйлдвэрлэлд нэвтрүүлж, борлуулалтын каластерийг хөгжүүлж байна. Оорцог элгэн хоршоо төмс, хүнсний ногоог хөрсний	90

										гадаргууд сүрлэн хучилттай тариалалт хийх технологийг нутагшуулах туршилт хийж, ургацын хэмжээг 3 дахин нэмэгдүүлэх боломжтой болохыг тогтоосон. Өрхийн тариалан эрхлэгчид хүнсний ногооны 3 шинэ сортыг /төмрийн агууламжтай помидор, уутат помирдор, хар манжин/ туршиж, нутагшуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Тэтгэлэгт хөтөлбөр арга хэмжээнд 7 бизнес эрхлэгчийг оролцуулав. Улсын үзэсгэлэн худалдаанд орон нутгийн 4 бизнес эрхлэгч, 6 малчин оролцов.	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт											**88.9**
Аялал жуулчлал											
3.4. Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.											
102.	3.4.1. Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	1. Аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	БОАЖГ	АОНХС	10.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 Дотоодын жуулчдын тоо 2 хувиар нэмэгдсэн байна. Гадаад жуулчдын тоо -0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 Гадаадын жуулчдын тоо суурь түвшнээс 10 хувиар нэмэгдсэн байна. Дотоодын жуулчдын тоо өмнөх оноос 10 хувиар нэмэгдсэн байна.	10.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх арга хэмжээний хүрээнд 4 зорилт 18 арга хэмжээг төлөвлөн 95.5 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Тус арга хэмжээнд 10.3 сая.төг зарцуулсан. Үүнд: "Монгол сакура-Буйлс цэцэглэх хавар" аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээг зохион байгуулж, 8 бүтээгдэхүүн үйлчилгээг сурталчилан ажилласан бөгөөд гадаад, дотоодын 3500 гаруй аялагч хамрагдсан. Тус арга хэмжээнд аймгийн ОНХС-аас 3.5 сая төгрөг зарцуулсан. Аялал жуулчлалын маршрут, байгалийн болон түүхэн дурсгалт газар, боржигин өв соёлыг багтаасан танилцуулгыг цахимжуулж, QR код үүсгэн үйлчилгээний 10 цэгт болон цахим хуудсанд байршуулсан. Орон нутгийн бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг сурталчлах чиглэлээр 4 төрлийн видео шторк бэлтгэн иргэдэд хүргэсэн. /Боржигин хэвийн боов, боржигин хийцтэй цай хийх ёс, Буйлс цэцэглэх хавар эвентийн танилцуулга, тайлан, Аялал жуулчал, зочлох үйлчилгээний байгууллагуудын танилцуулга/ Аймгийн ОНХС-аас 1.2 сая төгрөгөөр улсын чанартай автозамын дагуу түр буудаллах 1 цэгт стандартын бие засах газар байгуулж, ангилан ялгах хогийн сав байршуулсан. Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 0.7 сая төгрөгөөр Чойрын богд уулын Цагаандарь эх бурханы дэргэд мэдээллийн самбар хийж байршуулсан. Аймгийн аялал жуулчлалын холбооны үйл ажиллагааг дэмжин, санамж бичиг байгуулан хамтран ажиллаж байна. Санамж бичгийн хүрээнд сургалт 2 удаа, өглөөний цай уулзалт, ITM болон ХоРеКо олон улсын үзэсгэлэн, туршлага судлах аялал, хог хаягдал зэрэг 7 арга хэмжээ зохион байгуулж, хэрэгжилтийг 100 хувь	98.5

											хангаж ажилласан. Дээрх арга хэмжээг зохион байгуулснаар 2022 онд аймгийн хэмжээнд гэр буудал 1-ээр нэмэгдэж дотоод жуулчдын тоо 15900, гадаад жуулчдын 87, өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад дотоодын жуулчид 2.3 дахин, гадаад жуулчдын тоо 5 дахин нэмэгдсэн байна. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь – 95.5 хувь Дотоодын жуулчдын тоо өмнөх онд 14850 байсан бол энэ онд 15900 буюу 7 хувиар өссөн Гадаадын жуулчдын тоо өмнөх онд 0 байсан бол энэ онд 87 буюу 100 хувь өссөн Зарцуулсан төсөв 10.3 сая.төг	
103.	3.4.2. Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн түүхэн өв соёл, шашин, тусгай сонирхлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, аяллын бүтээгдэхүүний г сурталчилна.	2. Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэн түүхэн өв соёл, шашин, тусгай сонирхлын аялал жуулчлалыг хөгжүүлж, аяллын бүтээгдэхүүнийг сурталчилна.	2021-2024	БОА ЖГ	АО НХ С	-	Орон нутгийн онцлогт түшиглэсэн тусгай сонирхлын аялал жуулчлалын маршрут тогтоосон байна. Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүний тоо- 2 Тусгай сонирхлын түүхэн өв соёл, шашны аялал 1 удаа зохион байгуулс	Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүний тоо- 2 Тусгай сонирхлын түүхэн өв соёл, шашны аялал 3 удаа зохион байгуулсан байна. Тусгай сонирхлын аялалд оролцогчдын тоо 90-өөс доошгүй хүн хамрагдсан байна.			Чойрын богд уулын байгалийн нөөц газар болон Боржигин түмний өв соёл, Боржигин голомт жуулчны баазыг түшиглэн “Монгол сакура-Буйлс цэцэглэх хавар” аялал жуулчлалын эвент арга хэмжээг зохион байгуулж тус эвентээр 8 бүтээгдэхүүнийг сурталчилсан. Үүнд 1. Чойрын богд уулын байгалийн нөөцийг ашиглаж Монгол сакура буюу буйлс цэцэглэх үзэгдлийг ажиглах, морь тэмээ унуулах, боржигин шагайн харваа гэсэн 3 бүтээгдэхүүн, үйлчилгээг сурталчилсан. 2. Боржигины өв соёлыг сурталчлах чиглэлээр боржигины урлагийн тоглолт, боржигин уламжлал идээ, ундаа, шашин түүхийн эд хэрэглэлийн өв тээгч нарын бүтээлийг аялагч нарт танилцуулсан. Тус арга хэмжээний хүрээнд дотоодын 3500 орчим аялагч орон нутагт ирж, аялал хийсэн байна. **Хүрсэн түвшин:** Нутгийн иргэдэд түшиглэсэн аялал жуулчлалын бүтээгдэхүүний тоо-5 Тусгай сонирхлын түүхэн өв соёл, шашны аялал зохион байгуулсан тоо-3 Тусгай сонирхлын аялалд оролцогчдын тоо-3500	100

							ан байна. Тусгай сонирхлын аялалд оролцогчдын тоо 40-өөс доошгүй хүн хамрагдсан байна.				
104.	3.4.3. Жуулчны бааз байгуулах санал санаачилгыг дэмжиж, дэд бүтцийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	3. Жуулчны бааз байгуулах санал санаачилгыг дэмжиж, дэд бүтцийг сайжруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	2021-2024	БОАЖГ, СЗДТГ	СХС, ЖДҮДС, ХХО		2 жил үйл ажиллагаа явуулаагүй аялал жуулчлалын зориулалттай газрыг хүчингүй болгоно Үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны баазын тоо-1 Жуулчны баазын дэд бүтцийг бий болгох чиглэлээр зээлийн дэмжлэг	Жуулчны баазын чанар стандартыг хангуулах ажлыг зохион байгуулсан байна. Тохирлын гэрчилгээтэй жуулчны баазын тоо-1 Үйл ажиллагаа явуулж буй жуулчны баазын тоо-1 Жуулчны баазын дэд бүтцийг бий болгох чиглэлээр зээлийн дэмжлэг үзүүлнэ.			Аймгийн хэмжээнд тохирлын гэрчилгээний шалгуур үзүүлэлтийг хангасан жуулчны бааз байхгүй байна. Тохирлын гэрчилгээтэй 1 зоогийн газар, 1 зочид буудал байна. Аялал жуулчлалын чиглэлээр газар авсан 24 иргэн, аж ахуйн нэгж байгаа бөгөөд Сүмбэр суманд 14, Шивээговь суманд 10 газар эзэмшигч байна. Үүнээс "Боржигин голомт" жуулчны бааз үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд ЖДҮХС-аас 58.0 сая төгрөгийн ресторан барих зээлийн дэмжлэгт хамрагдаж, амралтын 15 гэр, байшин, задгай тайз зэрэг бүтээн байгуулалт хийсэн. Мөн Улсын чанартай автозамын дагуу "Оорцог элгэн хоршоо" хувийн хөрөнгө оруулалтаар түр буудаллах цэг байгуулан 4 гэр, зоогийн газрын үйлчилгээ явуулж үйл ажиллагаа тогтмолжсон. Аймгийн Засаг даргын 2021 оны А/186 дугаар захирамжаар "Иргэн, малчин өрх, нөхөрлөл, хоршоодын улирлын чанартай амралтын гэр ажиллуулах" түр журам батлуулж, нутгийн иргэдийг аялал жуулчлалд татан оролцуулах, эдийн засгийн нэмэлт орлоготой болгох боломжийг бүрдүүлсний дүнд 2022 онд 2 малчин өрх, 1 хоршоо гэр аялал жуулчлалын үйлчилгээ үзүүлж эхэлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Жуулчны баазын тоо-1 Түр буудаллах цэг – 1 Арга хэмжээний тоо-1 Хэрэгжилтийн хувь-100 Жуулчны баазын чанар стандартыг хангуулах ажлыг зохион байгуулсан тоо-1	100

							үзүүлнэ.				
105.	3.4.4. Аялал жуулчлалын салбарын хүний нөөцийг чадавхжуулж, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, жуулчдын тоог нэмэгдүүлнэ.	4. Аялал жуулчлалын салбарын хүний нөөцийг чадавхжуулж, бүтээгдэхүүн, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, жуулчдын тоог нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	БОА ЖГ	АО НХ С		Стандарт хангуулах хяналт, шалгалт 1 Сургалт 8 Сургалтад хамрагдсан хүний тоо 123	Стандарт хангуулах хяналт, шалгалтыг 3-оос доошгүй удаа зохион байгуулсан байна. Сургалтад хамрагдах байгууллагын тоо -4-өөс доошгүй Сургалтад хамрагдсан хүний тоо -30			Аймгийн Аялал жуулчлалын холбоо, Содура консалтинг ХХК-тай хамтран аялал жуулчлалын салбарт үйл ажиллагаа явуулж буй зочлох үйлчилгээний чиглэлийн байгууллагуудад чадавхжуулах сургалтыг 2 үе шаттай зохион байгуулж, “Говьсүмбэр аймгийн хөгжилд аялал жуулчлалын болон бизнесийн салбарын оролцоо, түүний стратеги" сургалтанд 10 удирдах албан тушаалтан, "Ёс зүй, харилцаа, хандлага” сургалтад үйлчилгээний 27 ажилтан хамрагдсан. Шинэ сэргэлтийн бодлогын хүрээнд аялал жуулчлалын салбарыг хөгжүүлэхэд Засгийн газраас 5 асуудлыг шийдвэрлэснийг орон нутгийн салбарын байгууллагад мэдээллийг 10 байгууллагад хүргэсэн. “Хамтдаа бүтээлцсэн 30 жил” аялал жуулчлалын салбарын уулзалтад 2 “21 аймгийн Аялал жуулчлалын холбоодын үндэсний чуулга уулзалт”-нд 2 Аялал жуулчлалыг салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг жуулчны үйлчилгээний байгууллагууд, түр операторуудын туршлага солилцох “Аялал жуулчлал бизнес хэлцэл 2022” арга хэмжээнд 2, Хорека 2022 /HoReCa/ үндэсний зөвлөгөөн, хуралд 2 хүн, нийт 8 хүн ,“Өглөөний цай” уулзалтад 25 хүн хамрагдсан. Стандарт хангуулахаар “Боржигин голомт” жуулчны баазад хяналт шалгалтыг зохион байгуулж зөвлөмж чиглэл өгөн ажилласан. **Хүрсэн түвшин:** Хяналт, шалгалтын тоо - 1 Сургалтын тоо-3 Сургалтад хамрагдсан хүний тоо-70	100
106.	3.4.5. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй аялал жуулчлалын байгууллагуудыг олон улсын болон улсын чанартай үзэсгэлэнд оролцоход дэмжлэг үзүүлнэ.	5. Орон нутагт үйл ажиллагаа явуулж буй аялал жуулчлалын байгууллагуудыг олон улсын болон улсын чанартай үзэсгэлэнд оролцоход дэмжлэг үзүүлнэ.	2021-2024	БОА ЖГ	АО НХ С	11.0	Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо 2 Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо 5	Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо-5-аас доошгүй	2.5		Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас зохион байгуулсан “Аялал жуулчлалыг салбарт үйл ажиллагаа явуулдаг жуулчны үйлчилгээний байгууллагууд, түр операторуудын туршлага солилцох аялал жуулчлал бизнес хэлцэл 2022” арга хэмжээнд аймгийн аялал жуулчлалын холбоо оролцож, 2 аяллын компанитай хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан. Монголын аялал жуулчлалын холбооноос жил бүр зохион байгуулдаг “АйТиЭм-2022” үзэсгэлэнд 9 байгууллага оролцож, 2023 онд 12 аяллын компанитай хамтран ажиллах гэрээ байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Оролцсон үзэсгэлэнгийн тоо-2 Үзэсгэлэнд оролцсон ААНБ-ын тоо-9 Дэмжлэг үзүүлсэн 1.3 сая төгрөг	100

Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**99.7**
Эрчим хүч												
3.5. Эрчим хүчний найдвартай байдлыг хангана.												
107.	3.5.1. Шинээр өмчлөлд олгосон газруудад цахилгаан татаж, гэр хорооллын цахилгаан хангамжийн хүчин чадлыг нэмэгдүүлнэ.	1. Шинээр өмчлөлд олгосон газруудад цахилгаан татна.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	969.3	-	Нарангийн гэр хорооллыг цахилгаанд холбох ажлыг дуусгана.			Орон нутгийн төсвийн 239.2 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Сүмбэр сумын 4 дүгээр багт Тэрэгтийн суурьшлын бүсийн 48 айл өрхийг цахилгаан эрчим хүчинд холбох, цахилгааны шугам татах ажлыг “Жи пауэр” ХХК-тэй гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж, ашиглалтад хүлээн авсан. Сүмбэр сумын Найрамдал хотхонд шинээр баригдаж байгаа барилгуудын цахилгаан татах ажлыг “Осо констаркшин” ХХК хийж, ажлын гүйцэтгэл 90.0 хувьтай байна. Аймгийн хэмжээнд улсын болон орон нутгийн төсвөөр шинээр баригдаж байгаа 9 барилгын цахилгаан эх үүсвэрийг 90 хувь шийдвэрлэсэн. Баянтал сумын Лүн гэр хорооллын айл өрхийн цахилгаан эх үүсвэрийн ажлыг “Жи пауэр” ХХК-тай гэрээ байгуулан, ажлын гүйцэтгэл 5.0 хувьтай байна. Тус ажлын хүрээнд 250 айл, өрх цахилгаан хангамжид холбогдоно. **Хүрсэн түвшин:** Тэрэгтийн гэр хороололд цахилгаан татах ажлын гүйцэтгэл-100 Шинээр баригдаж байгаа барилгуудын цахилгааны эх үүсвэрийг шийдвэрлэх ажлын гүйцэтгэл, хувь-90 Баянтал сумын Лүн гэр хорооллын айл өрхийн цахилгаан эх үүсвэрийг шийдвэрлэх ажлын гүйцэтгэл-5	68.3
108.	3.5.2. Аймгийн төвд дулааны станц барьж, сумдын төвийн уурын зуухыг өргөтгөн, дулаан хангамжийн чанар хүртээмж, ард иргэдийн аятай тухтай амьдрах орчин нөхцөлийг сайжруулна.	2. Аймгийн төвд дулааны станц барина.	2021-2024	АЗДТГ	Гадаадын зээл тусламж /БНСУ-ын хөнгөлөлтийн зээл/	48,537.0	-	Дулааны станцын барилгын ажлыг үргэлжлүүлнэ.	16,179.0		Аймгийн төвд дулааны станц барих барилгын гүйцэтгэгчээр БНСУ-ын “Бюксан инженеринг” ХХК, туслан гүйцэтгэгч “Монэнержи консалт” ХХК-тай тус тус гэрээ байгуулан, Дулааны станцын зураг төсөв, ТЭЗҮ хийгдэж, барилгын суурийн ажлууд эхлээд байна. **Хүрсэн түвшин:** Дулааны станцын барилгын ажлын гүйцэтгэл 5 хувь, тухайн жилийн төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл 100 хувь.	100
109.		3. Дулааны станц болон Дулаан дамжуулах	2021-2023	АЗДТГ	УТХО	2,224.8	-	Дулааны станцын бохир усны	325.8		Дулааны станцын бохир усны шугам татах ажлын зураг төсвийг “Баярмега сервис” ХХК-аар гүйцэтгүүлэн хүлээн аваад байна. Угсралтын ажлын санхүүжилтийг	30

		төвүүдийг гадна инженерийн шугам сүлжээнд холбож, 2-р хэлхээний шугам сүлжээг шинэчлэх ажлыг хийнэ.						шугамын ажлыг гүйцэтгүүлнэ.			2023 оны улсын төсөвт тусгуулахаар саналыг хүргүүлээд байна.	
110		4. Сумдын төвийн халаалтын зуухыг өргөтгөнө.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	600.0 80.0	Баянтал сумын халаалтын зуухыг 1.6 мВт, Шивээговь сумын халаалтын зуухыг 5.6 мВт-өөр өргөтгөсөн.	-	-	-	2020-2021 онд Засгийн газрын нөөц сангийн 300.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Шивээговь, Баянтал сумын халаалтын зуухны өргөтгөлийн ажлыг “Ус-Ду” ОНӨААТҮГ гүйцэтгэж, ашиглалтад хүлээлгэн өгсөн. Тус ажлын хүрээнд Шивээговь суманд нийт 4.66 МВт хүчин чадал бүхий 2 ширхэг зуух, 3 ширхэг ялтсан бойлер, 2 ширхэг 2-р конторын хэрэглээний халуун усны насос, 2 ширхэг дулааны насос, 3 ширхэг утаа сорогч, Баянтал суманд 2.33 МВт хүчин чадалтай 1 ширхэг зуухыг тус тус суурилуулсан. Мөн Орон нутгийн хөрөнгө оруулалтын 80.0 сая төгрөгөөр “Талын-Илч” ОНӨААТҮГ-т 2.0 МВт-н хүчин чадал бүхий 1 ширхэг зуухыг худалдан авч, суурилуулах ажлыг “Жавхлант - Аривжих” гүйцэтгэж, Улсын комисст хүлээлгэн өгсөн. Тус арга хэмжээ нь ЗДҮАХ-ийн 2022 оны төлөвлөлтөд ороогүй учир тайлагналт 2021 онд хэрэгжсэнээр тайлагнаж байна.	100
111.	3.5.3. Эрчим хүчний хэмнэлт, үр ашгийг дээшлүүлэх, алдагдлыг бууруулах шинэ техник технологи нэвтрүүлж, эрчим хүчний үнэ тарифыг үе шаттайгаар зах зээлийн зөв тогтолцоонд шилжүүлнэ.	5. Эрчим хүчний хэмнэлт, үр ашгийг дээшлүүлэх, алдагдлыг бууруулах шинэ техник технологи нэвтрүүлнэ.	2021-2024	Дулааны үйлдвэрлэгч байгууллагууд	БТ	-	- 100	Аймгийн төвд үйл ажиллагаа явуулж буй бүх ААНБ-ын 100 хувь дулааны тоолууртай болгоно. Сүмбэр сумын төвд дулааны тоолуураар мөрдөх үнэ тарифыг батлуулна.			Говьсүмбэр аймагт шинээр ашиглалтад орсон барилгатай Цагдаагийн хэлтэс, Говьсүмбэр аймаг дахь Прокурорын газруудад дулааны тоолуур суурилуулагдсан бөгөөд бусад 15 ААНБ-ыг дулааны тоолуур суурилуулах ажлыг эрчимжүүлэх талаар чиглэл өгөн ажиллаж байна. 2021 онд дулааны тоолуураар мөрдөх үнэ тарифыг 11 дүгээр сарын 19-ний **өдрийн 04 дугаар тогтоолоор** батлуулсан бөгөөд 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ны өдрөөс эхлэн батлагдсан үнэ тарифыг мөрдөн ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Дулааны тоолууртай болсон байгууллагын тоо-2 Сүмбэр сумын төвд дулааны тоолуурын мөрдөх үнэ тарифыг мөрдүүлэн ажиллаж байна.	30
112.		6. Эрчим хүч, ус дулааны үнэ тарифыг үе шаттайгаар зах зээлийн зөв тогтолцоонд шилжүүлнэ.	2021-2024	Дулааны үйлдвэрлэгч байгууллаг	БТ	-	100	Цэвэр ус, дулаан үйлдвэрлэн түгээх өртөгт үндэслэн үнэ			2021 онд цэвэр ус, дулааны тоолуураар мөрдөх үнэ тарифыг батлуулсан бөгөөд 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ны өдрөөс эхлэн батлагдсан үнэ тарифыг мөрдөн ажиллаж байна. Цэвэр ус, дулаан үйлдвэрлэн түгээх өртөгт үндэслэн зөвхөн аж ахуйн нэгжийн үнэ тарифыг 28 хувиар өсгөх саналыг Эрчим хүчний яамруу хүргүүлээд байна.	100

				ууд				тарифад өөрчлөлт оруулна.			**Хүрсэн түвшин:** Цэвэр ус, дулаан үйлдвэрлэн түгээх өртөгт үндэслэн үнэ тарифад өөрчлөлт оруулан 2022 оны 01 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн мөрдөж байна.	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**71.3**
Тээвэр, логистик												
3.6. Аймаг, сумдын авто замын сүлжээг нэмэгдүүлж, тээвэр, логистикийн төв байгуулна.												
113.	3.6.1. Дэд бүтцэд тулгуурлан тээвэр, логистикийн төв байгуулна.	1. Дэд бүтцэд тулгуурлан тээвэр, логистикийн төв байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО		Шинээр байгуулагдсан тээвэр логистикийн төвийн тоо-1	Тээвэр, логистикийн төв байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.			Уул уурхайн болон хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний экспортод тулгуурлан тээвэр, логистикийн төв байгуулах ажлын хүрээнд Чойр өртөөг өргөтгөн дэд өртөө байгуулах саналыг УБТЗ ХНН, Зам тээврийн яам зэрэг байгууллагуудад хүргүүлсэн. Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн нутаг дэвсгэрт уул уурхайн бүтээгдэхүүн тээвэрлэж, экспортод гаргаж байгаа 219 аж ахуйн нэгж байна. Уул уурхайн бүтээгдэхүүнийг ачиж, буулгах үйл ажиллагаа явуулж байгаа 219 аж ахуйн нэгжтэй нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан, үйл ажиллагаанд хяналт тавьж, Аймгийн Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын 2021 оны 07 дугаар сарын 23-ны өдрийн “Гаалын хяналтын бүсэд ачилт, буулгалтын үйл ажиллагаа явуулж байгаа иргэн, аж ахуйн нэгжийн ачааны тонн тутмаас төлбөр авах журам, төлбөрийн хэмжээ батлах тухай” 03 дугаар тогтоолын хэрэгжилтийг хангуулан 2022 онд 40.9 сая төгрөгийн төлбөр орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлээд байна. Мөн тээвэр, логистикийн төв байгуулах ажлын хүрээнд авто үйлчилгээний төв байгуулах ажлыг концессоор гүйцэтгүүлэх, Баянтал суман дахь тусгай зориулалтын нисэх буудлыг иргэний болон ачаа тээврийн зориулалтаар ашиглах саналыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Стандартын шаардлага хангасан үйлчилгээ үзүүлэх талаар зөвлөмж өгч, биелэлтийг 30 хувь ханган ажиллаж байна. Хяналт шалгалтын тоо-1 Нийгмийн хариуцлагын гэрээ байгуулан үйл ажиллагааг дэмжин ажиллаж байна.	70
114.	3.6.2. Төр, хувийн хэвшлийн түншлэлийн хүрээнд авто үйлчилгээний төв байгуулна.	2. Аймгийн төвд авто үйлчилгээний төв байгуулна.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО		Концессийн зүйлийн жагсаалтыг боловсруулан хянуулж,	Авто үйлчилгээний төвийн барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ.			2022 оны байдлаар улсын чанартай авто замын дагуу “Петротрак” ХХК-ийн “Бэбэнтрак” зэрэг авто үйлчилгээний төвүүд үйл ажиллагаа явуулж байна. Мөн “Ариг бэх бат” ХХК 2га газарт авто буудал, оношилгооны төв байгуулахаар төлөвлөн Авто тээврийн үндэсний төвтэй хамтран хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар тухайн төслийг хэрэгжүүлэхээр Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт өргөн	70

							концессийн шалгаруулалтыг зарлуулахаар бэлтгэл ажлыг хангасан байна.				бариад байна. Одоогоор шийдвэр гараагүй байна. Авто үйлчилгээний төв барих 2 га газрыг шийдвэрлүүлэхээр 2023 оны аймгийн газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд тусгуулахаар саналыг хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Концессын зүйлийн жагсаалтыг батлуулсан. Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэхээр бэлтгэл ажлыг хангаж байна.	
115.	3.6.3. Аймаг, сумдын төвд шинээр авто зам барьж, улсын чанартай авто замтай холбоно.	3. Аймаг, сумдын төвд шинээр авто зам барьж, улсын чанартай авто замтай холбоно.	2022-2024	АЗДТГ	УТХО	14,294.0	-	Баянтал, Шивээговь сумдыг Улсын чанартай авто замтай холбох 10 км авто замын ажлыг хийнэ.			Улсын төсвийн 5.5 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар Шивээговь сумын төвийг улсын чанартай авто замтай холбох 6.9 км авто замын ажлыг “Даблью экс пи” ХХК-тай гэрээ байгуулан гүйцэтгүүлж суурийн ажлыг хийсэн. Баянтал сумыг улсын чанартай авто замтай холбох 3.1км авто зам барих ажлын зураг, төсвийг хийлгүүлэн, улсын төсөвт тусгуулахаар саналыг Зам тээврийн яаманд болон бусад холбогдох газарт хүргүүлсэн. Сүмбэр суманд 2.8км автозам барих ажлыг “Алтай рөүд” ХХК гүйцэтгэн, замуудын суурийн ажлыг 100 хувь хийсэн бөгөөд 0.66 км замыг ашиглалтад оруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Шинээр нэмэгдэх авто замын урт-9.7 км Ашиглалтад орсон авто замын урт – 0.66 км Ажлын гүйцэтгэл, хувь-30	70
116.	3.6.4. Орон нутгийн авто замын санг бүрдүүлж, авто замын засвар, арчлалтыг сайжруулна.	4. Авто замын санг бүрдүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АЭС	1.6	-	Авто зам ашигласны төлбөрийг Авто замын санд төвлөрүүлнэ.	0.4		2021 онд 20 сая төгрөгийн төсвийн төлөвлөгөөтэй байснаас 49.6 сая төгрөг төвлөрүүлсэн. 2022 онд авто зам ашигласны төлбөр 20 сая төгрөг төвлөрүүлэхээс 19.9 сая төгрөгийг төвлөрүүлж төлөвлөгөө 99.5 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. **Хүрсэн түвшин:** Авто зам ашигласны төлбөрийг авто замын санд 19.9 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн байна.	100
					ОНТ	40.0						
117.		5. Авто замын засвар үйлчилгээг хийж, цэвэрлэгээ арчилгааг сайжруулна.	2021-2024	АЗДТГ	АЗС	382.5	-	Авто замын цэвэрлэгээ, арчилгааг мэргэжлийн байгууллага	80.0		Авто замын сангийн 330.5 сая төгрөгөөр ЗБИБ ХХК явган замын 60 байршил, Найрамдал хотхонд хэвтээ тэмдэг тэмдэглэгээг хийж, 4 замын уулзварын 34 м замын хашлагыг шинэчлэн сольж, 5005 м.кв замын их засварын ажлыг гүйцэтгэсэн.	100
					АОНХ	37.0						

110.					С			ар гүйцэтгүүлж эхлүүлнэ.			Тохижилт Сүмбэр ОНӨААТҮГазарт 35.4 сая төгрөгийг олгож, авто замын цэвэрлэгээ, үйлчилгээ, арчлалт хамгаалалтын ажлыг гүйцэтгүүлсэн. Авто замын цэвэрлэгээ үйлчилгээний 10 ажилтанг ажиллуулж, цалин хөлсөнд 27.3 сая, арчлалт хамгаалалтад 8.1 сая төгрөгийг зарцуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-5 Их засвар хийсэн замын хэмжээ - 5005м2 Зарцуулах төсөв -356.4 сая төгрөг	
118.	3.6.5. Хот хооронд болон хотын доторх тээврийн үйлчилгээг явуулна.	6. Хотын доторх нийтийн тээврийн үйлчилгээнд өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хөнгөлөлт үзүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ	20.0		Нийтийн тээврийн үйлчилгээнд өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдэд хөнгөлөлт үзүүлнэ.			2022 оны 10 дугаар сарын байдлаар нийтийн тээврийн үйлчилгээнд 870,000 төгрөгийг 1640 өндөр настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд олгосон байна. **Хүрсэн түвшин:** хөнгөлөлт үзүүлсэн иргэдийн тоо - 1640 Зарцуулсан төсөв – 870.0 мян.төг	100
119.		7. Хот хоорондын зорчигч тээврийн үйлчилгээг явуулна.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО	-		Хот хооронд нийтийн тээврийн үйлчилгээг явуулна.			2021 онд Улаанбаатар-Говьсүмбэр чиглэлийн нийтийн тээвэр явуулсан боловч зорчигч иргэдийн тоо хангалтгүй байсан тул уг тээврийн үйл ажиллагааг зогсоосон. Цаашид хувиараа такси үйлчилгээ эрхлэгч иргэдийг хоршоо байгуулан, нийтийн тээврийн үйлчилгээг бүртгэлжүүлэн явуулах эрхийг ЗТХЯ-аас авах ажлыг Авто тээврийн үндэсний төвөөс судлан ажиллаж байна. Одоогоор Улаанбаатраас-Дорноговь Сайншанд-Улаанбаатар чиглэлийн нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ өдөр тутам явж байна. **Хүрсэн түвшин:** Хот хооронд такси үйлчилгээ явж байна. Нийтийн зорчигч тээврийн үйлчилгээ өдөр бүр дайран өнгөрдөг.	100
120.		8. Хотын доторх автобус, такси үйлчилгээг явуулна.	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ, ХХО		4	Хотын дотор нийтийн тээвэр болон такси үйлчилгээг явуулж хэвшүүлнэ.			Чойрын гал БГБХН, Сүмбэр хас ХК, Монгол шуудан ХК, Чойрын хүлэг ХК зэрэг 4 аж ахуй нэгжтэй гэрээ байгуулан ажиллаж байсан боловч гэрээний хугацаа дуусч “Чойр түмэн” ХХК-тай хамтран ажиллах гэрээ байгуулахаар бэлтгэл ажлыг хангаж байна. Мөн “Чойр түмэн”, “Чойр хаялага ёндоо” зэрэг хоршоонууд аймаг доторх такси үйлчлэх эрхлэх хүсэлтийг Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газарт ирүүлсэн боловч такси үйлчилгээний MNS 5021:2013 стандартыг хангахгүй байсан тул дахин судалгаа хийж байна. Мөн орон нутагт UB Cab дуудлагын такси үйлчилгээнд	100

											бүртгэлтэй 33 авто тээврийн хэрэгсэл үйлчилгээ үзүүлж байна. **Хүрсэн түвшин:** Үйлчилгээ эрхэлж буй ААНБ тоо-4	
121.	3.6.6. Хэрлэн голын Хөмөлтэйн гүүр, Чойр-Мандалговь чиглэлийн авто замын ажлыг хэрэгжүүлэх арга хэмжээг авч ажиллана.	9. Хэрлэн голын Хөмөлтэйн гүүр, Чойр-Мандалговь чиглэлийн авто замын зураг төсвийг хийлгэж, барилга угсралтын ажлыг гүйцэтгүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	16,100.0 60.0		Хөмөлтэйн гүүрний барилга угсралтын ажлыг хийнэ.	9,000.0		Хөмөлтэйн гүүрний барилга, угсралтын ажлын зураг төслийн “Тарвечинбүүлэн” ХХК гүйцэтгэн, захиалагчид хүлээлгэн өгсөн. Тус төслийг улсын төсөвт тусгуулахаар саналыг Сангийн яамны цахим сайтаар хүргүүлсэн. /8.87 тэрбум төгрөг/	30
122.	3.6.8. Аймаг, сумдын төвд дугуйн зам, явган замын сүлжээг нэмэгдүүлнэ.	11. Аймаг, сумдын төвд явган хүний зам, дугуйн зам барина.	2021-2024	АЗДТГ, СЗДТГ	УТХО АОНХС	640.0 150.0	-	Баянтал суманд 2000 м2 явган зам барина.			2022 оны Орон нутгийн хөгжлийн сангаар 433.2 сая төгрөгөөр “Хүслэн хийморь” ХХК Сүмбэр сумын 2 дугаар багт “Бичил цэцэрлэгт хүрээлэн” байгуулах ажлыг гүйцэтгэж хүлээлгэн өгсөн. Тохижилтын ажлын хүрээнд 16 ширхэг гэрэлтүүлэг, 2900м2 явган зам, резинэн хавтан 254м2, бетон талбай 151 м2, дугуйн зам 1050м2 тус тус хийгдсэн.	100
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**84.0**
Барилга, хот байгуулалт												
3.7. Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын салбарыг орон нутагт хөгжүүлж, иргэдийн орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.												
123.	3.7.1 Хаягжуулалтын ажлыг үргэлжлүүлэн, мэдээллийн санг хөтөлнө.	1. Хаягжуулалтын ажлыг үе шаттайгаар хийнэ.	2022-2024	ГХБХБГ	СОНХС	5.0		Баянтал сумын гэр хорооллыг хаягжуулна.			Баянтал сумын гудамж зам талбай үл хөдлөх хөрөнгийг хаягжуулах ажлыг 2019 онд ОНХС-ийн 5 сая төгрөгөөр 119 ширхэг хаягийн тэмдгийг хийлгэж байршуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Баянтал суманд 119 ширхэг хаяг тэмдэгт хийсэн.	90
124.		2. Хаягийн мэдээллийн нэгдсэн системд мэдээллийг бүрэн оруулж, тогтмол шинэчилнэ.	2021-2024	ГХБХБГ	СОНХС	15.0	-	Хэрэглээнд нэвтэрч, хэвийн үйл ажиллагаа хангагдсан байна.			Аймгийн хэмжээнд 2017-2020 хооронд нийт 87.5 сая төгрөгийн төсвөөр 3652 ширхэг тэмдгийг хийлгэн байршуулсан. Мөн гудамж, зам талбайг зураглах, нэгж талбар, барилгад хаяг олгох, засварлах ажлыг 2021 онд хэрэгжүүлж 11758 нэгж талбараас 11460 нэгж талбар буюу 97.4 хувьтай, 2496 барилгаас 2369 барилга орж 94.9 хувьтай аймгийн хэмжээнд нийтдээ 96.1 хувийн биелэлттэйгээр гүйцэтгэгдсэн. Мөн үе шаттайгаар хаягийн мэдээллийн санд орц, гарцыг тодорхойлон ажиллаж байгаа бөгөөд 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар нийт 12205 нэгж талбараас 11240 нэгж талбар, 2304 барилгаас 2201 барилгын орц, гарцыг тодорхойлон 92.6 хувийн гүйцэтгэлтэй орц, гарцыг тодорхойлон ажилласан байна. Засгийн газрын 2022 оны 180 дугаар тогтоолын дагуу хаягийн мэдээллийн сангаар дамжуулан жилийн	100

											эцсийн байдлаар нийт 284 иргэн, хуулийн этгээдэд шинээр хаяг олгон ажиллахаас гадна хаягийн мэдээллийн нэгдсэн систем геопорталаар дамжуулан олгож байна. **Хүрсэн түвшин:** Хаягийн нэгдсэн мэдээллийн санд хэрэглээнд 100 хувь нэвтэрсэн.	
125.	3.7.2. Газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын систем бий болж, газрыг хамгаалах, нөхөн сэргээх ажлыг хийнэ.	3. Газар ашиглалт, газрын мониторингийн байнгын ажиллагаатай хяналтын систем бий болгоно.	2021-2024	ГХБХ БГ	СО НХ С	15.0	-	Газрын мониторингийн цахим системд программ хангамжийг хөгжүүлэлт хийгдсэн байна.			Газар ашиглалт, газрын мониторингийн цахим системийг 2020 оны 9 дүгээр сараас эхлэн хэрэглээнд нэвтрүүлэн, үйл ажиллагааг тогтмолжуулсан. 2021 оны 10 дугаар сараас www.egazar.gov.mn сайтын газрын мониторингийн цахим системээр дамжуулан газрын захиалгат хянан баталгааны мэдэгдэх хуудас, баталгаажсан тайлан, дүгнэлтийг иргэн, аж ахуйн нэгжид олгох боломжийг бүрдүүлсэн. Аймгийн хэмжээнд захиалгат хянан баталгаа хийлгэх шаардлагатай 1181 нэгж талбарын судалгааг гаргаж Сүмбэр суманд 909, Баянтал суманд 92, Шивээговь суманд 180 нэгж, талбарт хянан баталгаа хийхээр холбогдох иргэд, аж ахуйн нэгж, байгууллагад мэдэгдэх хуудас хүргүүлсэн. Мөн цахимаар 503 нэгж талбарт захиалгат хянан баталгааг хийлгэх мэдэгдэл хүргүүлж, 165 нэгж талбарын хянан баталгааг цахимаар ирүүлснийг баталгаажуулаад байна. **Хүрсэн түвшин:** Газрын мониторингийн цахим системээр дамжуулан Газрын захиалгат хянан баталгааг цахимаар тогтмол гүйцэтгэж байна.	100
126.	3.7.3. Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэл, үнэлгээ, төлбөр, татвар, биржийн үйл ажиллагааг эрхэлнэ.	4. Газрын биржийн үйл ажиллагааг орон нутагт явуулна.	2022-2024	ГХБХ БГ	УТХ О		Газрын биржийн цахим систем /www.mie.mn/-ийг нэвтрүүлсэн.	Газрын биржийн үйл ажиллагааг орон нутагт явуулна.			Газрын цахим биржийн үйл ажиллагаа нэвтрүүлэн, дуудлага худалдааг 100 хувь цахимаар зохион байгуулан ажиллаж байна. 2022 оны “Газар зохион байгуулалтын төлөвлөгөө”-ний дагуу Сүмбэр сумын 13, Баянтал сумын 5, нийт 19 байршлын 55,85 га талбайн дуудлага худалдааг зохион байгуулж, 159.01 сая төгрөгийг орон нутгийн орлогод төвлөрүүлсэн. Мөн Сүмбэр, Баянтал сумдад 5 байршилд дахин дуудлага худалдаа, 2 байршилд шинээр дуудлага худалдааг зарлаад байна. **Хүрсэн түвшин:** Төлөвлөсөн ажлын гүйцэтгэл хуваарийн дагуу 100 хувь хэрэгжсэн.	100
127.		5. Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэл, үнэлгээ, төлбөр, татварын	2022-2024	ГХБХ БГ	БТ		Газрын кадастрын мэдээлл	Газрын кадастрын мэдээллийн санд			Газар, үл хөдлөх хөрөнгийн нэгдсэн бүртгэл, үнэлгээ, төлбөр, татварын нэгдсэн системийг 2020 оноос нэвтрүүлсэн бөгөөд 2022 онд газрын төлбөрийн системээр дамжуулан Газрын кадастрын цахим	100

		нэгдсэн системийн үйл ажиллагааг орон нутагт явуулна.					ийн сангийн систем, Газрын үнэлгээ, төлбөр, татварын системийг нэвтрүүлсэн	бүртгэлтэй барилга байгууламжийн зурган болон бүртгэлийн мэдээллийг засварлаж, өгөгдлийн сан байгуулсан байна.			системд бүртгэлтэй хүчинтэй гэрээг үндэслэн нийт 10998 нэгж талбарт татвар, төлбөрийн ногдуулалтыг үүсгэж татварын системд илгээж ажилласан. Үүнд: 2046 нэгж талбарт газрын төлбөрийн ногдуулалт 8952 нэгж талбарт газрын татварын ногдуулалт үүсгэсэн. 2022 онд газрын татварын орлогод 230.9 сая төгрөгийг төвлөрүүлсэн нь 64.1 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. **Хүрсэн түвшин:** Газрын албан татвар, төлбөрийн ногдлыг гаргаж, тайлагнаж байна.	
128.	3.7.4. Газар зүйн нэрийг тодотгох ажлыг зохион байгуулж, мэдээллийн сан үүсгэнэ.	6. Газар зүйн нэрийг сумдаар тодотгох ажлыг зохион байгуулж, мэдээллийн санг цахимжуулна.	2021-2024	ГХБХБГ	СОНХС	9.0	Газар зүйн нэрийн мэдээллийн санг үүсгэнэ.	3 сумын хэмжээнд газар зүйн нэрийн тодруулалтыг хийсэн байна.	9.0		Аймгийн хэмжээнд газар зүйн нэрийн мэдээллийн санг 2020 онд үүсгэж, 2021 онд Geoportal программруу 3 сумын хэмжээнд бүрэн хөрвүүлсэн бөгөөд 552 нэрийн мэдээллийг хөрвүүлж тоон мэдээллийн санг үүсгэсэн. 2022 онд 9.8 сая төгрөгөөр "Вертекс газар" ХХК 3 сумын хэмжээнд газар зүйн нэрийн хээрийн тодруулалтын ажлыг 30 хувьтай хийж байна. **Хүрсэн түвшин:** 3 сумын хэмжээнд газар зүйн нэрийн тодруулалтын гүйцэтгэл-30 хувь	50
129.	3.7.5. Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөний өөрчлөлт болон хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөөг хийлгэнэ.	7. Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд өөрчлөлт оруулж, хэсэгчилсэн ерөнхий төлөвлөгөө хийнэ.	2021-2024	АЗДТГ, ГХБХБГ	АОНХС	180.0	-	Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотгол хийнэ.	100.0		Чойр хотын хөгжлийн ерөнхий төлөвлөгөөнд тодотгол шинэчлэлийн ажлыг орон нутгийн төсвийн 200.0 сая төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар гүйцэтгэхээр тендер шалгаруулалтыг зарласан. **Хүрсэн түвшин:** Тендер шалгаруулалтыг 2 удаа зарлан амжилтгүй болж, 2023 оны шилжих хөрөнгөд шилжүүлэн тендер шалгаруулалтын хуваарь гарсан.	50
130.	3.7.6. Сүмбэр сумын төвд дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлнэ.	8. Сүмбэр сумын төвд дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	1,600.0	50 хувь	Дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлэх байршилд гадна шугам сүлжээний ажил хийнэ. Сүмбэр сумын 1-р багт дахин төлөвлөлтийг хэрэгжүүлж	800.0		Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн багш нарын байр, 3.5га газарт дахин төлөвлөлтийн тендер шалгаруулалтыг зарлан, "Жаргалант хийц" ХХК-тай гэрээ байгуулан зураг төслийг гүйцэтгүүлэн Монголын архитекторын эвлэлд хянагдаж байна. Дахин төлөвлөлтийн ажлын гадна инженерийн шугам сүлжээний ажлын төсөв хөрөнгийг шийдвэрлүүлэхээр 2023 оны улсын төсөвт саналыг хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн дахин төлөвлөлтийн ажлын зургийн гүйцэтгэл- 100 хувь /хянаж баталгаажуулах шатанд байна./	30

								дуусгана.				
131.	3.7.7. Барилгын материалын үйлдвэрлэлийг дэмжиж, бетон зуурмаг, вакум цонх, бетон эдлэл зэрэг барилгын материалын үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.	9. Барилгын материалын үйлдвэрлэлийг дэмжиж, бетон зуурмаг, вакум цонх, бетон эдлэл зэрэг барилгын материалын үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО		1	Барилгын материалын үйлдвэр байгуулахыг бодлогоор дэмжинэ.			Аймгийн хэмжээнд барилгын материалын үйлдвэрлэл эрхэлж буй 5 иргэн, аж ахуйн нэгжийн мэдээллийг авч мэдээллийн санд бүртгэсэн. 2022 оны байдлаар үйлдвэрлэсэн бараа, материалын үзүүлэлтүүд: “Илчит сансар”ХХК ф1000-н кольцо 200ш, ф1500-н кольцо 160ш, ф700-н кольцо 100ш, L4-н лотки 30ш, L2-н 80ш, ф1500 ташуу таг 100ш, ф1000-н ташуу таг 120ш “Эрин зууны холбоос” ХХК дулаан блок 5000ш, нүхтэй блок 10000ш Сүмбэр сумын иргэн Н.Ганхуяг бетон евро хашаа 1300м Сүмбэр сумын иргэн Э.Амарсайхан бетон үйлдвэрлэлийн зуурмаг 850м3 “Алтан булаг уул” ХХК 2500м3 бетон зуурмаг зэрэг бүтээгдэхүүнийг тус тус үйлдвэрлэсэн байна. Бетон зуурмаг болон блок үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа явуулж байгаа “Алтан булаг уул” ХХК, “Эрин зууны холбоос” ХХК-д үйлдвэрлэлийн тохирлын гэрчилгээг авсан. **Хүрсэн түвшин:** Барилгын материалын үйлдвэрийн тоо-7	90
132.	3.7.8. 540 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулж, орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	10. 540 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулж, орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО		40 айлын орон сууцны барилгын ажил эхэлсэн	120 айлын орон сууцыг ашиглалтад оруулна.			Сүмбэр сумын Найрамдал хотхонд 40 айлын орон сууцны барилгын төсөл сонгон шалгаруулалт явуулж, орон нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг “Осо констракшн” ХХК нь гүйцэтгэж, 1, 2 дугаар давхрын цутгамал бетон, каркасыг хийж ажлын гүйцэтгэл 35 хувьтай байна. Мөн Сүмбэр сумын 3 дугаар багт 315 айлын орон сууц бариулах төсөл сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, төслийг хэрэгжүүлэгчээр “Юникл таувэр” ХХК суурийн ажлыг эхлүүлж, ажлыг шалгарч хашаалах, бараа материал татан буулгах зэрэг бэлтгэл ажил хийгдсэн. **Хүрсэн түвшин:** 40 айлын орон сууцны ажлын гүйцэтгэл – 35 хувь 315 айлын орон сууцны барилгын ажлыг эхлүүлсэн.	70
133.	3.7.9. Орон сууц, хаус хороолол барих санал санаачилгыг дэд бүтэц болон газрын бодлогоор дэмжинэ.	11. Орон сууц, хаус хороолол барих санал санаачилгыг дэд бүтэц болон газрын бодлогоор дэмжинэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	1,000.0	Зураг төсөв хийгдсэн.	49 айлын хаус хорооллын гадна инженерийн шугам сүлжээг хийлгэнэ.			Орон сууцны 2 төсөл, хаус хорооллын 1 төсөл хэрэгжиж байгаа бөгөөд 40 айлын орон сууц, 1000 айлын орон сууцны цахилгаан татахаар “Осо констракшн” ХХК дэд станц байгуулах ажлыг 90 хувьтай гүйцэтгэж байна. Мөн хаус хорооллын хүрээнд баригдаж байгаа барилгын газар, инженерийн шугам сүлжээнд холбох ажилд дэмжлэг үзүүлсэн. / 2 айлын барилга/ **Хүрсэн түвшин:** 3 төслийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлж, инженерийн дэд бүтцийг шийдвэрлэсэн.	70

134.		12. Айл өрхийг цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд үе шаттайгаар холбож, сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжийн тоог нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ, Сүмбэр сумын ЗДТГ	УТХО АОНХС ХХО	3,000.0 70.0 160.0		Сүмбэр сумын 1-р багийн айл өрхийг цэвэр, бохир усны шугам, дулаанд холбоно. Шинээр сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай болсон өрхийн тоо - 20	1,500.0 40.0		Барилга, хот байгуулалтын яамны захиалгаар улсын төсвийн 700.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 1 дүгээр багт бохирын шугамыг өргөтгөж, төвлөрсөн шугамд холбох ажлын хүрээнд 408 өрх, 70 аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төвлөрсөн бохирын шугамд холбохоос 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 120м бохирын шугамыг шинээр тавьж ажлын гүйцэтгэл 30 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Мөн гэр хорооллын болон нийтийн дан байрны ариун цэврийн байгууламжийг сайжруулах чиглэлээр “Жорлонгоо өөрчилье” аяныг зохион байгуулан, хөрсний бохирдолгүй, стандартын жорлонтой болох уриалга гаргаж, Сүмбэр суманд “Аюулгүй жишиг гудамж” төслийг хэрэгжүүлэн 70, Шивээговь суманд 20, нийт 90 өрх болон аж ахуйн нэгж байгууллагуудад мэдээ, мэдээллийг хүргэн ажилласан. Үүний үр дүнд 30 өрх, 6 аж ахуйн нэгж, байгууллага нүхэн жорлонгоо сайжруулж, стандарт шаардлагад нийцүүлээд байна. Үүнээс 2 аж ахуйн нэгж, 1 өрх ТОПАС-ын ариун цэврийн төхөөрөмж суурилуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн айл, өрхийг цэвэр, бохир усны шугам, дулаанд холбох ажлын гүйцэтгэл-30 хувь Шинээр сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжтай болсон өрхийн тоо - 30	100
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**79.1**
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ												**86.4**
ДӨРӨВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО												
“Цахим Монгол”- төрийн шуурхай үйлчилгээ												
4.1. Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангасан цахим орчныг бүрдүүлэн, ил тод байдлыг ханган, иргэд, олон нийтэд мэдээ, мэдээлэл, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.												
135.	4.1.1. E-mongolia системээр төрийн үйлчилгээ авах орчин нөхцөлийг бүрдүүлж, хөдөөгийн багуудыг интернет сүлжээнд холбоно.	1. Хөдөөгийн багуудыг интернет сүлжээнд холбох ажлыг бодлогоор дэмжинэ.	2021-2024	АЗДТГ	ХХО		Интернет сүлжээнд холбогдсон нийт багийн тоо – 8 Интернет сүлжээнд холбогдсон	Интернет сүлжээнд холбогдсон багийн тоо - 8			Бүх нийтийн үүргийн сангийн 350.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Юнител ХХК-ийн дахин дамжуулах 4G станцыг Сүмбэр сумын 6 дугаар багт суурилуулсан бөгөөд 30км-ийн радиуст интернэт сүлжээнд холбогдох боломжтой болсон. Сүмбэр сумын 5 дугаар багийг 4G сүлжээнд 2023 онд холбуулах саналыг Бүх нийтийн үүргийн санд хүргүүлээд байна. **Хүрсэн түвшин:** Интернэт сүлжээнд холбогдсон багийн тоо-9 Хөдөөгийн багийн тоо - 4	100

							хөдөөгийн багийн тоо – 3					
136.		2. Хөдөөгийн багуудад E-mongolia системээр төрийн үйлчилгээ авах талаарх сургалтуудыг зохион байгуулна.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС		Зохион байгуулсан сургалт, арга хэмжээний тоо - 5	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-2			И-Монголиа академи” УТҮГ-ын даргын 2022 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/006 дугаар тушаалын дагуу Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, И-Монголиа академитай хамтран 15 байгууллагын 61 үйлчилгээг цахимжуулж, төрийн үйлчилгээний “E-mongolia” нэгдсэн системд холбож, “Цахим Говьсүмбэр” нээлттэй хаалганы өдөрлөгийг зохион байгуулж, 35 байгууллага оролцон, 250 гаруй иргэнд үйлчилгээ үзүүлсэн. 2022 онд хөдөөгийн багуудад цахим үйлчилгээг сурталчлах арга хэмжээг 12 удаа зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 690 гаруй иргэн мэдээллийг хүргэсэн. Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яамнаас зохион байгуулсан сургалт, И Монголиа Академи Улсын Төсөвт Үйлчилгээний Газраас 11 дүгээр сарын 14-18-ны өдрүүдэд “Мэдээллийн аюулгүй байдлын тухай” цахим сургалтад аймаг, сумдын “e-mongolia” системийн операторуудыг хамруулсан **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-12 Зохион байгуулсан нээлттэй хаалганы өдөрлөг - 1	100
137.	4.1.2. Төрийн үйлчилгээнд ХУР, ДАН систем, тоон гарын үсгийг нэвтрүүлэн, аймаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газруудын Иргэдэд үйлчлэх үйлчилгээний нэгдсэн төвийг өргөжүүлнэ.	3. Төрийн үйлчилгээнд ХУР, ДАН систем, тоон гарын үсгийг нэвтрүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Хур, Дан систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо - 13 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо - 12	ХУР, ДАН систем нэвтрүүлсэн нутгийн захиргааны байгууллагын тоо -23			“И-Монголиа академи” УТҮГ-ын даргын 2022 оны 03 дугаар сарын 10-ны өдрийн А/006 дугаар тушаалын дагуу Цахим хөгжил, харилцаа холбооны яам, И-Монголиа академитай хамтран орон нутгийн 15 байгууллагын 61 үйлчилгээг цахимжуулж, төрийн үйлчилгээний “E-mongolia” нэгдсэн системд холбосон. Үүний үр дүнд нийт 28 байгууллага иргэдэд төрийн үйлчилгээг цахимаар үзүүлж, 15 төрийн байгууллагын 41 албан хаагч албаны тоон гарын үсэг эзэмшиж, төрийн үйлчилгээг иргэдэд хүргэж байна. Иргэний тоон гарын үсэг олгох үйл ажиллагааг зохион байгуулж 2022 оны 11 дүгээр сарын 21-ний өдрийн байдлаар нийт 4120 иргэнд тоон гарын үсэг олгоод байна. **Хүрсэн түвшин:** Цахим үйлчилгээ нэвтрүүлсэн төрийн байгууллагын тоо-15 e-mongolia системээр үйлчилгээ үзүүлж буй төрийн байгууллагын тоо –28 Тоон гарын үсэг нэвтрүүлсэн төрийн байгууллагын тоо -15 Тоон гарын үсэг авсан иргэдийн тоо - 4120	100

138.		4. Аймаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газруудад Иргэдэд үйлчлэх үйлчилгээний нэгдсэн төвийг байгуулан, операторын системээр төрийн үйлчилгээг хүргэнэ.	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ		Операторын системээр үйлчилгээ үзүүлсэн иргэдийн тоо-826	Операторын системээр хүргэсэн төрийн үйлчилгээг тогтвортой нэмэгдүүлнэ.			Сумдын Засаг даргын Тамгын газрын Иргэдэд үйлчлэх төвүүдэд “e-mongolia” цахим системийн оператор үйлчилгээ үзүүлж байна. 2022 онд Сүмбэр сум 757, Баянтал сум 75, Шивээговь сум 83, нийт 990 иргэнд 81 төрлийн төрийн үйлчилгээ үзүүлсэн нь үйлчилгээ авсан иргэдийн тоо өмнөх онтой харьцуулахад 16.6 хувиар өссөн байна. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын Иргэдэд үйлчлэх төвд цахим үйлчилгээний операторын үйлчилгээ үзүүлэхээр орон нутгийн төсвийн 4.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр техник, тоног төхөөрөмж, тоон гарын үсгийг худалдан авч, операторын орон тоог батлан, албан хаагчийг сургаж, дадлагажуулан бэлтгэл ажлыг бүрэн хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Операторын системийн тоо-3 Үйлчилгээ авсан иргэдийн тоо – 990	100
139.	4.1.3. Мэдээллийн ил тод, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, дотоод удирдлагын ERP системийг төрийн байгууллагууд нэвтрүүлж, тусгай зөвшөөрөл, өргөдөл гомдол, санал хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч, шийдвэрлэнэ.	5. Төрийн цахим мэдээллийн санг өргөтгөн төрийн байгууллагуудад дотоод удирдлагын ERP системийг нэвтрүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		ERP систем нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо – 33	ERP систем нэвтрүүлсэн нутгийн захиргааны байгууллагын тоо -23			Төрийн байгууллагуудын удирдах ажилтнуудын төрийн цахим шуудангийн судалгааг авч, аймгийн цахим шуудангийн govisumber.gov.mn хаягт 38 байгууллагын дарга нарыг шинээр бүртгэн, нийт 49 байгууллагын удирдах ажилтны цахим шуудан нэгдсэн журмаар нээж, үйл ажиллагаандаа ашиглаж байна. Аймгийн Засаг даргын харьяа 21 агентлаг, 3 суманд төрийн байгууллагын дотоод удирдлагын нэгдсэн систем ERP нэвтрүүлж, нийт 38 байгууллага ERP систем нэвтрүүлэн 299 төрийн албан хаагчид холбогдсон байна. **Хүрсэн түвшин:** ERP систем нэвтрүүлсэн нутгийн захиргааны байгууллагын тоо-38	100
140.		6. “Мэдээллийн ил тод, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	180.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-85%	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	50.0		Мэдээллийн ил тод, аюулгүй байдлыг хангах арга хэмжээний хүрээнд 2 зорилтын 13 арга хэмжээг төлөвлөн, 92.3 хувьтай хэрэгжүүлж байна. Тус арга хэмжээний хүрээнд Хэвлэл мэдээлэл, цахимжуулалтын чиглэлээр 2 удаагийн уулзалт, зөвлөгөөн зохион байгуулж, давхардсан тоогоор хэвлэл мэдээлэл, мэдээллийн технологи хариуцсан 67 албан хаагчийг хамруулсан. Аймгийн үйл ажиллагааг сурталчлах зорилгоор 5 сайт, орон нутгийн 1 телевиз, Монголын үндэсний радио, телевизийн 1 сэтгүүлчтэй гэрээ байгуулан жилийн эцсийн байдлаар сайтаар 172 удаагийн мэдээлэл, 1 удаагийн ярилцлага, 18 контент, 6 удаагийн тойм мэдээ, 3 удаагийн шууд live бэлтгэж, олон нийтэд түгээгээд байна. Говьсүмбэр телевизийн цахим хуудсаар 16 мэдээ, 15 видео контент, 6 шууд лайв бичлэг бэлтгэн иргэдэд хүргэсэн. Аймгийн Засаг	92.3

											даргаас 1 удаагийн сурвалжлага авч Монголын үндэсний радио нэвтрүүлгээр 2 удаагийн давтамжтай хүргэсэн. Мөн Монголын мэдээ сонинтой 10.0 сая төгрөгийн гэрээ байгуулан сар бүр Говьсүмбэрийн мэдээ сонинг бэлтгэн хэвлүүлж, нийт 10 дугаарын 10000 ширхэг сонин хэвлүүлэн иргэдэд түгээсэн. Аймгийн Засаг даргын үйл ажиллагааг иргэдэд хүргэх, мэдээ мэдээллээр хангах ажлын хүрээнд Говьсүмбэр 2020-2022 сэтгүүлийг бэлтгэн, 8.0 сая төгрөгөөр 1000 ширхгийг хэвлүүлж, иргэдэд хүргэсэн. www.govisumber.gov.mn сайтад 60 удаагийн мэдээ, мэдээлэл, 23 тойм мэдээг тус тус байршуулсан байна. Мөн аймгийн Засаг даргын иргэдтэй хийх уулзалтыг Сүмбэр суманд 2 удаа, Баянтал суманд 1 удаа, Шивээговь суманд 1 удаа нийт 4 удаа зохион, Нээлттэй хаалганы өдөрлөгийг 1 удаа тус тус зохион байгуулсан. Аймгийн Засаг даргын харьяа 21 агентлаг, 3 суманд төрийн байгууллагын дотоод удирдлагын нэгдсэн систем ERP нэвтрүүлж нийт 38 байгууллага ERP систем нэвтрүүлэн 299 төрийн албан хаагчид холбогдсон байна. Аймгийн албан ёсны www.govisumber.gov.mn цахим хуудсыг шинэчилж, мэдээ, мэдээллийг шинэчилж байна. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-92.3	
141.		7. Тусгай зөвшөөрөл, өргөдөл гомдол, санал хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэнэ.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Тусгай зөвшөөрлийн хүсэлтийг цахимаар хүлээн авах системийг хийлгэнэ. Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн хувь Хугацаа	Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийн шийдвэрлэлтийн хувь – 100 Хугацаа - 15 хоног			Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар иргэдийн санал хүсэлтийг аймгийн албан ёсны цахим хуудас www.govisumber.gov.mn цахим сайтаар болон 70543434 утас, 11-11 төвөөр хүлээн авч шийдвэрлэж байна. Жилийн эцсийн байдлаар 70543434 дугаар утсанд 5 өргөдөл, цахимаар 2 өргөдөл ирснийг 100 хувь шийдвэрлэсэн. 11-11 төвөөр нийт 12 өргөдөл ирснийг 9 өргөдлийг шийдвэрлэж, хугацаа болоогүй шийдвэрлэх шатанд 3 өргөдөл байна. Аймаг, сумын Засаг даргаас олгодог нийт 15 тусгай зөвшөөрлийг цахимжуулан e-mongolia цахим системд холбосон. 2022 онд тусгай зөвшөөрөл хүссэн 7 төрлийн 15 хүсэлтээс 12 хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэсэн. Тусгай зөвшөөрөл хүссэн өргөдлийн шийдвэрлэлт 100 хувьтай байна. **Хүрсэн түвшин:** Цахимаар хүлээн авч, шийдвэрлэж байгаа тусгай зөвшөөрлийн тоо – 12 Өргөдөл, гомдол, санал, хүсэлтийг цахимаар хүлээн авч шийдвэрлэж байгаа байгууллагын тоо – 24	100

											Цахим болон нийт өргөдөл, гомдлын шийдвэрлэлтийн хувь-100	
142.	4.1.4. Төрийн архивын хадгалалт хамгаалалтын нөхцөлийг сайжруулж, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	8. Төрийн архивын нэгдсэн системд шилжихтэй холбогдуулан шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	2021-2024	АЗДТГ	БТ	38.0	Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо- 6 70 жилийн /цалин, А данс / баримтын цахимжуулалтын хувь-100	Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо- 7 70 жилийн /цалин, А данс / баримтын цахимжуулалтын хувь-90	10.0		2022 оны 01 дүгээр сараас төрийн архивын лавлагааны нэгдсэн системд шилжин 117 иргэнд төрийн архивын лавлагаа үйлчилгээг цахимаар хүргэсэн. Нэгдсэн системд шилжихтэй холбогдуулан төрийн архивт 1 компьтер шинээр олгосон. Төрийн архивын 8 хөмрөгийн 125 хадгаламжийн нэгжийг цахимд шилжүүлэхээс 2022 оны 10 дугаар сарын байдлаар 7 хөмрөгийн 118 хадгаламжийн нэгжийг цахим шилжүүлж, цахимжуулалт 90.9 хувьтай байна. **Хүрсэн үр дүн:** Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо-1 Цахимжуулалтын хувь-90.9 хувь	90
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**97.7**
Мэргэшсэн, хариуцлагатай төрийн алба												
4.2. Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг чадавхжуулж, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийгсайжруулж, төрийн албан хаагчдын ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлнэ.												
143.	4.2.1. Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг чадавхжуулан, төрийн үйлчилгээ үзүүлэх орчин, нөхцөлийг сайжруулж, шаардлагатай барилга, техник, тоног төхөөрөмжөөр хангана.	1. Нутгийн захиргааны байгууллагуудын барилга, байгууламжийг шинээр барьж, засварлан, өргөтгөнө.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО СОНХС	5,300.0 310.0	Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын их засварын зураг төсөв хийгдсэн	Аймгийн Нутгийн удирдлагын ордны зураг төсөв хийлгэнэ. Шивээговь, Баянтал сумын Засаг даргын Тамгын газрын конторын их засварын ажлын зураг төсөв хийлгэнэ.	110.0		ОНХСангийн 349.3 сая төгрөгөөр Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын байрыг 100 хувь засварлаж бүрэн ашиглалтад орсон. Улсын төсвийн 2.7 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар аймгийн Цагдаагийн хэлтсийн барилгыг шинээр барьж, 2022 оны 5 дугаар сарын 18-ны өдөр ашиглалтад оруулсан. Орон нутгийн төсвийн 95.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр эрүүлжүүлэх байрыг засварласан. **Хүрсэн түвшин:** Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын засварын ажлын гүйцэтгэл 100 хувьтай.	100
144.		2. Нутгийн захиргааны болон төрийн үйлчилгээний байгууллагуудыг авто тээврийн хэрэгслээр хангана.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	320.0	Авто тээврийн хэрэгслээр хангасан байгууллагын тоо -6	Авто тээврийн хэрэгслээр хангасан байгууллагын тоо-1-ээс доошгүй	80.0		Цагдаагийн хэлтэст аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөл болон Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газраас эргүүлийн болон шуурхай албаны зориулалтаар 2 автомашин олгосон. Шүүхийн шинжилгээний ерөнхий газраас Шүүхийн шинжилгээний албыг автомашинаар хангасан. Статистикийн үндэсний хорооноос Статистикийн хэлтсийг автомашинаар хангасан.	100

											ЭМЯ-аас Эрүүл мэндийн газарт автомашин олгохоор шийдвэрлэсэн. ОНХСангийн 98.0 сая төгрөгөөр Сум дундын Ойн ангийг усалгааны зориулалтын авто машинаар, Сүмбэр сумын ОНХСангийн 190.0 сая төгрөгөөр Тохижилт Сүмбэр ОНӨААТҮГазрыг хог тээвэрлэх, зөөвөрлөх, ачих автомашин, ковшоор тус тус хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Авто тээврийн хэрэгслээр хангасан байгууллагын тоо-6 Авто тээврийн хэрэгслийн тоо - 8	
145.		3. Төрийн захиргааны байгууллагуудын барилгын ажлуудыг эхлүүлнэ.	2022-2024	АЗДТГ	УТХО		-	Байгаль орчны салбарын байгууллагуудын барилгын ажлыг эхлүүлнэ.			Байгаль орчны салбарын байгууллагуудын барилгын зураг, төсвийг шинэчлүүлэхээр БОАЖЯаманд хүсэлт тавьсан. **Хүрсэн түвшин:** Улсын төсөвт саналыг хүргүүлсэн.	30
146.	4.2.2. Аймаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газар болон төрийн байгууллагуудад Чанарын менежментийн тогтолцоог нэвтрүүлж, төрийн захиргааны байгууллагуудын чадавхыг нэмэгдүүлэн, гүйцэтгэлийн үр дүнг сайжруулна.	4. Төрийн байгууллагуудад чанарын менежментийн тогтолцоо ISO MNS 9001:2016 стандартыг нэвтрүүлэх чиглэлээр сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулна.	2021-2024	АЗДТГ	БТ	12.0	Зохион байгуулсан сургалтын тоо – 4	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-1	3.0		Аймгийн Засаг даргын Тамгын газарт болон Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газарт “Чанарын менежментийн тогтолцооны MNS ISO 9001:2016 стандарт”-ыг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд Менежмент ба ур чадварын хүрээлэн ТББ-аас 2022 оны 05 дугаар сарын 23-27-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан “Чанарын удирдлагын баг”-ийн гишүүдийг чадавхжуулах сургалтад нийт 11 албан хаагчийг хамруулсан. Мөн дотоод аудит бэлтгэх сургалтад аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын 6, Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газрын 5, Шивээговь сумын Засаг даргын Тамгын газрын 6 албан хаагч тус тус хамрагдсан. Политехникийн коллеж ISO стандартыг нэвтрүүлэх ажлын хүрээнд сургалт зохион байгуулж, нийт ажилтан албан хаагчдаа хамруулсан. Онцгой байдлын газар ISO стандартын давтан баталгаажуулалтад хамрагдах ажлын хүрээнд нийт албан хаагчдад сургалт зохион байгуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-3	100
147.		5. Аймаг, сумдын Засаг даргын Тамгын газар болон төрийн байгууллагуудад Чанарын менежментийн тогтолцоог	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Чанарын менежментийг тогтолцоо нэвтрүүлсэн байгуулл	Чанарын менежментийн тогтолцоо нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо - 4			Аймгийн хэмжээнд “Чанарын менежментийн тогтолцоо ISO 9001:2016, MNS ISO 18091:2020” стандартыг Шивээговь сумын Засаг даргын Тамгын газар стандарт нэвтрүүлж 3 дахь удаагийн, Онцгой байдлын газар, Нэгдсэн эмнэлэг 2 дахь удаагийн давтан баталгаажилтад орж, сертификат авсан. Аймгийн Засаг даргын Тамгын газар, Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газар, Хөдөлмөр, халамжийн	90

		нэвтрүүлнэ.					агын тоо -2 Гэрээ байгуулж, стандарт нэвтрүүлэх ажлыг зохион байгуулж байгаа байгууллагын тоо -3				үйлчилгээний газар, Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын газар, Нийгмийн даатгалын хэлтэс, Политехникийн коллеж зэрэг байгууллагууд стандартыг нэвтрүүлж байна. **Хүрсэн түвшин:** Чанарын менежментийг тогтолцоо нэвтрүүлсэн байгууллагын тоо -3 Чанарын менежментийн тогтолцоо нэвтрүүлж байгаа байгууллагын тоо -6	
148.	4.2.3. Төрийн албыг мэргэшсэн, тогтвортой үйл ажиллагаа явуулах, төрийн албаны залгамж чанарыг хангах, төрийн албан хаагчдын манлайлал, мэргэжил, ур чадварыг дээшлүүлэх төрийн албанд шатлан дэвших нөхцөлийг бүрдүүлэх зорилгоор Төрийн албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	6. Төрийн албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх чиглэлээр сургалт, зөвлөгөөн зохион байгуулж, Төрийн албаны хуулийн хүрээнд мэргэшүүлэх сургалтуудад хамруулна.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	-	Сургалтын тоо – 42 Хамрагдсан албан хаагчдын тоо – 2734	Зохион байгуулсан сургалт, зөвлөгөөн-10-аас доошгүй Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо- 800-аас доошгүй			Төрийн албан хаагчийн мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх нийт 24 удаагийн сургалт, 1 удаагийн туршлага судлах арга хэмжээг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 894 албан хаагчийг хамруулсан. Үүнд: Төрийн байгууллагын удирдах албан тушаалтнуудын манлайллын сургалтад 80, сум, багийн Засаг дарга нарыг чадавхжуулах сургалтад 16, сумдын Засаг даргын Тамгын газрын албан хаагчдыг чадавхжуулах сургалтад 58, төрийн жинхэнэ албанд анх томилогдсон иргэдийг мэргэшүүлэх багц сургалтанд 2, эрхэлсэн түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалтад 2, ахлах түшмэлийн мэргэшүүлэх багц сургалтад 4, Төрийн албан хаагчийг мэргэшүүлэх дунд хугацааны давтан сургалтад 10, богино хугацааны мэргэшүүлэх сургалтад 25, “Төрийн байгууллагын ёс зүйн зөвлөлийг чадавхжуулах нь” сэдэвт богино зайн сургалтад 15, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн байгууллагуудын дарга, нягтлан бодогч нарын сургалтад 120, үйлчилгээний ажилчдын зөвлөгөөнд 100, худалдан авах ажиллагааны мэргэшүүлэх А3 гэрчилгээ олгох сургалтад 12, төрийн албан хаагчдын эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх 7 удаагийн сургалтад 238, төрийн байгууллагуудын мэдээллийн технологийн ажилчдын сургалтад 15 байгууллагын 30, төрийн байгууллагын хэвлэл мэдээллийн асуудал хариуцсан албан хаагчдыг сургалтанд 37, мэргэшсэн нягтлан бодогчдын сургалтад 18 албан хаагчийг тус тус хамруулсан. Мөн Батлан хамгаалах яамтай хамтран “Цэргийн бэлтгэл сургалт”-ыг Говийн бүсийн 5 аймгийн 67 сумын Засаг даргын Тамгын газрын дарга болон цэргийн штабын 15 офицер, нийт 103 албан хаагчийг хамруулсан. Улаанбаатар хотын төлөвлөлт, ногоон байгууламж, ландшафт, шинжлэх ухаан, инновацыг	100

											хөгжүүлж байгаа үйл ажиллагаатай танилцах зорилгоор 24 албан хаагчийг туршлага судалсан бөгөөд 5 удирдах албан тушаалтан хамрагдсан. Шинэ сэргэлтийн бодлого, "Алсын хараа-2050" урт хугацааны танилцуулах, сурталчлах зорилгоор Төрийн албан хаагчдын нэгдсэн сургалтыг зохион байгуулж, нийт 183 төрийн албан хаагчийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалт, туршлага судалсан арга хэмжээний тоо-26 Хамрагдсан албан хаагчийн тоо-1082 **Хэрэгжилтийн хувь-100**	
149.		7. Төрийн жинхэнэ албаны сонгон шалгаруулалтыг зохион байгуулж, хуулийн хүрээнд сул орон тоог нөхнө.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Зохион байгуулсан шалгалтын тоо – 5	Зохион байгуулсан шалгалтын тоо-2-оос доошгүй			Төрийн албаны ерөнхий шалгалтыг 2 удаа зохион байгуулж, нийт шалгалтад 81 иргэн оролцсоноос 35 тэнцэж төрийн албаны нөөцөд бүртгэгдсэн. Төрийн албаны тусгай шалгалтыг жилийн эцсийн байдлаар 3 удаа зарлаж, ахлах түшмэлийн албан тушаалд 2, дэс түшмэлийн гүйцэтгэх албан тушаалд 14, туслах түшмэлийн 1 сул орон тоо хуулийн дагуу нөхөгдсөн. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан ерөнхий шалгалтын тоо-2 Тусгай шалгалтын тоо-3	100
150.		8. Нутгийн захиргааны байгууллагуудын үйл ажиллагаанд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийн, гүйцэтгэлийн үр дүнг сайжруулна.	2021-2024	АЗДТГ	БТ	-	-	Гүйцэтгэлийн ерөнхий дүн өмнөх жилээс 1-ээс доошгүй хувиар сайжирсан байна.			Сумдын Засаг даргын Тамгын газар, Засаг даргын дэргэдэх газар, хэлтэс, агентлаг, Орон нутгийн өмчит 35 байгууллагын үйл ажиллагаанд хагас, бүтэн жилээр 2 удаа хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийсэн. 2021 оны жилийн эцсийн гүйцэтгэлийн дундаж үнэлгээ 84.9 байсан бол жилийн эцсийн байдлаар 91.2 болсон байна. **Хүрсэн түвшин:** Гүйцэтгэлийн ерөнхий дүн өмнөх жилээс 6.3 хувиар дээшилсэн.	100
151.		9. Төрийн албан хаагчдын мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэх, нийгмийн баталгааг хангах арга хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	80.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 88.2	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100	20.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар “Төрийн албан хаагчийн мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх, ажиллах нөхцөл, нийгмийн баталгааг хангах арга хэмжээний төлөвлөгөө”-г боловсруулан батлуулж, аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 30.0 сая төгрөгөөр дээрх арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр шийдвэрлүүлсэн. Жилийн эцсийн байдлаар 17 багц арга хэмжээнээс 15 арга хэмжээг хэрэгжүүлж, дунджаар 90.0 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Тус арга хэмжээний хүрээнд 24 удаагийн сургалт, нөлөөллийн ажлыг зохион байгуулж, 894 албан хаагчийг сургаж, мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлсэн. Нийгмийн баталгааг хангах арга хэмжээний хүрээнд	90.0

											эрүүл мэндийн байгууллагын 20, боловсролын байгууллагын 8 албан хаагчид түрээсийн орон сууцны дэмжлэгт 10.0 сая төгрөг олгосон. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-90	
152.	4.2.4. Авлига, ашиг сонирхлын зөрчлөөс сэргийлэх хууль, эрх зүйн болон бодлогын орчин, шударга ёсыг эрхэмлэсэн нийтийн хандлагыг төлөвшүүлнэ.	10. Авлигаас урьдчилан сэргийлэх, олон нийтийг соён гэгээрүүлэх үйл ажиллагааг зохион байгуулна.	2021-2024	АЗДТГ	БТ		Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-10 Хамрагдсан иргэд, зорилтод бүлгийн тоо-117 Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын тоо-5 Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-225	Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-2 Хамрагдсан иргэд, зорилтод бүлгийн тоо-200 Төрийн албан хаагчдад зохион байгуулсан сургалтын тоо-2 Хамрагдсан төрийн албан хаагчдын тоо- 250			Авлигатай тэмцэх газартай хамтран “Таны эрх, таны оролцоо-Авлигад үгүй гэж хэлье” соён гэгээрүүлэх арга хэмжээг 2022 оны 04 дүгээр сарын 09-ний өдөр зохион байгуулж 114 иргэн, Ерөнхий боловсролын сургуулийн 9-12 дугаар ангийн 150 сурагчийг хамруулсан. Мөн Авлигын эсрэг хууль, Авлига, албан тушаалын зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх нь, ХАСХОМ гаргахад анхаарах асуудал сэдэвт сургалтыг зохион байгуулж, төрийн болон нутгийн захиргааны 10 байгууллагын 253 албан хаагчийг хамруулсан. “Хуульчийн про-боно” арга хэмжээний хүрээнд “Таны эрх-таны оролцоо, Авлигад үгүй гэж хэлье” уриалгыг Ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн 30 сурагч, 150 иргэнд хүргэсэн. “Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээ”-ний хүрээнд “АТГ-ын Олон нийтийн төв”, “Шударга ёс, хөгжил дэвшил-Авлигатай тэмцэх газар” стенийг бэлтгэж сургалт, сурталчилгаанд ашиглаж байна. Төмөр замын өртөө, Балдан засаг худалдааны төв, Хаан банк, Төрийн банк, нэгдсэн эмнэлэг зэрэг 12 байгууллагын хүлээлгийн танхимд урьдчилан сэргийлэх мэдээлэл авах 110 дугаар утасны дугаар бүхий зурагт хуудас байршуулсан. **Хүрсэн үр дүн:** Иргэдэд зохион байгуулсан сургалт, сурталчилгааны тоо-5 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-444 Сургалтад хамрагдсан төрийн байгууллагын тоо-10 Хамрагдсан албан хаагчийн тоо-253	100
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**91.0**
Амар тайван, аюулгүй нийгэм												
4.3. Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдлыг хангана.												

153.	4.3.1. Аймаг, сумдын төвийн камержуулалтын системийг шинэчлэн өргөтгөж, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, илрүүлэх, таслан зогсоох цогц арга хэмжээг хэрэгжүүлэн, гэмт хэрэг, зөрчлийн гаралтыг бууруулж, нийтийн хэв журам, аюулгүй байдлыг хангана.	1. Аймаг, сумдын төвийн камержуулалтын системийг шинэчилж, өргөтгөнө.	2021-2024	АЗДТГ, Цагдаагийн хэлтэс	АЗДТГ СОНХС	30.0 30.0	85 камер суурилуулна. Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь-62.3	Сүмбэр сумын төвд камер суурилуулна. Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь-55.7	30.0		Сүмбэр сумын гудамж, талбайн 32 цэгт 52 хяналтын камер байршуулсан. Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 44.7 сая.төгрөгөөр Сүмбэр сумын 3 дугаар баг Найрамдал хотхонд 16 камерийг сольж, 7 цэгт 9 камер шинээр суурилуулсан. Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын дэргэдэх түр хамгаалах байранд шинээр 3 камер суурилуулж нэгдсэн сүлжээнд холбуулсан. Телехяналтын камераар 2022 онд нийт 1581 зөрчил илрүүлж, 70.1 сая төгрөгийн торгууль ногдуулсан байна. 2022 онд гэмт хэргийн илрүүлэлт 56.6 хувьтай. **Хүрсэн үр дүн:** Суурилуулсан камерын тоо-14 Гэмт хэргийн илрүүлэлтийн хувь- 56.6	100
154.	4.3.2. Эмэгтэйчүүд, хүүхэд, ахмад настан, хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн эрхийг хангах түр хамгаалах байрыг ажиллуулж, мэдээллээр хангана.	2. Түр хамгаалан байрлуулах үйлчилгээ үзүүлэх журмын дагуу хохирогчдод үйлчилгээ үзүүлнэ.	2021-2024	ГБХЗХГ	УТХО	44.0	20 иргэнд үйлчилгээ үзүүлсэн. 100%	Гэр бүл, хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэлд өртсөн хүүхэд болон зорилтод бүлгийн иргэдэд 100 хувь хамгааллын үйлчилгээг үзүүлсэн байна.	11.0		Гэр бүл, хүүхэд, залуучуудын хөгжлийн газрын дэргэдэх түр хамгаалах байраар 2022 онд 21 хүүхэд, 3 насанд хүрсэн эмэгтэй, нийт 24 хүнд үйлчилгээ үзүүлж, 146 өдөр түр хамгаалах байранд байрлуулж, сэтгэл зүйн болон эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээг үзүүлж, гэр бүлд нь эргэн нэгтгэж ажилласан Мөн үйлчлүүлэгчдийн гэр бүлд гэр бүлийн боловсрол олгох, хүүхэд хүмүүжлийн эерэг арга, гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр сургалт хийж, зөвлөгөө өгч ажилласан. **Хүрсэн түвшин:** Гэр бүл, хүүхдийн эсрэг хүчирхийлэлд өртсөн 24 хүүхэд болон зорилтод бүлгийн иргэдэд 100 хувь хамгааллын үйлчилгээг үзүүлсэн байна. Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо-24	100
155.	4.3.3. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисын эргэлтэд хяналт тавих, түүнтэй тэмцэх, урьдчилан сэргийлэх	3. Мансууруулах эм, сэтгэцэд нөлөөт бодисоос урьдчилан сэргийлэх сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулна.	2021-2024	Цагдаагийн хэлтэс	БТ		Зохион байгуулсан сургалтын тоо- 12 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн	Зохион байгуулсан сургалтын тоо- 6 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо- 850	-		2022 онд мансууруулах бодистой холбоотой гэмт хэрэг, зөрчил бүртгэгдээгүй байна. Цагдаагийн Ерөнхий газрын Хар тамхитай тэмцэх газраас зохион байгуулсан “Мансууруулах эм сэтгэцэт нөлөөт бодисын хууль бус эргэлт” сэдэвт цахим сургалтад Цагдаагийн хэлтсийн 2 алба хаагчийг хамруулж, дээрх гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор хийгдсэн 10 контент, 18 постерыг Цагдаагийн хэлтсийн цахим хуудсаар түгээж, 2250 иргэнд мэдээллийг хүргэсэн.	100

	ажлыг эрчимжүүлнэ.						тоо- 823				Урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр төр, хувийн хэвшлийн болон боловсрол, эрүүл мэндийн байгууллагууд, иргэдэд 8 удаагийн сургалт зохион байгуулж, нийт 4 байгууллагын 47 ажилтан, албан хаагч, давхардсан тоогоор 807 оюутан, сурагч, 96 иргэнийг хамруулсан. **Хүрсэн үр дүн:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-8 Сурталчилгааны тоо-10 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-3200 Сурталчилгааны хандалтын тоо-2250	
156.	4.3.4. Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэгт өртөж хохирохоос урьдчилан сэргийлэх, нөлөөллийн арга хэмжээг нэмэгдүүлнэ.	4. Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэгтэй тэмцэж, хяналт тавина.	2021-2024	Цагдаагийн хэлтэс	БТ		Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0	Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0			Хүүхэд олноор цуглардаг объектууд, гудамж талбай, олон нийтийн газруудад хамтарсан эргүүл хяналтыг 3 удаа, хүүхдийг эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр хэсэгчилсэн арга хэмжээ 3 удаа тус тус зохион байгуулсан. 2022 онд хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй болно. **Хүрсэн үр дүн:** Бүртгэгдсэн гэмт хэргийн тоо-0	100
157.		5. Хүүхэд, эмэгтэйчүүдийг бэлгийн мөлжлөг, хүн худалдаалах гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх сургалт, сурталчилгааны ажил зохион байгуулна.	2021-2024	Цагдаагийн хэлтэс	БТ		Зохион байгуулсан сургалтын тоо- 1 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо- 76	Зохион байгуулсан сургалтын тоо- 3 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо- 200			Политехник коллежийн оюутнууд, Ерөнхий боловсролын 5 сургууль, сургуулийн өмнөх боловсролын 5 цэцэрлэгийн нийт 750 хүүхдэд гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, болзошгүй эрсдэлээс өөрийгөө хамгаалах талаар 14 удаагийн сургалт зохион байгуулсан. 98 шторк, постер, подкаст, видеог цагдаагийн хэлтсийн фейсбүүк болон орон нутгийн фейсбүүк группт байршуулж, давхардсан тоогоор 3530000 хүнд мэдээллийг хүргэсэн. **Хүрсэн үр дүн:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-14 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-750	100
158.	4.3.5. Гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний бүртгэл, мэдээлэл, хяналтыг сайжруулна.	6. Гадаадын иргэн, харьяалалгүй хүний бүртгэл, мэдээлэл, хяналтыг сайжруулна.	2021-2024	ГИХГ-ын төлөөлөгч	БТ		Бүртгэл бүрэн хийгдсэн 100 хувь	Бүртгэл бүрэн хийгдсэн байх /хувь/-100			Харьяалагдах нутаг дэвсгэрт оршин сууж буй гадаад иргэдийн хөдөлгөөнд виз, бүртгэл мэдээллийн ISM нэгдсэн программаар бүрэн бүртгэлжүүлж, хяналт тавин ажиллаж байна. Аймгийн хэмжээнд Украйн улсын 1, ОХУ-11, БНХАУ-16, БНКазахстан 1, БНТайван улсын 1, нийт 5 орны 30 иргэн эрх бүхий байгууллагын зөвшөөрөлтэй ажиллаж, амьдарч байна. **Хүрсэн түвшин:** Аймгийн хэмжээнд оршин сууж байгаа гадаадын 30 иргэнийг 100 хувь бүртгэлжүүлсэн.	100
159.	4.3.6. Кибер	7. Кибер гэмт хэрэг,	2021-	Цагд	БТ		Бүртгэгд	Бүртгэгдсэн			2022 онд цахим орчинд үйлдэгдсэн кибер аюулгүй	100

	гэмт хэрэг, кибер халдлагатай тэмцэх чадавхыг дээшлүүлнэ.	кибер халдлагатай тэмцэх хяналтыг хэрэгжүүлж, албан хаагчдыг чадавхжуулна.	2024	аагийн хэлтэс			сэн гэмт хэргийн тоо-0 Хамрагдсан алба хаагчдын тоо-1	гэмт хэргийн тоо-0 Хамрагдсан алба хаагчдын тоо-6			байдлын эсрэг гэмт хэрэг бүртгэгдээгүй, цахим орчинд залилах гэмт хэрэг 26, цахимаар мөрийтэй тоглоом зохион байгуулсан 6, заналхийлэх 21 гэмт хэрэг тус тус бүртгэгдсэн. Кибер аюулгүй байдлын эсрэг хэргийг илрүүлэх, цахим мэдээлэлд үзлэг хийх, цахим нотлох баримтыг бэхжүүлэх, тодорхой төрлийн мөрдөн шалгах ажиллагаанд алба хаагчдыг мэргэшүүлж, 4 удаагийн сургалтад давхардсан тоогоор 24 алба хаагчийг хамруулсан. Цахим гэмт хэрэгтэй тэмцэх, илрүүлэх, таслан зогсоох “PC бүртгэл” хэсэгчилсэн арга хэмжээг зохион байгуулж, шаардлагатай газруудын IP хаяг, төхөөрөмжийн мэдээллийг бүртгэлжүүлсэн. Урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 4 контент, 10 постер, 8 зурагт хуудас, 6 урьдчилан сэргийлэх санамжийг гарган, цахимаар 4309 иргэнд хүргэсэн. **Хүрсэн үр дүн:** Бүртгэгдсэн кибер гэмт хэргийн тоо-0 Сургалтад хамрагдсан албан хаагчийн тоо-24	
160.	4.3.7. Зам тээврийн осол, гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх бодлогыг хэрэгжүүлж, замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангана.	8. Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах үндэсний хөтөлбөрийг орон нутагт хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ		Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний хэрэгжилт 90 хувь	Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний хэрэгжилт 100 хувь			Замын хөдөлгөөний аюулгүй байдлыг хангах 2022 оны төлөвлөгөөний хүрээнд 12 арга хэмжээг төлөвлөн 100 хувийн хэрэгжилттэй хэрэгжүүлсэн. Төлөвлөгөөний дагуу аймгийн нутгаар дамжин өнгөрдөг босоо тэнхлэгийн нийт 110 километр үргэлжлэх А0101 А0102 дугаартай авто замд замын арчлалт хариуцсан “Саруул харгуй” ХХК-ны ажилчид зам тээврийн хэрэг, осол ихээр гардаг Баянтал сумын 2 дугаар багийн нутаг дэвсгэр Оорцог энгэр зөрлөгийн эвдрэл ихтэй 3 км үргэлжлэх замыг бүрэн хучиж, замын зорчих хэсгийн эвдрэл бүхий хэсгийг хэсэгчлэн засварлаж аюулгүй байдлыг хангуулан ажиллаж байна. Явган зорчигчийн аюулгүй байдал сургууль орчмын бүс хүүхэд нөлөөллийн арга хэмжээний хүрээнд ЗБИБ ХХК-ны ажилчид аймгийн төвийн явган зорчигч нарт зориулсан гарцын тэмдэглэл болон бусад тэмдэг тэмдэглэгээг тодруулж, 5.33а, 5.33б, 5.34а, 5.34б тэмдэг 8 ширхгийг байрлуулсан. Удирдлагын жолоо ТББ нь хүүхдийг зам тээврийн хэрэг ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор олон автозам хөндлөн гарч гэр сургууль гэр гэсэн маршрутаар явдаг 1, 2-р сургуулийн 200 хүүхдэд гэрэл ойлгогчтой ханцуйвч, цүнхний уут зэргийг хүлээлгэн өгч зам хөндлөн гарахдаа хэрхэн зөв аюулгүй гарч хэвших талаар модуль сургалт зохион байгуулан ажилласан. Коронавируст ковид-19 цар тахлын үед алба хаагчдын	100

											болон иргэд жолооч нарын аюулгүй байдлыг хангах, халдвар хамгааллын дэглэмийг сахиулах зорилгоор ALKO TEST 5000 шинэ төрлийн согтуурал тандагч багажийг Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн зардлаар 3 ширхгийг шийдвэрлүүлж Цагдаагийн хэлтсийн албан хэрэгцээнд ашиглаж байна. Замын цагдаагийн хяналтын постод 57.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий дундаж хурдны камерт илэрсэн зөрчлийг, зөрчил гаргагчийн гар утасны дугаарт мессеж хэлбэрээр илгээх төхөөрөмжийн байршуулсан. Мөн аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлийн зардлаас зөрчил шалгах төхөөрөмжийн сунгалтад 1.070.000 төгрөгийг шийдвэрлүүлсэн. 2022 онд ЕБС, СӨБ сурагч, эцэг эх, асран хамгаалагчдад сургалт сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулж 617 хүнийг хамруулсан байна. ЕБС, СӨБ ойролцоох авто замын тэмдэг, тэмдэглэгээг стандартад нийцэж байгаа эсэхэд үзлэг, шалгалт хийж шинээр ашиглалтад орсон 2-р сургуулийн замын зорчих хэсэгт стандартын дагуу хурд сааруулагч шинээр хийлгэж, сургууль орчмын бүс тэмдэг, сургуулийн орчимд байх авто замын гарцыг хаалгуулахаар хариуцсан байгууллагад мэдэгдэл хүргүүлж ажилласан. Хүүхдийг зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор ЕБ-ын 5-р сургуулийн гадна авто зогсоолд хашлага байрлуулж явган зорчигч нарт зориулсан гарцын тэмдэглэлийг шинээр хийж 5.19б тэмдэг байрлуулж зам тээврийн ослоос урьдчилан сэргийлэн ажиллаж байна. Ахлах дунд ангийн сурагчдад “Хүүхдийн эрх, хамгаалал, гэмт хэрэг, зөрчлийн талаарх ойлголт, урьдчилан сэргийлэх тухай” сэдвээр төв байгууллагаас ирүүлсэн мэдээллийг хүүхдийн анхаарал татахуйц байдлаар 15 минутын слайд бэлтгэн сургалт зохион байгуулах алба хаагчдад хүргүүлж, Сүмбэр сумын 1,2,5, Шивээговь сумын 3, Баянтал сумын 4-р сургуулийн дунд, ахлах ангийн 240 сурагчдад сургалт зохион байгуулж, бага ангийн сурагчдад Хүүхдийн аюулгүй байдлыг хангах сэдвээр Сэргийлэгч хүү, Зөвлөгч охины видео бичлэгийг 60 сурагчдад хүргэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 хувь. Хөдөлгөөний аюулгүй байдал тээврийн хэрэгслийн ашиглалтын журмын эсрэг гэмт хэрэг 3 үйлдэгдсэн нь өмнөх оны мөн үетэй адил хэмжээтэй байна.	
161.		9. Замын	2021-								Орон нутгийн төсвөөр ALKO TEST 5000 шинэ төрлийн	100

		хөдөлгөөний аюулгүй байдалд шаардагдах тоног төхөөрөмжөөр хангана. /Согтуурал хэмжигч тандагч багаж, зөөврийн хурд хэмжигч/	2024								согтуурал тандагч 3 ширхэг багажийг Цагдаагийн хэлтсийн албан хэрэгцээнд нийлүүлсэн. Замын цагдаагийн хяналтын постод 57.0 сая төгрөгийн өртөг бүхий дундаж хурдны камерт илэрсэн зөрчлийг гар утасны дугаарт мессеж хэлбэрээр илгээх төхөөрөмжийн байршуулсан. Мөн аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлөөс 1.07 сая төгрөгөөр зөрчил шалгах төхөөрөмжийг сунгуулсан.	
162.	4.3.8. Хууль тогтоомжийг сурталчлах, эрх зүйн мэдээ, мэдээллээр хангах эрх зүйн хөтөч буланг аймаг, сумын иргэдэд үйлчлэх төвд байгуулж, иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлнэ.	10. Хууль тогтоомжийг сурталчлах, эрх зүйн мэдээ, мэдээллээр хангах эрх зүйн хөтөч буланг аймаг сумын нэг цонхны үйлчилгээний төвд байгуулна.	2021-2024	АЗДТГ	СОНХС	16.0	Аймагт байгуулсан эрх зүйн хөтөч булангийн тоо-1	Аймагт байгуулсан эрх зүйн хөтөч булангийн тоо-1	4.0		Аймгийн хэмжээнд 30 иргэн эрх зүйн хөтчөөр бэлтгэгдсэн. Сүмбэр сум эрх зүйн хөтчийн буланг ажиллуулж 2022 онд 1197 хүнд хууль, эрх зүйн анхан шатны үйлчилгээ үзүүлсэн. Хууль зүйн үндэсний хүрээлэн, аймгийн төрийн албан хаагч эмэгтэйчүүдийг чадавхжуулах “Оюу клуб”-тэй хамтран орон нутгийн төсвөөс санхүүжүүлэн эрх зүйн хөтчийг чадавхжуулах сургалтыг 2022 оны 11 дүгээр сарын 29-ны өдөр зохион байгуулсан. Сургалтад 10 байгууллагын 30 албан хаагч эрх зүйн хөтчөөр суралцаж “Хөдөлмөрийн харилцаа, Захиргааны шийдвэр гүйцэтгэх ажиллагаан дахь иргэдийн оролцоо, Иргэний хууль ба хүний эрх, эрх чөлөө, Зөрчил түүнийг шалган шийдвэрлэх ажиллагаа” сэдвээр мэдлэгээ дээшлүүлсэн. Сургалт зохион байгуулахад орон нутгийн төсвөөс 2.0 сая төгрөг зарцуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Үйл ажиллагаа явуулсан эрх зүйн хөтөч булангийн тоо – 1	100
163.	4.3.9. Ялтны хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн хуудасны биелэлтийн хувийг нэмэгдүүлнэ.	11. Хоригдлын хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжих замаар шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэлийн хуудасны биелэлтийн хувийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	ШШГГ-425 дугаар нээлттэй хорих анги	БТ		Хоригдлын 25 хувийг ажлын байраар хангана Гүйцэтгэх хуудасны биелэлтийн хувь-54.7	Хоригдлын 58 хувийг ажлын байраар хангана. Гүйцэтгэх хуудасны биелэлтийн хувь-54.8			Шүүхийн шийдвэр гүйцэтгэх албаны 425 дугаар нээлттэй хорих ангиас Политехникийн коллежтой хамтран гагнуурчин, хүнд машин механизмын оператор, зам, барилгын машин механизмын операторын мэргэжлээр 44 хоригдлыг, ШШГЕГ-ын харьяа МСҮТ-ийн барилгын өрөгч угсрагч, барилгын цахилгаанчин мэргэжлээр 13 хоригдлыг сургаж, нийт 57 хоригдолд мэргэжлийн боловсрол олгож байна. Хоригдлыг хөдөлмөрт хамруулах чиглэлээр гэм хорын төлбөртэй 69 хоригдлын 39 хоригдлыг цалинтай ажилд хамруулж, 73 хоригдлын 14059.0 тэрбум төгрөгийн хохирол барагдуулахаас 2022 онд 23 хоригдлын цалингаас 11.0 сая төгрөг, ар гэрээс 315.9 сая төгрөгийг бүрэн төлж барагдуулсан. Нийт хоригдлын 70 хувийг цалинтай болон цалингүй ажлын байраар хангаж ажилласан. Өмнөх оноос 20 хувиар өссөн үзүүлэлттэй байна.	100

											2022 онд 345 гүйцэтгэх баримт бичгийн 20.4 тэрбум төгрөгийн гүйцэтгэлийг биелүүлэхээр 187 гүйцэтгэх баримт бичгийн 2.2 тэрбум төгрөгийг бодитой биелүүлж 158 гүйцэтгэх баримт бичгийн 18.4 тэрбум төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна. Жилийн эцсийн байдлаар гүйцэтгэх хуудасны бодит биелэлт 55.2 хувьтай ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Ажлын байраар хангадсан хоригдлын эзлэх хувь- 70.0 хувь Гүйцэтгэх хуудасны бодит биелэлт-55.2 хувь	
164.	4.3.10. Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлж, орон нутгийн хэмжээнд урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр сургалт, сурталчилгааг тогтмол зохион байгуулан мэргэжлийн ангиуд, иргэдийн оролцоо, мэдлэг, чадварыг дээшлүүлэн, гамшгийн эрсдэлийг бууруулах, хариу арга хэмжээг шуурхай зохион байгуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	12. Гамшгаас хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлж, орон нутгийн хэмжээнд сургалт, сурталчилгааг тогтмол зохион байгуулна.	2021-2024	ОБГ	АОНХС	260.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100	70.0		Гамшгаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 5 арга хэмжээг төлөвлөн, 90 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Тус арга хэмжээний хүрээнд 2 удаагийн аян, 3 удаагийн нэгдсэн арга хэмжээ, 82 удаагийн сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулан, давхардсан тоогоор 1635 иргэнийг хамруулсан. Мөн Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газартай хамтран “Аюулгүй жишиг гудамж” төслийг хэрэгжүүлж, гэр хорооллын 82 өрхийг хамруулан гал түймэр, гамшиг ослоос хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх сургалт зохион байгуулж, гал түймэр унтраах багаж, хэрэгсэл, галын хор, аюулгүй хог хаягдлын сав, эмийн сан, анхан шатны тусламжийн иж бүрдэл зэргээр хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Төлөвлөгөөний хэрэгжилт 90 хувь	90.0
165.		13. Аймгийн хэмжээнд Гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ хийлгэнэ.	2021-2024	ОБГ	УТХО	60.0	-	Аймгийн хэмжээнд гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэсэн байна.	60.0		Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 60.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Гамшгаас хамгаалах судалгаа шинжилгээний үндэсний төв”-тэй гэрээ байгуулан “Аймгийн гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээ”-г хийлгэсэн. 2022 оны 10 дугаар сарын 21-ний өдөр тайланд хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ хийлгэн хүлээн авахаар Онцгой байдлын ерөнхий газарт хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Аймгийн гамшгийн эрсдэлийн нарийвчилсан үнэлгээг хийлгэн, хүлээн авах шатанд байна.	100
166.		14. Онцгой байдлын газар, гамшгаас хамгаалах мэргэжлийн байгууллага, албад, мэргэжлийн анги, иргэдийн сайн дурын бүлгийг чадавхжуулах	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС		-	Зохион байгуулсан сургалт, дадлагын тоо- 5-аас доошгүй Хамрагдсан алба			Мэргэжлийн байгууллага, анги, албад, иргэдийн сайн дурын бүлгийг чадавхжуулах 10 удаагийн сургалт, арга хэмжээг зохион байгуулж, 1294 албан хаагч, иргэнийг хамруулан, мэдлэг, ур чадварыг дээшлүүлсэн. Үүнд: 1. Аймгийн Засаг даргын 2022 оны 07 сарын 04-ний өдөр баталсан “Говьсүмбэр аймгийн Гамшгаас хамгаалах албадын үер, усны аюулын голомтод үүрэг гүйцэтгэх хүч хэрэгслийн бэлтгэл бэлэн байдлыг хангуулах” ажлын удирдамжийн хүрээнд 2022 оны 07	100

		сургалт, арга хэмжээг зохион байгуулна.						хаагчдын тоо- 500-аас доошгүй			сарын 05-ны өдөр аймгийн Гамшгаас хамгаалах 12 албадын 135 ажилчдын бэлтгэл бэлэн байдлыг шалгасан. 2. Гамшгаас хамгаалах “Команд штаб”-ын сургуулийг Шивээговь сум, “БЗӨБЦТС ТӨХК” Говьсүмбэр аймаг дахь салбар, ШШГГ- 425 дугаар нээлттэй хорих анги, бэлэн байдлын үзлэгийг И Эс Би Солар Энержи ХХК” “Сүмбэр Нарны цахилгаан станц”, Цахилгаан дамжуулах үндэсний сүлжээ ТӨХКомпаний Чойр салбарын нийт 323 ажилтан алба хаагчдад зохион байгуулсан. 3. 339 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Гамшгийн аюулын зарлан мэдээллийн дохио дамжуулах журам”, 340 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Гамшгийн үед нүүлгэн шилжүүлэх журам”-ын хүрээнд хүрээнд 2022 оны 03 дугаар сарын 24-ний өдөр дадлага сургуулийг зохион байгуулж, төрийн болон нутгийн захиргааны 31 байгууллагын 806 иргэн, албан хаагчдыг хамруулан ажилласан. 4. Гамшгийн эрсдэлийг бууруулах олон улсын өдрийг тохиолдуулан Улаан загалмайн хороотой хамтран “Эрт сэрэмжлүүлэг, арга хэмжээ” уриалга дор Гамшгийн хөтөлбөрийн Улаан загалмайн сайн дурын идэвхтнүүдэд Гамшгийн эрсдэлийн тухай ойлголтын тухай сургалт болон “Хэн ч хэзээ ч хаана ч бэлэн” буухиа тэмцээнийг 10 дугаар сарын 13-ны өдөр 30 иргэнд зохион байгуулан ажилласан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалт, дадлагын тоо-10 Нийт хамрагдсан тоо: 1294	
167.	4.3.11. Гамшгаас хамгаалах төрийн үйлчилгээг байгууллага, иргэдэд шуурхай хүргэх, хүртээмжийг нэмэгдүүлэх зорилгоор Гамшгаас хамгаалах сургалт, арга зүйн төв байгуулах, шуурхай албыг	15. Гамшгаас хамгаалах сургалт, арга зүйн төв байгуулна.	2021-2024	ОБГ	УТХО	100.0	-	Сургалт, арга зүйн төв байгуулна.	100.0		Аймгийн Онцгой байдлын газрын дэргэд сургалт, арга зүйн төв байгуулах төсөв, зураг боловсруулах саналыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн. Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 33.3 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Онцгой байдлын газрын хурлын танхимын тоног төхөөрөмж, компьютер, техник, хэрэгслээр хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмжөөр хангасан.	70.0

	авто тээврийн хэрэгслээр хангана.											
168.	4.3.12. Гамшгаас хамгаалах, аврах ажиллагааны чадавхыг нэмэгдүүлэх зорилгоор Онцгой байдлын газар болон мэргэжлийн байгууллагуудыг шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмж, өндөр барилгад аврах ажиллагаа явуулах зориулалтын автотээврийн хэрэгслээр хангана.	18. Иргэдийн сайн дурын бүлгүүдийг шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмжөөр хангана.	2021-2024	АЗДТГ	СОНХС	6.0	-	Сайн дурын хэсгийг Хөдөлмөр хамгааллын хувцсаар хангана.	3.0		"Сүмбэр сумын гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ"-ний хүрээнд 4.2 сая төгрөгөөр сумын мэргэжлийн ангийн сайн дурын бүлгийн 31 гишүүний хөдөлмөр хамгааллын хувцас, хээрийн гал түймэр унтраах багаж хэрэгсэл, анхан шатны эмийн багцаар хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Сайн дурын хэсгийг 4.2 сая төгрөгийн хувцас, хэрэгслээр хангасан**.**	100
169.	4.3.13. Хүн амыг эрүүл, аюулгүй хүнсний бүтээгдэхүүнээр хангах, хяналтын тогтолцоог сайжруулах, урьдчилан сэргийлэх зорилгоор Хүнсний аюулгүй байдлын хяналтын лабораторийг байгуулна.	19. Хүнсний аюулгүй байдлын лаборатори байгуулна.	2021-2023	АЗДТГ	УТХО	1,235.0	Зураг төсөв хийлгэнэ	Барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ.	600.0		Хүнсний аюулгүй байдлын лабораторийн барилгыг нэг маягийн зургаар бариулахаар саналыг Сангийн яам, Хүнс, хөдөө аж ахуйн яаманд тус тус хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Саналыг холбогдох байгууллагуудад хүргүүлсэн.	30.0
170.	4.3.14. Бүтээгдэхүүн	20. Мэргэжлийн хяналтын газрын	2021-2024	АЗДТГ	УТХО	1,152.5		Мэргэжлийн хяналтын	500.0		Мэргэжлийн хяналтын газрын лабораторийн үйл ажиллагааг бэхжүүлж, орон нутгийн төсвийн 50.8 сая	50.0

	үйлчилгээний чанар, хүрээлэн байгаа орчны эрүүл, аюулгүй байдлыг хангах, аж ахуйн нэгж байгууллагууды	контор, лабораторийн барилгыг ашиглалтад оруулж, шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.						газрын контор, лаборатори йн барилга угсралтын ажлыг эхлүүлнэ.			төгрөгийн 14 нэр төрлийн лабораторийн багаж, тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Мэргэжлийн хяналтын газрын контор, лабораторийн барилгын зураг, төсвийг шинэчлэн боловсруулж, улсын төсөвт тусгуулахаар саналыг хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Лабораторийн тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Барилгын ажлын төсвийг шинэчлүүлэн, улсын төсөвт саналыг хүргүүлсэн.	
171.	н үйл ажиллагаанд зөвлөн туслах, стандартыг мөрдүүлэх, хяналтыг сайжруулах зорилгоор Мэргэжлийн хяналтын газар болон бусад мэргэжлийн байгууллагууды г авто тээврийн хэрэгсэл, шаардлагатай техник, тоног төхөөрөмжөөр хангаан, чадавхыг нэмэгдүүлнэ.	21. Хяналт, шалгалт, зөвлөн туслах арга хэмжээний үр нөлөөг дээшлүүлнэ.	2021-2024	МХГ	БТ		12 ерөнхий үнэлгээ хийлгүүл ж баталгаа жуулсан.	Эрсдэлийн үнэлгээ хийх -1000-аас доошгүй объект Их эрсдэлтэй-22 хувиас доош			2022 онд 6 иргэн, 4 аж ахуйн нэгжийн хүсэлтээр 10 зөвлөн туслах үйлчилгээг үзүүлэв. Зөвлөн туслах үйлчилгээний явцад 85 зөрчил илрүүлж, 27 зөрчлийг газар дээр нь арилгуулж, 58 зөрчлийг арилгуулахаар 7 газарт зөвлөмж хүргүүлж, зөвлөмжийн хэрэгжилт 100 хувьтай хэрэгжсэн. 3 чиглэлийн хяналт шинжилгээнд 5 сургууль, нийтийн эзэмшлийн тоглоомын 5 талбай, 11 төвлөрсөн усны цэгийг хамруулав. 1 урьдчилан сэргийлэх хяналт, 3 салбарын сургалтыг зохион байгуулж, 8 аж ахуйн нэгжийн 71 ажилтанг хамруулсан. Мэргэжлийн хяналтын ерөнхий газар татан буугдсантай холбоотойгоор эрсдэлийн үнэлгээ хийгдээгүй. **Хүрсэн түвшин:** Эрсдэлийн үнэлгээ хийгдээгүй. Төвлөн туслах хяналт-10, хяналт-шинжилгээ–3, урьдчилан сэргийлэх хяналт-1 сургалт–3–ыг тус тус зохион байгуулж, 36 аж ахуйн нэгж, обьект, 71 ажилтанг хамруулсан.	70.0
172.	4.3.15. Орон нутгийн аюулгүй байдлыг хангах үүднээс бараа материалын хадгалалт, хамгаалалтыг сайжруулж, хөргүүр бүхий махны зоорь, хүнсний бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалт бүхий хүнсний агуулах	22. Махны болон хүнсний бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалт бүхий агуулах барихыг дэмжинэ.	2021-2024	ХХААГ, СЗДТГ	ХХО, ЖДҮДС, СХС		Дэмжлэг авсан махны зоорины тоо-1 Шинээр байгуулсан зоорины тоо-3	Махны болон хүнсний бүтээгдэхүүн хадгалах зориулалт бүхий агуулах барихыг зээлийн болон газрын бодлогоор дэмжинэ.			Сүмбэр сумын “Очир мөнх хайрхан” ХХК 2019 онд ЖДҮХС-ийн 60 сая төгрөгийн зээлийн дэмжлэгээр стандартын шаардлага хангасан 100 тн багтаамжтай зоорь, нэг агуулахыг шинээр барьж 2022 онд ашиглалтад оруулсан. Мөн Баянтал сумын “Оорцог элгэн хоршоо”-ны 80тн багтаамжтай агуулах байгуулах төсөлд ЖДҮХСангаас зээл олгохоор дэмжигдсэн. **Хүрсэн түвшин:** Шинээр нэмэгдсэн зоорь, агуулахын тоо-1 Зоорь, агуулах барих чиглэлээр зээлийн дэмжлэг авсан аж ахуй нэгжийн тоо-1	100

	барихыг дэмжинэ.											
173.	4.3.16. Архидан согтуурахтай хийх тэмцлийг эрчимжүүлж, архинд донтох эмгэгтэй хүнд үзүүлэх эмчилгээ, үйлчилгээг сайжруулна.	23. Архидан согтуурахаас урьдчилан сэргийлэх сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулна.	2021-2024	Цагдаагийн хэлтэс	БТ		Зохион байгуулсан сургалтын тоо-23 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-352	Зохион байгуулсан сургалтын тоо-2 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-150			Архидан согтуурахаас урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 2022 онд нийт 20 сургалт, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 1257 иргэнийг хамруулсан. Үүнд: Ерөнхий боловсролын 5 сургууль, Политехникийн коллежийн 840 сурагч хүүхдүүд, оюутан залууст гэмт хэрэг, зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх, архины хор уршгийг ойлгуулан таниулах сургалтыг зохион байгуулсан. “Зөвийг зөвлөе” арга хэмжээг зохион байгуулж, архины хор хөнөөлийн талаар 6 төрлийн 570, гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 5 төрлийн 450, хүүхдийг гэмт хэрэг зөрчлөөс урьдчилан сэргийлэх чиглэлээр 3 төрлийн 710, нийт 14 төрлийн 1730 ширхэг гарын авлага, тараах материалыг бэлтгэн, иргэдэд хүргэсэн. “Говьсүмбэр телевиз”-ээр 3 удаагийн нэвтрүүлэг, аймгийн FM радиогоор 4 удаагийн нэвтрүүлгийг хүргэж, “Говьсүмбэр аймаг дахь цагдаагийн хэлтэс” пейж хуудаст 6, “Говьсүмбэр аймгийн цагдаа” фейсбүүк хуудаст 36 мэдээ, мэдээллийг байршуулсан. Аймгийн хэмжээнд үйл ажиллагаа явуулдаг баар 1, караоке 4, ресторан 5, найман нэрийн дэлгүүр 43, нийт 49 аж ахуйн нэгж, байгууллага, иргэнд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх, архины хор хөнөөлийг иргэдэд сурталчлах чиглэлээр уриалга гарган хүргүүлсэн. 12 төрлийн зөвлөмж, мэдээлэл, “Зөвийг зөвлөе” арга хэмжээний лого бүхий 650 зурагт хуудсыг цахимаар болон худалдаа, үйлчилгээний төв, дэлгүүр, ШТС, хүнсний дэлгүүрүүд, орон сууцны орц зэрэг олон хүн цугладаг цэгүүдэд байршуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан сургалтын тоо-20 Сургалтад хамрагдсан иргэдийн тоо-1257	100
174.		24. Архинд донтох эмгэгтэй иргэдийг албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамруулах ажлыг зохион байгуулна.	2021-2024	Цагдаагийн хэлтэс	БТ		Албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо-31	Албадан болон сайн дурын эмчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо-2			Аймгийн Цагдаагийн хэлтэс, Сүмбэр сумын Засаг даргаас Боржигоны оточ эмнэлэгтэй байгуулсан гэрээний дагуу Сүмбэр сумын 16 иргэнийг архинаас гаргах сайн дурын эмчилгээнд 2022.04.22-24-ны өдрүүдэд хамруулсан. 10 иргэний эмчилгээний зардал 4,950,000 төгрөгийг Сүмбэр сумын Засаг даргын Тамгын газраас, 6 хүний эмчилгээний зардал 2,970,000 төгрөгийг аймгийн Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажлыг зохицуулах салбар зөвлөлөөс шийдвэрлэсэн. Сүмбэр сумын хэмжээнд Архигүй Сүмбэр 1,2,3 арга хэмжээг зохион байгуулж 47 иргэн хамрагдсан. Архины	100

											эмчилгээнд хамрагдсан нийт иргэдийн 12 буюу 25 хувь нь архи согтууруулах ундааг дахин хэрэглэж эмчилгээний үр дүн 75 хувьтай байна. Архидан согтуурах болон гэр бүлийн хүчирхийллээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор “Хүчирхийлэлгүй гэр бүл Хүчирхийлэлгүй ирээдүй” 2 сарын аяныг зохион байгуулан ажилласан. Аянд хамрагдсан 43 өрхөөс 29 өрхийн хүчирхийллийн нөхцөл байдал арилж 45 хүүхдийн аюулгүй амар тайван амьдрах нөхцөл боломж бүрдсэн. **Хүрсэн түвшин:** Архинаас гаргах эмчилгээнд хамрагдсан иргэдийн тоо-45	
175.	4.3.17. Газрын тосны бүтээгдэхүүн, тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн хадгалалт, хамгаалалт, тээвэрлэлтийн үеийн аюулгүй байдалд хяналтыг эрчимжүүлнэ.	25. Мэргэжлийн байгууллагуудаас хяналт шалгалт хийж, эрсдэлийг бууруулан аюулгүй байдлыг хангуулна.	2021-2024	МХГ, ОБГ	БТ		Хяналт, шалгалтын тоо – 4 Эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэж, эрсдэлийг бууруулах төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж буй байгууллагын тоо -4 Орон нутгийн хэмжээнд эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байгууллагын эзлэх хувь –	Хяналт шалгалтын тоо -4-өөс доошгүй Эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэж, эрсдэлийг бууруулах төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж буй байгууллагын тоо-8-аас доошгүй Орон нутгийн хэмжээнд эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байгууллагын эзлэх хувь-45 хувиас доошгүй			Аймгийн хэмжээнд газрын тосны бүтээгдэхүүний 6 агуулах, тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн 2 агуулах үйл ажиллагаа явуулж байгаа бөгөөд 2022 онд газрын тосны агуулах бүхий 5 аж ахуйн нэгж, тэсэрч дэлбэрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн 1 агуулахад хяналт, шалгалт хийж, зөвлөн туслах арга хэмжээг хэрэгжүүлсэн. Онцгой байдлын газраас “Газрын тосны бүтээгдэхүүний агуулах, худалдан борлуулах цэгүүдэд Галын аюулгүй байдлын тухай хууль, стандарт”-ын талаар 11 аж ахуйн нэгж, байгууллагад сургалт зохион байгуулж, давхардсан тоогоор 122 ажилтан, албан хаагчид хамрагдсан. Шалгалтад хамрагдсан аж ахуйн нэгжүүд 100 хувь эрсдэл бууруулах төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж байна. **Хүрсэн түвшин:** Хяналт, шалгалтын тоо – 5 Эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэж, эрсдэлийг бууруулах төлөвлөгөө боловсруулан хэрэгжүүлж буй байгууллагын тоо -5 Орон нутгийн хэмжээнд эрсдэлийн үнэлгээ хийлгэсэн байгууллагын эзлэх хувь – 68.5	100

							66.7					
176.	4.3.18. Шүүхийн шинжилгээний байгууллагын чадавхыг дээшлүүлэхэд дэмжлэг үзүүлнэ.	26. Шүүхийн шинжилгээний байгууллагыг шаардлагатай тоног төхөөрөмжөөр хангана.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО АОНХС	100.0 41.0	-	Цогцос зөөвөрлөх тоноглогдсон авто машинаар хангана.	100.0		Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 28.5 сая төгрөгөөр эд, эс зүслэгийн аппаратыг “Сүвэн Ул ХХК”-аас худалдан авч, Шүүхийн шинжилгээний албанд хүлээлгэн өгсөн. Мөн Шүүхийн шинжилгээний үндэсний хүрээлэнгээс тусгай зориулалтын автомашинаар хангасан. **Хүрсэн түвшин:** Хангагдсан тоног төхөөрөмжийн тоо-1 Автомашины тоо - 1 Зарцуулсан санхүүжилт: ОНТ-28.5 сая, төгрөг	100
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**92.0**
Хараат бус бие даасан шүүх, хүний эрхийг дээдэлсэн эрх зүйн шинэтгэл												
4.4. Хүний эрх, шударга ёс, хуульт ёсыг бэхжүүлнэ.												
177.	4.4.1. Хууль зүйн туслалцааны үйлчлэх хүрээг өргөжүүлж, төлбөрийн чадваргүй оролцогчийн эрхийг хангахад Хууль зүйн туслалцааны төвтэй хамтран ажиллана.	1. Хууль зүйн туслалцааны үйлчлэх хүрээг өргөжүүлж, төлбөрийн чадваргүй оролцогчийн эрхийг хангахад Хууль зүйн туслалцааны төвийн үйл ажиллагааг дэмжиж ажиллана.	2021-2024	Хууль зүйн туслалцааны төв	ОНТ	-	Өмгөөллийн туслалцаа үзүүлсэн тоо-186 Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо-30	Хууль зүйн туслалцааны төвийг байраар хангана.			Хууль зүйн туслалцааны төвийн Говьсүмбэр аймаг дахь улсын өмгөөлөгчийг аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын байранд иргэд, үйлчлүүлэгчдийн нууцлалыг хадгалах боломж бүхий өрөөгөөр хангаж урсгал зардлыг хариуцан, интернэтийн орчинг бүрдүүлэн ажиллаж байна. 2022 онд аймгийн Хууль зүйн туслалцааны төвөөс 23 хэргийн 28 хүнд өмгөөллийн туслалцаа үзүүлж, шүүхээр 17 хэргийн 18 хүний асуудлыг шийдвэрлүүлэн, шүүхийн өмнөх шатанд 2 хэргийн 2 хүн, татгалзсан 1 хэргийн 3 хүн, шүүхээр шийдвэрлэгдээгүй 2 хэргийн 1 хүн байна. 132 иргэнд хуулийн зөвлөгөө өгч ажилласан. Хууль зүйн туслалцааны төв болон төрийн байгууллагаас иргэдийн эрх зүйн боловсролд чиглэсэн мэдээлэл, сурталчилгааны ажлыг зохион байгуулж, 81 төрлийн мэдээллийг 539 иргэнд хүргэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Өмгөөллийн туслалцаа үзүүлсэн тоо-28 Зөвлөгөө мэдээлэл өгсөн иргэдийн тоо-132	100
178.	4.4.2. Гэмт хэрэг зөрчлийг бууруулахад дэмжлэг үзүүлнэ.	2. Хүү торгуулийн орлогын 40-өөс доошгүй хувийг Гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх ажилд зарцуулахаар төлөвлөнө.									2021 оны орон нутгийн төсөвт 2019 оны хүү торгуулийн орлогын 40 хувь 128.8 сая төгрөгийг аймгийн хэмжээнд гэмт хэргээс урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд зарцуулахаар тусган баталсан. Тус арга хэмжээний зардлын 50.4 сая төгрөгөөр Цагдаагийн хэлтэс,Онцгой байдлын газар, Мэргэжлийн хяналтын газар, Шүүхийн шинжилгээний албыг тус тус тоног төхөөрөмжөөр хангаж, олон нийтийн 9 цагдаагийн цалинг шийдвэрлээ, 18.0 сая төгрөгөөр эргүүлийн автомашин худалдан авч аймгийн Цагдаагийн хэлтэст олгосон. Албадан саатуулах эрүүлжүүлэх байранд урсгал засвар хийсэн бөгөөд 2022 оны аймгийн Орон нутгийн	100

											хөгжлийн сангийн хөрөнгөөр их засвар хийхээр төсвийг баталсан. Тус арга хэмжээ нь ЗДҮАХ-ийн 2022 оны төлөвлөлтөд ороогүй учир тайлагналт 2021 онд хэрэгжсэнээр тайлагнаж байна.	
179.	4.4.3. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулж, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.	3. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн бүртгэл, ашиглалт, хамгаалалтыг сайжруулж, төрийн өмчит болон төрийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.	2021-2024	ОНӨГ	БТ		Хяналт тавьж ажиллаж байгаа байгууллагын тоо – 43	Өмчийн ашиглалт, захиран зарцуулалтад гүйцэтгэлийн болон баримтын шалгалт хийх, бүртгэлээр хяналт тавьж ажиллах байгууллагын тоо-43 Орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжинэ.			2022 оны орон нутгийн өмчит 43 байгууллагатай “Өмч эзэмшүүлэх гэрээ”-г байгуулж, гэрээний хэрэгжилт дунджаар 81.4 хувь буюу хангалттай үнэлэгдэв. Төрийн болон орон нутгийн өмчийн улсын үзлэг, тооллогын ажлыг зохион байгуулж, төрийн өмчтэй 27, орон нутгийн өмчтэй 43, нийт 70 хуулийн этгээд хамруулж, 43 байгууллагын үндсэн хөрөнгийг цахим системд бүртгэж, нийт 87.8 тэрбум төгрөгийн эд хөрөнгө тоологдсон. 2022 онд аймгийн хэмжээнд орон нутгийн өмчийн 38 нэр төрлийн 165,639,800 төгрөгийг бүртгэлжүүлж, 5 нэр төрлийн 213,063,032,200 төгрөгийн өртөг бүхий өмч хөрөнгийг шилжүүлж, 259,853,013 төгрөгийн өмч хөрөнгийг дахин үнэлж, үнийг шинэчлэн тогтоож, 579 нэр төрлийн 1,226,366,443 төгрөгийн өмч хөрөнгийг акталж устгасан. Орон нутгийн өмчийн оролцоотой 43 хуулийн этгээдүүдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний зөрчилтэй 11 байгууллагын зөрчлийг арилгаж, 20 байгууллагын газрын цахимжуулалтыг хийсэн, тоон гарын үсгийг 20 байгууллагад олгох тухай зөвлөгөө өгч, 6 байгууллагын автомашины бичиг баримтын зөрчлийг арилгуулсан. 43 байгууллагын хөрөнгийн хөдөлгөөнийг www.haaa.gs.gov.mn сайтаар бүртгэлжүүлэн, цахимжуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Өмчийн ашиглалт, захиран зарцуулалтад гүйцэтгэлийн болон баримтын шалгалт хийх, бүртгэлээр хяналт тавьж ажиллах байгууллагын тоо-43 Орон нутгийн өмчийн оролцоотой хуулийн этгээдийн үйл ажиллагааг дэмжин ажиллаж байна. Акталж данснаас хасах хөрөнгийн хэмжээ-1,226,366,443 төгрөг Бүртгэлжүүлсэн хөрөнгийн хэмжээ-165,639,800 төгрөг Данс хооронд шилжүүлсэн хөрөнгө байхгүй.	100
180.	4.4.4. Орон нутагт хууль тогтоомжийг сурталчлах, эрх зүйн мэдээ, мэдээллээр хангах ажлыг	4. Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	40.0	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100	10.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар “Иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлэх арга хэмжээ”-ний хүрээнд 3 зорилтын 14 арга хэмжээг төлөвлөн батлуулж, хэрэгжилтийг 100 хувь хангаж ажилласан. Үүнд: Монголын Хуульчдын холбооноос зохион байгуулдаг “Хуульчийн про боно өдөр-2022” арга хэмжээг зохион	100

	зохион байгуулж, иргэдийн эрх зүйн боловсролыг дээшлүүлнэ.						хувь- 66.6				байгуулж, 150 иргэнд хууль, эрх зүйн зөвлөгөө өгч ажилласан. Прокурорын газар, Өмгөөлөгчдийн зөвлөлтэй хамтран хар тамхи, мансууруулах бодис, ялгаварлан гадуурхалт, сэтгэцэд нөлөөлөх бодис, иргэний бичиг баримт бүрдүүлэх сэдвээр сургалт зохион байгуулж, ерөнхий боловсролын сургуулийн ахлах ангийн 30 сурагчийг хамруулсан. Прокурорын газар, Монголын өмгөөлөгчдийн зөвлөл, Мэргэжлийн хяналтын газартай хамтран Хүрээлэн буй орчны эсрэг гэмт хэрэг, зөрчил, Барилгын тухай хууль, Өмчлөх эрхийн эсрэг гэмт хэрэг сэдвээр подкаст бэлтгэн цахим хуудас, олон нийтийн сүлжээгээр 4986 иргэнд хүргэсэн. Авлигатай тэмцэх газар, Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах нийгэмлэг, Үйлдвэрчний эвлэлийн холбоотой хамтран Хөдөлмөрийн тухай хууль, Авлигын эсрэг хууль, Хэрэглэгчийн эрхийг хамгаалах тухай хууль, Өрсөлдөөний тухай хуулиар нийт 8 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 357 иргэнийг хамруулсан. Төрийн албан хаагчдын хууль, эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор Үндсэн хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Авлигын эсрэг хууль, тогтоомж, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хуулийн 17 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 438 төрийн албан хаагчийг хамруулсан. Төрийн албан хаагчдын хууль, эрх зүйн мэдлэгийг дээшлүүлэх зорилгоор Үндсэн хууль, Хөдөлмөрийн тухай хууль, Авлигын эсрэг хууль, тогтоомж, Монгол Улсын засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль, Захиргааны ерөнхий хуулийн 17 удаагийн сургалтыг зохион байгуулж, 438 төрийн албан хаагчийг хамруулсан. Мэдээллээс хол байдаг хөдөөгийн малчдад зориулж тэдний гар утсанд Хөдөлмөрийн тухай хуулиар эрх зүйн мэдээлэл хүргэж ажилласан. Нийт 1008 малчин иргэдэд мэдээлэл өгсөн. **Хүрсэн түвшин:** Төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь- 100 хувь.	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**100**
Тогтвортой, нэгдмэл гадаад бодлого												
4.5. Гадаад харилцаанд нэг цонхны нэгдмэл бодлогыг хэрэгжүүлэн, хөрш орнууд болон гуравдагч хөрш орнуудтай худалдаа, эдийн засгийн харилцааг өргөжүүлэх												
181.	4.5.1. Гадаад хамтын ажиллагааг	1. Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх арга	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС	75.0	Тухайн жилийн арга	Тухайн жилийн арга хэмжээний	15.0		"Гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг хөгжүүлэх арга хэмжээ"-г төлөвлөн 11 багц арга хэмжээг 80.0 хувьтай хэрэгжүүлсэн. Гадаад хамтын ажиллагаа, гадаадын	80.0

	хөгжүүлэх арга хэмжээг хэрэгжүүлж, Олон улс, бүс нутгийн хамтын ажиллагаа, төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийг гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд үйл ажиллагаагаа өргөжүүлэхэд нь бодлогоор дэмжинэ.	хэмжээг төлөвлөн хэрэгжүүлж, Олон улсын болон бүс нутгийн хамтын ажиллагааны болон сайн дурын байгууллагуудтай хамтран ажиллана.					хэмжээний хэрэгжилтийн хувь-84.2	хэрэгжилтийн хувь-100			хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж байгаа төсөл, хөтөлбөрийн хүрээнд 6 удаагийн уулзалтыг зохион байгуулсан. БНХАУ-ын Жиангсу мужийн Үши хоттой найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагаа тогтоох санамж бичгийг 2022 оны 03 дугаар сарын 18–ны өдөр албан ёсоор баталгаажуулсан. БНСУ-ын Гёнсанбүг мужад зохион байгуулсан “NEAR 2022” олон улсын форумд төрийн байгууллагын 5 албан хаагч цахимаар хамрагдсан. Гадаад улсад уралдаан, тэмцээнд оролцох 2 хамтлаг, 7 иргэнд 16.5 сая төгрөгийн дэмжлэгийг Засаг даргын нөөц сангаас олгосон. Гадаад улсад мэргэжил дээшлүүлэх, гадаад сургалтад хамрагдах, туршлага судлахад 3 төрийн албан хаагчид 4.0 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. Орон нутагт олон улсын байгууллагуудтай хамтран 6 төсөл, хөтөлбөрийг хэрэгжүүлж байна. Үүнд: 1. Шинжлэх ухааны Геоэкологийн хүрээлэн, БНХАУ-ын Шинжаан Уйгарын Цөлжилтийн судалгааны хүрээлэнтэй хамтран говь, цөлийн бүсэд тохирох ургамлын плантаци байгуулах, 10 000 ш модлог ургамлыг үрээр бэлтгэх. 2. Монгол Улсын Засгийн газар, БНСУ-ын Засгийн газар хооронд байгуулагдсан хөнгөлөлттэй зээлээр дулааны станц байгуулах төсөл. 3. Японы нийгмийн хөгжлийн сангийн буцалтгүй тусламж, Дэлхийн банкны “Хүүхдийг ивээх сан”-аас “Орон нутгийн өсвөр үеийнхэнд хувь хүний ур чадвар, энтрепренершип боловсрол олгох” төслийн хүрээнд “ESEL” хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэн 48 хүүхэд, залуучуудыг хамруулан, 5 төсөлд 22.4 сая төгрөгийн санхүүжилт олгосон. 4. Дэлхийн Зөн ОУБ-ын Бор-Өндөр ОНХХ-ийн хүрээнд “Хамтдаа хөгжсөн 18 жил” арга хэмжээг зохион байгуулсан. 5. Дэлхийн банкны хөрөнгө оруулалтаар “Боловсролын чанарын шинэчлэл төсөл”-ийг хэрэгжүүлэн 2016-2022 онд 22 бичил төсөлд 214.5 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. 6. Бүгд Найрамдах Польш Улсын Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээлийн хөрөнгөөр “Бохир усны цэвэрлэх байгууламж барих” ажлыг эхлүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт – 80 хувь	
182.		2. Монгол Улс, Оросын холбооны улс, Бүгд найрамдах Хятад ард улс	2021-2024	АЗДТГ	ОНХС, ХХО		Зохион байгуулсан арга хэмжээ-3	Форум, уулзалт, сургалт, үзэсгэлэн			Гурван улсын хамтын ажиллагааны хүрээнд “Цайны зам” Олон улсын аялал жуулчлалын форумд цахимаар 5 төлөөлөгч оролцсон. ОХУ-аас БНХАУ-руу Монгол улсын нутаг дэвсгэрээр	100

		хоорондын хамтын ажиллагааны хүрээнд улс, төр, эдийн засаг, батлан хамгаалах, худалдаа, соёл, боловсрол, хүмүүнлэгийн болон бусад салбарт хамтын ажиллагааг өргөжүүлэн, зохион байгуулагдах форум, уулзалт, үзэсгэлэн худалдаанд төрийн болон төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн аж ахуйн нэгжүүдийг оролцуулна.						худалдаа, туршлага судлах арга хэмжээнд оролцсон төр, төрийн бус байгууллага, хувийн хэвшлийн төлөөлөл - 20-оос доошгүй			тавигдах хий дамжуулах хоолойн төслийг гүйцэтгэгч "Газопровод Союз Восток" ХХК-ийн удирдлагуудтай аймгийн удирдлагууд 2022 оны 04 дүгээр сарын 05-ны өдөр уулзалт зохион байгуулж, төслийн үйл явц, талаар мэдээ, мэдээлэлтэй танилцсан. "Улаанбаатар төмөр зам" ХНН-ийн ерөнхий инженер Старрцев Сергей Петровичоор ахлуулсан ажлын хэсгийг орон нутагт хүлээн авч тус байгууллагын харьяа уурын зуух, цэвэр, бохир усны инженерийн шугамыг орон нутагт шилжүүлэх чиглэлээр санал солилцлоо. БНХАУ-ын Жиангсу мужийн Үши хоттой найрсаг харилцаа, хамтын ажиллагаа тогтоох санамж бичгийг 2022 оны 03 дугаар сарын 18–ны өдөр албан ёсоор баталгаажуулсан. ОХУ-ын Ангарск муж, БНХАУ-ын ӨМӨЗО-ны Ухай хоттой хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулахаар саналаа ГХЯ-д хүргүүлээд байна. ОХУ-ын элчин сайдын яам, Орос-Монголын найрамдлын нийгэмлэгтэй хамтран ОХУ-ын соёлын өдөрлөг, Орос хэлний бүсийн олимпиад, Орос дууны уралдаан зэргийг орон нутагт зохион байгуулсан. Тус арга хэмжээнд 5 аймгийн 80 хүүхэд, залуус оролцсон. **Хүрсэн түвшин:** Хамтын ажиллагааны хүрээнд 1 хоттой санамж бичиг байгуулж, гадаад хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулагдсан 4 уулзалтад 6 албан хаагч оролцсон. Орон нутагт 3 удаагийн уулзалт зохион байгуулж, 80 гаруй албан хаагч оролцсон.	
183.		3. "Гуравдагч хөрш"-ийн бодлогын хүрээнд Япон, БНСУ, Турк болон бусад улс, орнуудтай хамтын ажиллагаагаа өргөжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	АОНХС		Хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-6	Хамтын ажиллагааны хүрээнд зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-8-аас доошгүй			2022 оны 04 дүгээр сарын 28-ны өдөр "NEAR 2022"- Олон улсын форумд Говьсүмбэр аймгаас цахимаар 2 төлөөлөгч оролцсон. БНСУ-ын Гёнсанбүг мужад "6 дахь аж үйлдвэрийн хөгжлийг Зүүн хойд Азийн хөдөө тосгон, хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүний аж үйлдвэрийн ирээдүйн хөгжлийн стратегитай уялдуулах нь" сэдвээр олон улсын форумд 5 албан хаагч хамрагдсан. Аймгийн Засаг дарга Дэлхийн Зөн ОУБ-ын бүсийн захирал Анжа Гоулдтай 2022 оны 04 дүгээр сарын 11–ний өдөр уулзаж, Говьсүмбэр аймагт хэрэгжүүлсэн төсөл, хөтөлбөрийн үр дүн, цаашдын хамтын ажиллагааны талаар санал солилцсон. Дэлхийн банк, Ю-Пи-Си ХХК-ийн хөрөнгө оруулалтаар Сүмбэр сумын нутагт хэрэгжих 50.4МВт-ын хүчин чадалтай "Чойрын салхин парк" төслийг хэрэгжүүлэхээр орон нутагт уулзалт зохион байгуулж, 25 хүн оролцсон. БНСУ-ын Засгийн газрын хөнгөлөлттэй зээлээр хэрэгжих	90

											20Гкал/ц хүчин чадалтай дулааны станцыг 2024 онд ашиглалтад оруулах ажлын хүрээнд 2022 оны 05 дугаар сарын 06-ны өдөр уулзалт зохион байгуулсан. Дэлхийн банкны хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжиж буй “Боловсролын чанарын шинэчлэл төсөл”-ийн явцад мониторинг хийх төслийн багтай 2022 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдөр уулзалт зохион байгуулсан. Япон улсын Засгийн газрын дэргэдэх Өвсний үндэс хөтөлбөрт 8 төслийн саналыг хүргүүлсэн. БНСУ-ын Мүгфу хоттой хөдөлмөрийн гэрээт ажилтан ажиллуулах чиглэлээр хамтран ажиллахаар хэлэлцээр хийгдэж байна. Бүгд найрамдах Турк улсын Гүмүшхане хот, Унгар улсын Сароспатак хот, БНСУ-ын Чангвон хоттой хамтын ажиллагааны гэрээ байгуулахаар саналаа ГХЯ-д хүргүүлээд байна. Японы Засгийн газрын дэргэдэх Хүүхдийг ивээх сангийн санхүүжилтээр “Орон нутагт Энтерпринёршип хөтөлбөр”-ийг 3 дахь жилдээ хэрэгжүүлж, хүүхэд, залуучуудын санаачилсан 19 төсөлд 53.2 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. АНУ-ыг Энхтайвны корпустай хамтран ажиллаж эрүүл мэндийн салбарт 1 сайн дурын ажилтанг ажиллуулж байна. **Хүрсэн түвшин:** 5 хоттой хамтын ажиллагаа тогтоохоор ажиллаж байна. Хамтран хэрэгжүүлэхээр хүргүүлсэн төслийн тоо - 3 Орон нутагт зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо – 1	
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**90.0**
Батлан хамгаалах												
4.6. Орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бэхжүүлж, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилнэ.												
184.	4.6.1. Батлан хамгаалахын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэн, орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлж, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилнэ.	1. Батлан хамгаалахын хууль тогтоомжийн хэрэгжилтийг эрчимжүүлэн, орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бүрдүүлж, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилнэ.	2021-2024	Цэргийн штаб	АОНХС	80.0	Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь Зохион байгуулах сургалтын тоо-1	Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь - 100 Зохион байгуулах сургалтын тоо-1	20.0		Сумдын орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөг хянаж, тодотгол хийн, орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний дагуу томилгоот нэгжүүдэд бие бүрэлдэхүүнийг шинэчлэн томилгоожуулсан. Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг ханган бие бүрэлдэхүүнийг чадавхжуулах удирдах бүрэлдэхүүний сургалтыг зохион байгуулж, сумын ЗДТГ-ын дарга нар болон багийн Засаг дарга нарыг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Орон нутгийн хамгаалалтын төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь-100 хувь Зохион байгуулсан сургалтын тоо-1	100
185.	4.6.2. “Хүүхэд, залуучуудад эх	2. “Хүүхэд, залуучуудад эх	2021-2024	Цэргийн	АОНХ		Шинээр суралцс	Шинээр суралцсан			2022 онд манай аймагт шинээр суралцах оюутан цэргийн хувиар ирээгүй.	70

	оронч үзэл төлөвшүүлэх арга хэмжээ"-г хэрэгжүүлж, "Оюутан-цэрэг" сургалтад суралцагчдын тоог нэмэгдүүлнэ.	оронч үзэл төлөвшүүлэх арга хэмжээ"-г хэрэгжүүлж, "Оюутан-цэрэг" сургалтад суралцагчдын тоог нэмэгдүүлнэ.		штаб	С		ан оюутан цэргийн тоо-0 Ерөнхий боловсролын сургуулиудын дунд "Дөл" цэрэг спортын тэмцээнийг зохион байгуулаагүй.	оюутан цэргийн тоо-2 Ерөнхий боловсролын сургуулиудын дунд "Дөл" цэрэг спортын тэмцээнийг зохион байгуулна. Оюутнуудад Цэргийн анхан шатны сургалт зохион байгуулна.			Өсвөр үе, хүүхэд, залуучуудад цэрэг, эх оронч хүмүүжил олгох, эх орноо батлан хамгаалах залгамж халааг бэлтгэх зорилгоор аймгийн цэрэг-спортын "Дөл" цогцолбор тэмцээнийг зохион байгуулсан. Тус тэмцээнд 3 сумаас шалгарсан 8 багийн 90 гаруй сурагч оролцож, цэрэг, спортын 12 төрөлд ур чадвар, авхаалж самбаа, тэсвэр хатуужлаа сорьж эхний 1, 2 дугаар байр эзэлсэн 13 сурагчийн бэлтгэлийг хангуулан улсын "Дөл" цогцолбор тэмцээнд оролцуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Шинээр суралцсан оюутан цэргийн тоо-0 Ерөнхий боловсролын сургуулиудын дунд "Дөл" цэрэг спортын тэмцээнийг зохион байгуулсан Оюутнуудад зохион байгуулсан сургалтын тоо - 0	
186.	4.6.3. Цэргийн бэлтгэл үүрэгтэн, орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгж болон орон нутгийн цэрэгт томилгоотой иргэнийг Үндэсний батлан хамгаалахын их сургуулийн Мэргэжил сургалт үйлдвэрлэлийн төвд богино хугацааны сургалтад хамруулж, мэргэжил эзэмшүүлнэ.	3. Цэргийн бэлтгэл үүрэгтэн, орон нутгийн хамгаалалтын томилгоот нэгж болон орон нутгийн цэрэгт томилгоотой иргэнийг ҮБХИС-ийн МСҮТ-д богино хугацааны сургалтад хамруулж, мэргэжил эзэмшүүлнэ.	2021-2024	Цэргийн штаб	АОНХС		Сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-0	Сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-10			Батлан хамгаалах яамтай хамтран "Цэргийн бэлтгэл сургалт"-ыг 2022 оны 09 дүгээр сарын 14-17-ны өдрүүдэд зохион байгуулж, орон нутгийн томилгоот нэгжийн удирдах бүрэлдэхүүн, Говийн бүсийн 5 аймгийн 67 сумын Засаг даргын Тамгын газрын дарга болон цэргийн штабын 15 офицер, нийт 103 албан хаагчийг хамруулсан. **Хүрсэн түвшин:** Сургалтын тоо-1 Сургалтад хамрагдсан иргэний тоо-103	100
187.		4. Хугацаат цэргийн албаны ээлжит татлагаар эрүүл мэндийн шалтгаанаар тэнцээгүй залуучуудыг эмнэлгийн хяналтад авах, эмчилж сувилах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлэх ажлыг эрчимжүүлж	2021-2024	Цэргийн штаб	БТ		Цэргийн насны эрэгтэйчүүдийн өвчлөлийн хувь-68	Цэргийн насны эрэгтэйчүүдийн өвчлөлийн хувь-66			Хугацаат цэргийн албаны ээлжит татлагыг 2022 онд II ээлжээр 1 удаа зохион байгуулсан бөгөөд эрүүл мэндийн шалтгаанаар тэнцээгүй 84 иргэн байна. Үүнээс богино хугацаанд эмчлэгдэх боломжтой 20 иргэнийг эмнэлгийн хяналтад авч, эмчилж сувилах, нөхөн сэргээх үйлчилгээ үзүүлж байна. Цэргийн насны залуучуудын өвчлөлийн хувь өмнөх оноос 3 хувиар буурсан. **Хүрсэн түвшин:** Цэргийн насны залуучуудын өвчлөлийн хувь-3 хувиар буурч 65 хувь болсон. Зохион байгуулсан арга хэмжээ-1	100

		бүртгэлжүүлнэ.										
Зорилтын дундаж хэрэгжилт												**92.5**
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ												**93.8**
ТАВ. НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО												
Ногоон хөгжил												
5.1. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялагийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.												
188.	5.1.1. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлж, агаарын чанарын хяналтыг сайжруулна.	1. Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээг хэрэгжүүлж, агаарын чанарын хяналтыг сайжруулна.	2021-2024	АЗДТГ, БОАЖГ	АОНХС	40.0	Дэд хөтөлбөрийн хэрэгжилт 75 хувь	Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт - 100 хувь Агаарыг бохирдуулагч эх үүсвэрүүдийн шалтгаан нөхцөлийг судалж, бохирдлыг бууруулах чиглэлээр 3-аас доошгүй арга хэмжээ авч хэрэгжүүлсэн байна.	10.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны А/73 дугаар захирамжаар “Агаар, орчны бохирдлыг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөг батлуулан, 4 зорилт 9 арга хэмжэээд 5.2 сая төгрөг зарцуулан, 97.7 хувьтай хэрэгжүүллээ. Үүнд: Хот суурин газрын агаар, орчны чанарыг сайжруулах зорилгоор аймгийн ногоон байгууламжид 54251 ширхэг мод бут сөөгийг тарьж, ургалт, амьдралт 81 хувьтай байна. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, аймгийн Засаг дарга нарын 2022 оны 10 дугаар сарын 21-ний өдрийн А/446, А/290 дугаартай шийдвэрээр “Агаарын чанарыг сайжруулах бүс тогтоох, бүсэд мөрдөх журам”-ыг батлуулан мөрдөж байна. Агаар, орчны бохирдлын эх үүсвэрийг багасгаж, бохирдуулагч бодисын хаягдлыг бууруулах зорилгоор аймгийн хэмжээнд 5 га талбайн хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. “Жорлонгоо өөрчлөе” аяны хүрээнд 6 аж ахуйн нэгж, 30 өрх жорлонгоо өөрчилж, стандартын шаардлага хангасан байна. Агаар бохирдуулагч эх үүсвэрийн тооллогыг зохион байгуулж, тооллогын дүнгээр Агаарын бохирдуулагч эх үүсвэрийн тоо 1290, үүнээс галлагаатай байшинтай айл өрх 456, гэрт амьдардаг айл өрх 834, усан халаалалтай зуух 19, түлшний зарцуулалт 6841 тн, хөдөлгөөнт эх үүсвэр 12994, нүхэн жорлон 1280 байна. Ус, цаг уур, орчны шинжилгээний лабораторийг агаар дахь нарийн ширхэгт тоосонцор хэмжих тоног төхөөрөмжөөр хангасан. Үүний үр дүнд 24 цагаар агаар дахь PM10, PM2.5 жижиг ширхэгт тоосонцорын хэмжээг тодорхойлон, эхний 10 сарын байдлаар PM10-ын дундаж 0.417 мкг/м3 (хүлцэх агууламжийн хэмжээ 100 мкг/м3), PM2.5-ын дундаж 0.578 мкг/м3 (хүлцэх агууламжийн хэмжээ 50 мкг/м3) байгаа нь хүлцэх агууламжаас даваагүй байна. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний тоо-9 Арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт – 97.7 хувь	97.7
189.	5.1.2. Цаг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан	2. Цаг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан мэдээлэх,	2021-2024	Ус, цаг уур, орчн			Нарийвчилсан сэрэмжлүүлэх	Мэдээ, мэдээллийг цахимаар болон			Цаг агаарын аюулт үзэгдлийг урьдчилан сэргийлэх сэрэмжлүүлэх мэдээг 1 удаа, анхааруулах мэдээг 13 удаа www.govisumber.tsag-agaar.gov.mn цахим хуудсаар иргэдэд мэдээлсэн. Мэдээний таарц 100	100

	мэдээлэх, сэрэмжлүүлэх чадавхыг сайжруулж, байгалийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулна.	сэрэмжлүүлэх чадавхыг сайжруулж, байгалийн гамшгийн эрсдэлийг бууруулна.		ы шинжилгээний төв			мэдээг 5 удаа, хоногийн сэрэмжлүүлэх мэдээг 6 удаа, анхааруулах мэдээг 7 удаа, хүчтэй салхины аюул агаар мэдээ 9 удаа, шороон шуурганы аюул агаар мэдээ 5 удаа тус тус дамжуулсан	хэвлэл мэдээллийн хэрэгслээр хурдан шуурхай хүргэсэн байна. Аймаг, сумдын Засаг дарга, Онцгой байдлын газар, ХХААГ-ыг мэдээллээр хангаж ажилласан байна.			хувьтай байна. Аймгийн болон сумдын Засаг даргын Тамгын газарт 3 удаа анхааруулах мэдээ, Онцгой байдлын газарт 4 удаа анхааруулах, сэрэмжлүүлэх мэдээг хүргүүлсэн бөгөөд мэдээллийг 100 хувь цахимаар хүргэн ажиллаж байна. **Хүрсэн түвшин:** Мэдээний тоо-13 удаа, Аюулт үзэгдлийн нөхцөл байдлын мэдээ-1 Хэрэгжилтийн хувь 100	
190.	5.1.3. Булаг шандны эхийг хамгаалж, тохижуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ.	3. Булаг шандны эхийг хамгаалж, тохижуулах ажлыг үргэлжлүүлнэ.	2021-2024	СЗДТГ, БОАЖГ	БХНСАХЗ СОНХС	6.5 13.0	Хашиж хамгаалсан булгийн тоо - 1	Хашиж хамгаалах булаг шандны эхийн тоо-1 Уст цэгийн цэвэрлэгээг 7 удаа зохион байгуулна.	 3.0		2022 оны Байгаль хамгаалах нөхөн сэргээх арга хэмжээний зардлын 6.5 сая төгрөгийн санхүүжилтээр Сүмбэр сумын 5 дугаар багт байрлах Ар хажуугийн булгийн эхийг хашиж хамгаалах ажлыг тухайн багийн малчид, иргэдийн бүлгийн оролцоотойгоор хийж гүйцэтгэсэн. Аймгийн БОАЖГ, УГГХДТСГЗ, "Тохижилт Сүмбэр" ОНӨҮГ, Сүмбэр, Шивээговь сумдын Засаг даргын Тамгын газартай хамтран нийт 7 удаагийн уст цэгийн цэвэрлэгээг зохион байгуулж Цоорхойн рашаан, Уулзварын гол, Хүрий ногоон, Асгана булаг, Нэртийн булаг, Хаялага нуур зэрэг уст цэгүүдийн 23.7 тонн хог хаягдлыг цэвэрлэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Хашиж хамгаалах булаг шандны эхийн тоо-1 Уст цэгийн цэвэрлэгээний тоо–7 Цэвэрлэгээний ажилд оролцсон хүний тоо-93 Цэвэрлэсэн хог хаягдлын хэмжээ-23.7 тонн	100
191.	5.1.4. Гэр хороолол болон аялал	4. "Эко жорлон" арга хэмжээг хэрэгжүүлж, хөрсний бохирдлыг	2021-2024	СЗДТГ, БОА	ХХО	160.0	Стандартын доторлог	Шинээр бий болсон стандартын	40.0		"Жорлонгоо өөрчилье" аяны хүрээнд хөрсний бохирдолгүй, стандартын жорлонтой болох уриалга гаргаж, Сүмбэр суманд "Аюулгүй жишиг гудамж"	100

	журулчлалын бүсэд "Эко жорлон" арга хэмжээг хэрэгжүүлж, хөрсний бохирдлыг бууруулна.	бууруулна.		ЖГ			оотой нүхэн жорлонгийн тоо-3	шаардлага хангасан жорлонгийн тоо- 20 Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо- 6			төслийг хэрэгжүүлэн 70, Шивээговь суманд 20, нийт 90 өрх болон аж ахуйн нэгж байгууллагуудад мэдээ, мэдээллийг хүргэн ажилласан. "Эко жорлон" арга хэмжээний хүрээнд Технологи Бридж ХХК, Пластик дизайн ХХК, Эколос ХХК-тай хамтран шинэ технологийг сурталчлах үзэсгэлэн худалдаа зохион байгуулсан. Үүний үр дүнд 30 өрх, 6 аж ахуйн нэгж, байгууллага нүхэн жорлонгоо сайжруулж, стандарт шаардлагад нийцүүлээд байна. Үүнээс 2 аж ахуйн нэгж, 1 өрх ТОПАС-ын ариун цэврийн төхөөрөмж суурилуулсан. Мөн тус арга хэмжээний хүрээнд 7 удаагийн сургалт, сурталчилгааг зохион байгуулан 150 иргэнд мэдээ, мэдээллийг хүргэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Стандарт шаардлага хангасан жорлонгийн тоо-36 Зохион байгуулсан сургалт -7 Үзэсгэлэн худалдаа – 1	
192.	5.1.5. Усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийн хэрэгжилтийг сайжруулна.	5. Усан сан бүхий газрын хамгаалалтын бүс, ус хангамжийн эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдүүлнэ.	2021-2024	СЗДТГ, Ус олборлон түгээх тусгай зөвшөөрөлтэй байгууллагууд	БТ		Эрүүл ахуйн бүс тогтоосон эх үүсвэрийн тоо- 3	Усны сан бүхий газруудад эрүүл ахуйн бүс тогтоосон тоо - 10 Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо- 2			Аймгийн хэмжээнд хүн амын унд ахуйн усан хангамжийн эх үүсвэр 4 байгаагаас 100 хувь орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авч төвлөрсөн усан хангамжийн эх үүсвэрүүдэд эрүүл ахуйн бүсийн дэглэмийг мөрдөн ажиллаж байна. Ус хангамж, ариун цэврийн байгууламжийн сүлжээнд эрсдэлийн үнэлгээ хийх ажлын удирдамжийг аймгийн Засаг даргаар баталгаажуулан 2022 оны 10 дугаар сарын 17-2022 оны 10 дугаар сарын 22-ны өдрүүдэд тус ажлыг зохион байгуулж, 4 чиглэлээр эрсдэлийг тодорхойлон, 2023 онд ус хангамж, ариун цэврийн байгууламжийн чиглэлээр 3 ажил хийж гүйцэтгэхээр төсөвт тусгуулах саналаа хүргүүлсэн. Хүн амын ундны усны эх үүсвэр, гүний худгийн болон ундны усны шинжилгээг тогтмол хийлгэхэд хяналт тавин ажиллаж байна. Үүнд: Баянтал сум 5 удаа, Шивээговь сум 10, Сүмбэр сум 12 удаа тус тус Мэргэжлийн хяналтын газар болон Ус цаг уур, орчны шинжилгээний лабораторид шинжлүүлсэн дүгнэлтээр усны цахилгаан дамжуулах чанар, хатуулаг, эрдэсжилт жинлэгдэгч бодис, перманганатын исэлдэх чанарыг тодорхойлуулж байна. Шивээговь сум усны эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсийн хамгаалалтын хашааг засварлан орчны цэвэрлэгээг тогтмол хийж хэвшсэн байна. **Хүрсэн түвшин:** Зохион байгуулсан арга хэмжээний тоо-1 Ундны усны эх үүсвэрийн эрүүл ахуйн бүсэд зөрчил гараагүй бөгөөд бүсийн дэглэмийг мөрдөн ажиллаж	66.6

											байна. Усны сан бүхий газруудад эрүүл ахуйн бүс тогтоосон тоо -4	
193.	5.1.7. Аймаг, сумдын төвийн ундны усны эх үүсвэрт нөөцийн судалгаа хийнэ.	7. Аймаг, сумдын төвийн ундны усны эх үүсвэрт нөөцийн судалгаа хийнэ.	2022-2024	БОАЖГ	УТХО	360.0	-	1 байршилд усны нөөцийн судалгаа хийнэ.	180.0		Нөөцийн судалгаа хийлгэхэд 400-500 сая төгрөг шаардлагатай тул улсын төсөвт суулгахаар саналыг БОАЖЯ-д хүргүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Улсын төсөвт саналыг хүргүүлсэн.	30
194.	5.1.8. Ойн ангийн үйл ажиллагааг дэмжиж, ойн зурвас, нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлж, мод тарьж ногоон хөгжилд хувь нэмэр оруулсан иргэн, аж ахуйн нэгж, нөхөрлөлд мөнгөн урамшуулал олгоно.	8. Ойн ангийн үйл ажиллагааг дэмжиж, ойн зурвас, нийтийн эзэмшлийн ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	БОАЖГ, Ойн анги	БХНСАХЗ АОНХС	77.2 100.0	Ойн ангийн үйл ажиллагаанд 22.2 сая төгрөгийн дэмжлэг үзүүлсэн. 5га талбайд ойн зурвас байгуулсан. /нийт ойн зурвасын 35.6 га/	Худалдан авах машины тоо-1 Ойн зурвасын арчилгаа, хамгаалалтыг сайжруулна. Ургалт, амьдралтын хувь- 80-аас доошгүй	20.0 100.0		Сум дундын Ойн ангийн үйл ажиллагаанд дараах дэмжлэг үзүүлсэн. Үүнд: Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд Мод үржүүлгийн газарт бороожуулагч усалгааны систем суурилуулж, улиас, бургас, сухайн мөчир 32000 ширхэг, бортого 4200 ширхэг, ногоон байгууламжийн усалгааны зориулалтаар ашиглах гүн өрмийн худагт Frog маркын, QJ-4.0 5th 380v out 50 мм үзүүлэлттэй гүний худгийн насос, мод үржүүлгийн газрын хортон мэрэгчтэй тэмцэх ажил зэрэг дэмжлэг үзүүлсэн. Мөн ОНХС-ийн 99.5 сая төгрөгөөр усалгааны тусгай зориулалттай 10 тн багтаамжтай автомашинаар хангасан. Ойн ангийн үйл ажиллагааг дэмжиж нийт 132,866.4 мян.төгрөг зарцуулсан бөгөөд орон тоог 100 хувь нэмэгдүүлж, цалин хөлсийг шинэчлэн тогтоосон. 2022 онд нийт талбайд 54251 мод бут тарьж, ургалт, амьдралтын хувь 82.0 хувьтай байна. Үүнээс: Сүмбэр сум 40769, Шивээговь сум 11707, Баянтал сум 1775 мод бут тарьсан бөгөөд төвийн ногоон байгууламжид 13999 мод, ойн зурваст 18996 мод, иргэн, аж ахуйн нэгжийн өмчлөл, эзэмшлийн газарт 21256 мод, бут тарьж ургуулж, 14 га талбайд ойн зурвас шинээр байгуулан, 52.5 га-д хүрч, аймгийн мод үржүүлгийн газрыг өргөтгөж байна. Мөн 4 мод үржүүлгийн газарт 181700 тарьц, суулгац үржүүлсэн. **Хүрсэн түвшин:** Худалдан авсан авто машины тоо-1 Ойн зурвас байгуулсан талбайн хэмжээ-14 Нийт ойн зурвасын хэмжээ, га-52.5 Ойн зурвасын арчилгаа, хамгаалалтыг сайжарч өмнөх оноос 10 хувиар өсч, мод, бутны ургалт амьдралтын хувь - 81	100
195.		9. Мод тарьж ногоон хөгжилд хувь нэмэр оруулсан иргэн, аж ахуйн нэгж, нөхөрлөлд мөнгөн	2021-2024	БОАЖГ	БХНСАУЗ	117.0	Иргэн-12 ААНБ-4	Нийтийн эзэмшлийн талбайд мод, бут тарьсан	20.0		Аймгийн Засаг даргын 2022 оны 9 дүгээр сарын 19-ний өдрийн А/274 дүгээр захирамжаар өөрийн хөрөнгөөр мод сөөг тарьж ургуулсан иргэн, аж ахуйн нэгж, байгууллагад урамшуулал олгох ажлын хүрээнд мод сөөгний тооллогыг зохион байгуулсан. Мод бутны	100

		урамшуулал олгоно.						иргэн, ААНБ-д урамшуулал олгоно.			урамшуулалд хамрагдахаар 16 иргэн, 3 аж ахуйн нэгж хамрагдаж, нийт 2211 мод, бут тарьсан байна. **Хүрсэн түвшин:** Нийтийн эзэмшлийн талбайд 2211 мод, бут тарьсан 16 иргэн, 3 аж ахуйн байна. Урамшууллын хэмжээ – 3441.0 мян. төгрөг олгосон.	
196.	5.1.9. Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг үе шаттайгаар нэмэгдүүлнэ.	10. Орон нутгийн тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээг үе шаттайгаар нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	БОА ЖГ, ГХБХ БГ	БТ		Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн хэмжээ 194211.26 га буюу нийт нутаг дэвсгэрийн 37 хувийг эзэлж байна.	Судалгаагаар батлагдсан усны нөөц бүхий газрыг тусгай хамгаалалтад авна			2020 оноос хойш орон нутгийн тусгай хамгаалалтад авсан газар байхгүй бөгөөд аймгийн хэмжээнд улсын тусгай хамгаалалттай 5265,03 га, орон нутгийн тусгай хамгаалалттай 103149,37 га газар байна. Байгалийн нөөц газрыг 537579.97 га болгох буюу хилийн заагийг 9.8 дахин өргөтгөх саналыг аймгийн ИТХ-ын 2020 оны 01 дүгээр сарын 07-ны өдрийн 04 дүгээр тогтоол болон холбогдох материалын хамт Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яаманд хүргүүлсэн. Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамнаас Засгийн газарт өргөн барьсны дагуу УИХ-ын байгаль орчны байнгын хороо, УИХ-ын гишүүн, Байгаль орчны яамнаас баг ирж газар дээрх үйл ажиллагаатай танилцсан. 2022 оны 4 дүгээр улиралд УИХ-ын чуулганаар хэлэлцүүлэх тов гарсан. Тусгай хамгаалалттай газар нутгийн орчны бүсийн зөвлөлийг Дорноговь аймгийн Засаг даргатай хамтарсан 2021 оны 12 дугаар сарын 03-ны А/385, А/605 дугаар захирамжаар 21 гишүүнтэй батлагдсан. Тус зөвлөл нь 2022 оны 10 дугаар сард хуралдан ажлын төлөвлөгөө, орчны бүсийн дэглэм, 2023 оны ажлын саналыг нэгтгэн баталсан. Аялал жуулчлалын хөгжүүлэхээр тусгай хамгаалалттай байгалийн нөөц газрыг түшиглэн тусгай сонирхлын эвент арга хэмжээ зохион байгуулсан. Мөн түүх дурсгалуудын мэдээллийн самбаруудыг шинэчилсэн. **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний тоо -3	70
197.	5.1.10. Нэн ховор, ховор амьтан, ургамлын нөөц, ховордсон зүйлийг хамгаалж, нөхөн сэргээн нутагшуулах, биотехникийн арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.	11. Нэн ховор, ховор амьтан, ургамлын нөөц, ховордсон зүйлийг хамгаалж, нөхөн сэргээн нутагшуулж, биотехникийн арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	2021-2024	БОА ЖГ, СЗДТГ	БХ НС АХЗ	8.0	Арга хэмжээний тоо - 4 Өвс - 134 боодол Хужир - 1.5 тн Хамрагдсан хүний тоо-50	Биологийн төрөл зүйлийн судалгаанд үндэслэн ховордсон амьтан, ургамлыг сэргээн нутагшуулна. Биотехники	2.0		Ховордсон ан амьтныг хамгаалах ажлын хүрээнд Улсын тусгай хамгаалалттай газар нутгийн байгаль хамгаалагч, идэвхтэн байгаль хамгаалагч, байгалийн нөөцийн хамтын менежментийн нөхөрлөлийн гишүүд хяналт тавьж ажилласнаар 2022 онд аргаль хонь болон нутагшуулсан тарваганд зүй бус хорогдол бүртгэгдээгүй. 2019 онд нутагшуулсан тарваганы төллөлт 80 хувьтай байна. Өнөөдрийн байдлаар 220 орчим аргаль хонь, 170 гаруй тарвага нутагшиж байна. Зэрлэг амьтанг өвс тэжээлийн хомсдолд орохоос урьдчилан сэргийлэх зорилгоор 5 удаагийн давтамжтай биотехникийн арга хэмжээ зохион	100

								йн арга хэмжээний тоо - 3, өвс - 100 боодол, хужир - 1.5 тн, хамрагдсан хүний тоо - 25			байгуулж, нийт 50 хүний бүрэлдэхүүнтэй 210 боодол өвс, 2.5 тонн хужрыг зэрлэг амьтдын байршиж буй 10 байршил газруудад тараан байрлуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Биотехникийн арга хэмжээний тоо - 5 Хужир – 2.5 тн Өвс-210 боодол Оролцсон иргэдийн тоо – 50	
198.	5.1.11. Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн газарт нөхөн сэргээлт хийнэ.	12. Уул уурхайн улмаас эвдэрсэн газарт нөхөн сэргээлт хийнэ.	2021-2024	БОАЖГ, СЗДТГ	БТ		Нөхөн сэргээсэн газрын хэмжээ – 6.9 га	Нөхөн сэргээсэн газрын хэмжээ - 8 га			Шивээ-Овоо ХК нүүрсний уурхайн 4.5 га талбайд, Сүмбэр суманд түгээмэл тархацтай ашигт малтмал олборлосон 4.4 га талбайд тус тус нөхөн сэргээлт хийсэн. **Хүрсэн түвшин:** Нөхөн сэргээлт хийсэн газрын хэмжээ- 8.9 га	100
199.	5.1.12. Аймаг, сумдын төвийн хог хаягдлын менежментийг сайжруулан, ахуйн болон туурь хог хаягдал бүхий талбайг үе шаттайгаар бууруулж, аймгийн төвд ландфилл технологийг сайжруулна.	13. Туурь хог хаягдал бүхий талбайг үе шаттайгаар цэвэрлэнэ.	2021-2024	БОАЖГ, СЗДТГ	АОНХС		Туурь хог хаягдалтай 11 га талбайг цэвэрлэж, хог хаягдлыг 4.3 хувиар бууруулсан	Цэвэрлэх туурь хог хаягдалтай талбайн хэмжээ - 10 га			2022 онд аймгийн хэмжээнд туурь хог хаягдалтай 11 га талбайг цэвэрлэсэн. Үүнд: Шивээговь сум 5 га, Сүмбэр сум 2 байршилд 6 га талбайг тус тус цэвэрлээд байна. Үүний үр дүнд аймгийн хэмжээнд 513.2 га туурь хог хаягдалтай талбай байснаас 11 га-аар буюу 2 хувиар буурсан. **Хүрсэн түвшин:** Цэвэрлэсэн туурь хог хаягдалтай талбай 11 га Хамтран ажилласан аж ахуйн нэгжийн тоо 5 Зарцуулсан зардал 3,498.0 мян.төгрөг	100
200.		14. Аймаг, сумдын төвийн хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэн, аймгийн төвийн хог хаягдлыг ландфилл технологийн дагуу булшилна.	2021-2024	БОАЖГ	АОНХС		Аймгийн төв хогийн цэгт хог хаягдлыг булшлах ам гаргаж, хогийн цэгийг хашаажуулсан.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -100 Төвлөрсөн хогийн цэгийг ландфилл технологиор булшлах ажлыг үе шаттай зохион байгуулна.			Хог хаягдлын менежментийг сайжруулах хүрээнд нийт 19 арга хэмжээг авч хэрэгжүүлэн улсын төсвийн 668.7 сая, орон нутгийн төсвийн 44.0 сая төгрөгийг зарцуулсан. Үүнд: Сүмбэр сумын Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөг батлуулахаар ажиллаж байна. Аймгийн хэмжээнд аюултай хог хаягдал үүсгэгч, хадгалах үйл ажиллагаа эрхэлж байгаа 13 иргэн, аж ахуй нэгж, байгууллагуудыг бүртгэлжүүлж, цахим мэдээллийн www.eic.mn цахим хуудсанд оруулсан. Дахин боловсруулагдах хог хаягдлыг ангилан ялгаж авах 3 цэгтэй болсон. Хог хаягдлыг ангилан ялгаснаар төвлөрсөн хогийн цэгт хаягдах хог хаягдлын хэмжээ буурсан. Дахивар авах цэгээс Улаанбаатар хот руу нийлүүлсэн дахиврын хэмжээ: хуванцар 5 тн, шил 17150 ш, бор цаас 3 тн Хог хаягдлын тухай хууль, хог ангилан ялгах тухай мэдээлэл, сурталчилгаа /өдөрлөг, аян/ 3 удаа, сургалт 17 байгууллага 384 хүн хамрагдаж, өмнөх оноос 2	90.0

											дахин нэмэгдсэн. Сэг зэм утсгал 374 километрт нийт 56 малын сэг зэмийг цуглуулан 1 цэгт, 40 кг ариутгалын бодис хэрэглэн, халдваргүйжүүлэлт хийн булж устгасан. Уст цэгийн цэвэрлэгээ 7 удаа: Нийт 4.1 га талбайн 23.7 тонн ахуйн хог хаягдлыг төвлөрсөн хогийн цэгт тээвэрлэсэн. Нийт цэвэрлэсэн талбай 12 га, төвлөрсөн хогийн цэгт хаясан хог хаягдал 4330 тн Улсын төсвийн 500.0 төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар БОАЖЯ-ны захиалгаар Ажнай шарга ХХК аймгийн төвийн Төвлөрсөн хогийн цэгийг түшиглэн “Аюултай хог хаягдлын агуулахын барилга барих ажлыг 40 хувьтай гүйцэтгэж байна. Эрүүл мэндийн байгууллага, эмнэлгийн хог хаягдлын менежментийн талаар нэмж бичих **Хүрсэн түвшин:** Арга хэмжээний тоо-19 Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хувь -70	
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ												**88.7**
ЗУРГАА. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО												
Орон нутаг, хөдөөгийн хөгжил												
6.1. Аймаг, сумдын төвийн хөгжлийг дэмжиж, дэд бүтцийг хөгжүүлэн, орон нутгийн иргэдийн амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.												
201.	6.1.1. Сумдын инженерийн шугам сүлжээний төв магистраль шугамыг шинэчлэх, шинээр барих, хүчин чадлыг нэмэгдүүлэх арга хэмжээг үе шаттайгаар хэрэгжүүлж, “Сумын хөгжил” арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.	1. Аймаг сумдын төвийн инженерийн шугам сүлжээний төв магистраль шугамыг шинэчилнэ.	2021-2024	АЗДТГ, СЗДТГ	УТХО АОНХС	3,000.0 45.0		Сүмбэр сумын 1-р багт гадна инженерийн шугам сүлжээний өргөтгөл шинэчлэлийн ажлыг хийнэ.	1,500.0		Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн 2 дугаар хэлхээний шугамын өргөтгөл шинэчлэлийн ажлын зураг төсвийг “Ар төгөл” ХХК-аар гүйцэтгүүлэн 2022 оны 05 дугаар сарын 23-ны өдөр хүлээн авсан. Уг ажлын төсөвт өртөг 6,086.4 сая төгрөг бөгөөд хөрөнгө, санхүүжилтийг шийдвэрлүүлэхээр холбогдох байгууллагуудад саналыг хүргүүлсэн. Барилга, хот байгуулалтын яамны захиалгаар улсын төсвийн 700.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 1 дүгээр багт бохирын шугамыг өргөтгөж, төвлөрсөн шугамд холбох ажлын хүрээнд 408 өрх, 70 аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төвлөрсөн бохирын шугамд холбохоос 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 120м бохирын шугамыг шинээр тавьж ажлын гүйцэтгэл 30 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Мөн Илчлэг Шивээ 6,0 кВт-ын, КВР-0,6/95/70 маркын 3 зуухыг 385.465.888 төгрөгөөр суурилуулсан. Шивээговь суманд орон нутгийн төсвийн 153.0 сая төгрөгөөр нийтийн эзэмшлийн 150 өрхийн орон сууцны зоорийн давхрын инженерийн шугамыг бүрэн засварлаж, 185.85 сая төгрөгөөр сумын цэвэр усны төв магистрал шугамын өргөтгөлийн ажлыг гүйцэтгэсэн. **Хүрсэн түвшин:**	90.0

											Сүмбэр сумын 1 дүгээр багийн бохирын шугамын өргөтгөлийн ажил 30 хувьтай хийгдэж байна.	
202.	6.1.2. Айл өрхийг цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд үе шаттайгаар холбож, сайжруулсан ариун цэврийн байгууламжийн тоог нэмэгдүүлнэ.	2. Айл өрхийг цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд үе шаттайгаар холбоно.	2021-2024	АЗДТГ, СЗДТГ	УТХО АОНХС	- 3.5	50	Шинээр цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд холбогдсон өрхийн тоо -10 Шинээр цэвэр усны шугамд холбогдсон гэр хорооллын айл өрхийн тоо -10			Шивээговь суманд орон нутгийн төсвийн 153.0 сая төгрөгөөр нийтийн эзэмшлийн 150 өрхийн орон сууцны зоорийн давхрын инженерийн шугамыг бүрэн засварлаж, 185.85 сая төгрөгөөр сумын цэвэр усны төв магистрал шугамын өргөтгөлийн ажлыг гүйцэтгэсэн. Сүмбэр суманд ОНХСангийн 100.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр 400м цэвэр усны шугамыг шинээр татаж 100 өрхийг цэвэр усаар хангах нөхцөлийг бүрдүүлсэн. Барилга, хот байгуулалтын яамны захиалгаар улсын төсвийн 700.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Сүмбэр сумын 1 дүгээр багт бохирын шугамыг өргөтгөж, төвлөрсөн шугамд холбох ажлын хүрээнд 408 өрх, 70 аж ахуйн нэгж, байгууллагыг төвлөрсөн бохирын шугамд холбохоос 2022 оны жилийн эцсийн байдлаар 120м бохирын шугамыг шинээр тавьж ажлын гүйцэтгэл 30 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. **Хүрсэн түвшин:** Шинээр цэвэр, бохир усны төвлөрсөн шугамд холбогдох өрхийн тоо - 408 Шинээр цэвэр усны шугамд холбогдсон гэр хорооллын айл өрхийн тоо -100	100
203.	6.1.3. Аймаг, сумдын төвд цэвэрлэх байгууламж барина.	3. Аймаг, сумдын төвд цэвэрлэх байгууламж барина.	2021-2024	АЗДТГ	УТХО Гадаадын зээл тусламж	2,050.0 5,000.0		Шивээговь сумын цэвэрлэх байгууламжийн хөрөнгийг шийдвэрлүүлнэ. Аймгийн төвийн цэвэрлэх байгууламжийн ажил үргэлжилнэ.			Шивээговь суманд ариутгах татуургын гадна шугам, 2х200м3/хон иж бүрэн биологийн цэвэрлэгээний байгууламжийн ажлын зураг төсөв хийгдсэн. Барилга угсралтын санхүүжилтийг саналыг 2023 оны улсын төсөвт тусгуулахаар хүргүүлсэн. Аймгийн төвийн цэвэрлэх байгууламжийн зураг төсвийг “Хатанбаатар” ХХК гүйцэтгэж байгаа бөгөөд ажлын гүйцэтгэл 90 хувьтай байна. Барилгын шав тавьж, хашаа барих, бараа материал татах ажил хийгдэж байна. **Хүрсэн түвшин:** Шивээговь сумын цэвэрлэх байгууламжийн хөрөнгийг шийдвэрлүүлэхээр санал хүргүүлсэн. Аймгийн төвийн цэвэрлэх байгууламжийн ажлыг эхлүүлсэн. Зураг төсвийн гүйцэтгэл -90 хувь.	70
204.	6.1.4. Сумдад “Жишиг	4. Сумдын төвд "Жишиг гудамж"	2021-2024	СЗДТГ	СОНХ	350.0	-	Сүмбэр суманд	100.0		Сүмбэр сумын 3 дугаар багт, “Аюулгүй жишиг гудамж” төслийг хэрэгжүүлэн, Баянбулгийн эгнээний 82 өрхийг	100

	гудамж” төслийг хэрэгжүүлэн, тохижилт ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.	төслийг хэрэгжүүлэн, тохижилт ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.			С			"Жишиг гудамж" төслийг хэрэгжүүлж, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлнэ.			хамруулж аюулгүй байдлыг хангуулан, тохижилтыг сайжруулж, ногоон байгууламжийг нэмэгдүүлэн ажилласан. Тус арга хэмжээнд орон нутгийн төсвийн 3.0 сая төгрөгөөр ногоон байгууламжийн 140 м урттай хайс тарьж тохижуулсан. Мөн Ханангийн эгнээний жишиг гудамжинд 2021 онд 270, 2022 онд 63 мод шинээр таригдаж, нийт 333 мод бутыг тарьж, ургуулсан. **Хүрсэн түвшин:** Төсөлд хамрагдсан айл өрхийн тоо:82 Тарьж, ургуулсан мод, бутны тоо: 333 Мод, бутны ургалтын хувь: 90 хувь	
205.	6.1.5. Аймгийн төвийн айл өрхүүдийг ухаалаг тоолуур, гэр хорооллын айл өрхүүдэд утаагүй түлшний хэрэглээг нэвтрүүлж, цахилгааны шөнийн тарифын хөнгөлөлтийг үзүүлж, агаарын бохирдлыг бууруулна.	5. Аймгийн төвийн айл өрхүүдийг ухаалаг тоолуур, гэр хорооллын айл өрхүүдэд утаагүй түлшний хэрэглээг нэвтрүүлж, цахилгааны шөнийн тарифын хөнгөлөлтийг үзүүлж, агаарын бохирдлыг бууруулна.	2021-2024	БОАЖГ, БЗӨБЦТС ТӨХК-ийн Говьсүмбэр салбар	УТ, Гадаадын зээл тусламж /Дэлхийн банк/	167.5	-	Шөнийн тарифын хөнгөлөлт үзүүлсэн өрхийн тоо-8,000 Гэр хорооллын айл өрхийг утаагүй түлш худалдан авах боломжоор хангана.			Орон нутгийн төсвийн 90 сая төгрөгийн хөрөнгөөр Найрамдал хотхоны нийтийн эзэмшлийн орон сууцуудын дотор цахилгаан монтаж засварын ажил хийгдэж, 10 байрны 1250 айл өрх ухаалаг тоолуураар хангагдаад байна. Цаашид 3 байрны 15 орцны цахилгаан монтаж, ухаалаг тоолуур суурилуулах ажлыг Багануур зүүн өмнөд бүс ЦТС-ээс гүйцэтгэхээр төлөвлөсөн. 2022 онд өрхийг шөнийн тарифын хөнгөлөлтэд хамруулах журам батлагдаагүй тул хөнгөлөлт үзүүлэх боломжгүй байсан. **Хүрсэн түвшин:** Ухаалаг тоолуураар хангагдсан өрхий тоо-1250	70
206.	6.1.6. Нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн тохижилтыг сайжруулж, гэрэлтүүлгийн тоог нэмэгдүүлнэ.	6. Нийтийн эзэмшлийн гудамж талбайн тохижилтыг сайжруулж, гэрэлтүүлгийн тоог нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	УТ АОНХС	920.0 1,075.9	Сүмбэр сумын 2 дугаар багийн нутаг дэвсгэрт Бичил цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах ажлын зураг төсөв хийгдсэн.	Сүмбэр сумын 2-р багт тохижилтын ажлыг үргэлжлүүлнэ. Шинээр хийгдэх гэрэлтүүлгийн тоо-15	 322.5		2022 оны Орон нутгийн хөгжлийн сангаар 433.2 сая төгрөгөөр “Хүслэн хийморь” ХХК Сүмбэр сумын 2 дугаар багт “Бичил цэцэрлэгт хүрээлэн” байгуулах ажлыг гүйцэтгэж хүлээлгэн өгсөн. Тохижилтын ажлын хүрээнд 16 ширхэг гэрэлтүүлэг, 2900м2 явган зам, резинэн хавтан 254м2, бетон талбай 151 м2, дугуйн зам 1050м2 тус тус хийгдсэн. Аймгийн Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 300.0 сая төгрөгөөр “Хустайн шил” ХХК- Улсын чанартай авто зам дагуу 125 гэрэлтүүлэг шинээр тавих ажлыг гүйцэтгэсэн. Сүмбэр сумын ОНХСангийн 70.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Од жи Од” ХХК Сүмбэр сумын 3 дугаар багийн Баянбулагийн эгнээнд 100 ширхэг гэрэлтүүлгийн толгой угсрах ажлыг гүйцэтгэж, ашиглалтад хүлээлгэн өгсөн.	100

							198				Шивээговь сумын Орон нутгийн хөгжлийн сангийн 59.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Од жи Од” ХХК нийтийн эзэмшлийн гудамж, талбайд 30 ширхэг гэрэлтүүлгийг шинээр тавих ажлыг гүйцэтгэсэн. **Хүрсэн түвшин:** Сүмбэр сумын 2 дугаар багт “Бичил цэцэрлэгт хүрээлэн байгуулах ажлын гүйцэтгэл – 100 хувь Шинээр хийгдсэн гэрэлтүүлгийн тоо – 255	
207.	6.1.7. Сумдын халуун ус болон нийтийн ахуйн үйлчилгээг сайжруулахад хувийн хэвшлийн санаачилгыг дэмжинэ.	7. Мэргэжлийн боловсон хүчинтэй, ажлын туршлага бүхий хувийн хэвшлийн санал, санаачилгыг дэмжин халуун ус байгуулах, үйл ажиллагааг өргөтгөх, сэргээх ажлыг дэмжинэ.	2021-2024	ХХААГ, СЗДТГ	АОНХС СХС	208.0	-	Сүмбэр сумын төвд нийтийн халуун усны газар байгуулна.	200.0		Орон нутгийн төсвийн 350.0 сая төгрөгийн хөрөнгөөр “Юу Би Жи” ХХК Сүмбэр сумын 2 дугаар багийн гэр хороололд нийтийн халуун усны барилгын ажлыг 35 хувьтай гүйцэтгэж байна. **Хүрсэн түвшин:** Барилгын ажлын гүйцэтгэлийн хувь- 35	35.0
208.	6.1.8. Орон нутагт ажиллахаар ирж байгаа багш, эмч, төрийн албан хаагчдыг орон байраар хангах бодлогыг хэрэгжүүлнэ.	8. Орон нутагт ажиллахаар ирж байгаа багш, эмч, төрийн албан хаагчдыг орон байраар хангана.	2021-2024	БСУГ, ЭМГ	ОНТ		Шинээр албаны байраар хангагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-5	Шинээр албаны байраар хангагдсан төрийн албан хаагчдын тоо-5	20.0	18.7	2022 онд орон нутагт ажиллаж байгаа эрүүл мэндийн байгууллагын 20 эмч, эмнэлгийн ажилтан, 10 багшийг албаны болон түрээсийн орон сууцаар хангасан. Үүнээс 10 багшид 10.0 сая төгрөг, 9 эмч, эмнэлгийн ажилчдад 6.7 сая төгрөгийг орон сууцны түрээсэнд орон нутгийн төсвөөс шийдвэрлэж олгосон. **Хүрсэн түвшин:** Орон сууцаар хангагдсан албан хаагчийн тоо - 30	100
209.	6.1.9. Аймаг, сумдын шилэн кабел, цахилгаан холбооны сүлжээг өргөтгөж, хөдөөгийн багийн иргэдийг интернет сүлжээнд холбон, үүрэн телефоны хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.	9. Аймаг, сумдын шилэн кабел, цахилгаан холбооны сүлжээг өргөтгөж, интернет үүрэн телефоны хэрэглээг нэмэгдүүлнэ.	2021-2024	СЗДТГ	УТХО СОНХС	200.0 82.0	Санал хүргүүлсэн. Сүмбэр сумын 1,2-р баг IPTV гурвалсан үйлчилгээ нэвтрүүлсэн.	Үүрэн телефоны сүлжээнд холбогдсон хөдөөгийн багийн тоо-2 Баянтал суманд IPTV гурвалсан үйлчилгээ нэвтрүүлнэ.	100.0 25.0		Сүмбэр сумын 1, 2 дугаар баг, Баянтал сумын 1 дүгээр багт тус тус IPTV гурвалсан үйлчилгээ нэвтрүүлж, Сүмбэр сумын 1, 2 дугаар багт 427 өрх, Баянтал суманд 30 өрх тус үйлчилгээг авч байна. Бүх нийтийн үүргийн сангаас Сүмбэр сумын 6 дугаар багт дахин дамжуулах станц байгуулан интернэт сүлжээнд холбосон. **Хүрсэн түвшин:** Интернэт сүлжээнд холбогдсон багийн тоо – 1 IPTV гурвалсан сүлжээнд холбогдсон өрхийн тоо - 457	90
210.	6.2.10. Хөдөө орон нутгийн	10. Орон нутгийн бичил, жижиг, дунд	2021-2024	АЗДТГ,	АОНХ	73.0	-	Орон нутгийн	20.0		Улсын төсвийн 2.1 тэрбум төгрөгийн хөрөнгө оруулалтаар “Хан атирбут” ХХК “Жижиг, дунд	70

	бичил, жижиг, дунд үйлдвэр, аж ахуй эрхлэгчдийн худалдаа, борлуулалтыг дэмжих дэд бүтцийг бий болгон, бизнес эрхлэх таатай орчныг бүрдүүлнэ.	үйлдвэр, аж ахуй эрхлэгчдийн худалдаа, борлуулалтыг дэмжих, дэд бүтцийг бий болгохыг дэмжинэ.		СЗДТГ	С			бичил, жижиг, дунд үйлдвэр, аж ахуйн үйлчилгээ эрхлэгчдийн үйл ажиллагааг дэмжиж, дэд бүтэц бий болгоход дэмжлэг үзүүлнэ.			үйлдвэрлэлийг дэмжих төвийн барилга”-ын ажлыг 70 хувийн гүйцэтгэлтэй барьж байна. Орон нутгийн бичил, жижиг, дунд үйлдвэр, аж ахуйн эрхлэгчдийн борлуулалтыг дэмжих чиглэлээр “Говийн бүсийн түншлэл-2022” үзэсгэлэн худалдааг 2022 оны 9 дүгээр сарын 16-17-ны өдрүүдэд зохион байгуулсан. Тус үзэсгэлэн худалдаанд 83 иргэн, ААНэгж оролцож, 83.1 сая төгрөгийн борлуулалт хийсэн. Мөн “Намрын ногооны өдрүүд-Үндэсний үйлдвэрлэл-2022” улсын нэгдсэн үзэсгэлэн худалдаанд орон нутгийн 2 хоршоо, 1 нөхөрлөл, 1 компани, нийт 4 ААНэгж оролцож, 11.0 сая төгрөгийн борлуулалт хийсэн. Мөөг ургуулах технологийн сургалтад нийт 20 хүн хамрагдаж, үүнээс 11 иргэн нэгдэн “Чойрын гурван богд” хоршоо хүнсний зориулалттай хясаа мөөг тариалж, борлуулалтын каластерийг бий болгон, орон нутгийн хэрэгцээг хангахаас гадна Улаанбаатар хотруу бүтээгдэхүүнийг нийлүүлж байна. **Хүрсэн түвшин:** “Жижиг, дунд үйлдвэрлэлийг дэмжих төвийн барилга”-ын ажлын гүйцэтгэл 70 хувь Үзэсгэлэн худалдааны тоо-3 Борлуулалтын кластерийг бий болгосон төслийн тоо - 1	
211.	6.2.11. Хотын захирагчийн ажлын алба байгуулж, үйл ажиллагааг бэхжүүлнэ.	11. Хотын захирагчийн ажлын алба байгуулж, үйл ажиллагааг бэхжүүлнэ.	2021-2024	АЗДТГ	ОНТ		Шаардлагатай төсвийг 2022 оны төсөвт тусгуулсан.	Хотын захирагчийн ажлын албаны үйл ажиллагааг явуулж эхэлнэ.			Чойр хотын захирагчийн алба байгуулахаар байгууллагын дүрэм, бүтэц орон тоог баталсан. Төсвийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотойгоор байгууллагын төсөв батлагдаагүй тул үйл ажиллагааг эхлүүлээгүй байна. **Хүрсэн түвшин:** Бүтэц орон тоог баталсан. Төсөв батлагдаагүй. Үйл ажиллагаа эхлээгүй.	70
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ												**81.3**

2022 ОНЫ ЖИЛИЙН ЭЦСИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН БИЕЛЭЛТИЙН ТОВЧОО

№	Бодлогын зорилтын нэр	Салбарын зорилт	Арга хэмжээний тоо	Дундаж үнэлгээний хувь
1.	**НЭГ. “КОВИД-19” ХАЛДВАРТ ЦАР ТАХЛААС ҮҮДЭЛТЭЙ ЭДИЙН ЗАСАГ, НИЙГМИЙН ХҮНДРЭЛИЙГ ДАВАН ТУУЛАХ БОДЛОГО**	1.1 “Ковид-19” халдварт цар тахлаас үүдэлтэй эдийн засаг, нийгмийн хүндрэлийг даван туулах бодлогын арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	10	97.9

Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ				**92.3**
2.	**ХОЁР. ХҮНИЙ ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО**	Эрүүл мэнд 2.1. Иргэдийн эрүүл мэндийн боловсролыг дээшлүүлж, эрүүл мэндийн урьдчилан сэргийлэх тогтолцоог сайжруулах, эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.	10	89.7
3.		Биеийн тамир, спорт 2.2. Нийтийн биеийн тамир, эрүүл, идэвхтэй амьдралын хэв маягийг хөгжүүлж, тамирчдын өрсөлдөх чадвар, амжилтыг нэмэгдүүлнэ	3	53.3
4.		Боловсрол 2.3. Боловсролын үйлчилгээнд тэгш хамруулж, чанар хүртээмжийг сайжруулна	14	76.0
5.		Шинжлэх ухаан, технологи, инновац 2.4. Орон нутагт стандартчилал, хэмжил зүйн нэгж байгуулна.	2	95.0
6.		Хөдөлмөр, нийгмийн хамгаалал 2.5. Хүн амын хөгжлийг хангаж, хөдөлмөр эрхлэлтийг дэмжиж, ажилгүйдэл ядуурлыг бууруулна.	9	86.3
7.		Үндэсний бахархал, өв соёл 2.6. Үндэсний үнэт зүйл, уламжлалт өв соёлоо дээдэлж, иргэдийг соён гэгээрүүлж, соёл урлагийн байгууллагуудын үйлчилгээний чанар хүртээмжийг дээшлүүлнэ.	11	88.6
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ				**81.4**
8.	**ГУРАВ. ЭДИЙН ЗАСГИЙН БОДЛОГО**	Санхүү, төсвийн зохицуулалт 3.1. Санхүү, эдийн засгийн нээлттэй, ил тод байдлыг хангах бодлого хэрэгжүүлнэ.	8	99.9
9.		Уул уурхай, хүнд үйлдвэр 3.2. Ил тод хариуцлагатай уул уурхай, нэмүү өртөг шингэсэн үйлдвэрийг хөгжүүлэх	5	82.0
10.		Хүнс, хөдөө аж ахуй, хөнгөн үйлдвэр 3.3. Хөдөө аж ахуйн бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэл, борлуулалтын сүлжээг хөгжүүлж, гол нэрийн хүнсний бүтээгдэхүүний хэрэгцээг дотоодоос хангах хувь хэмжээг нэмэгдүүлэх, импортыг орлох болон экспортын баримжаатай бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлийг дэмжинэ.	29	88.9
11.		Аялал жуулчлал 3.4. Орон нутгийн онцлог, нутгийн иргэдэд түшиглэсэн тогтвортой аялал жуулчлалыг хөгжүүлнэ.	5	99.7
12.		Эрчим хүч 3.5. Эрчим хүчний найдвартай байдлыг хангана.	6	71.3
13.		Тээвэр, логистик 3.6. Аймаг, сумдын авто замын сүлжээг нэмэгдүүлж, тээвэр, логистикийн төв байгуулна.	10	84.0
14.		Барилга, хот байгуулалт 3.7. Газрын харилцаа, барилга, хот байгуулалтын салбарыг орон нутагт хөгжүүлж, иргэдийн орон сууцны хангамжийг нэмэгдүүлнэ.	12	79.1
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ				**86.4**
15.	**ДӨРӨВ. ЗАСАГЛАЛЫН БОДЛОГО**	“Цахим Монгол”- төрийн шуурхай үйлчилгээ 4.1. Мэдээллийн аюулгүй байдлыг хангасан цахим орчныг бүрдүүлэн, ил тод байдлыг ханган, иргэд, олон нийтэд мэдээ, мэдээлэл, төрийн үйлчилгээг шуурхай, хариуцлагатай, хүртээмжтэй хүргэх орчин нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	8	97.7
16.		Мэргэшсэн, хариуцлагатай төрийн алба 4.2. Нутгийн захиргааны байгууллагуудыг чадавхжуулж, төрийн үйлчилгээний чанар, хүртээмжийгсайжруулж, төрийн албан хаагчдын ёс зүй, хариуцлагыг дээшлүүлнэ.	10	91.0

17.		Амар тайван, аюулгүй нийгэм 4.3. Иргэдийн аюулгүй, амар тайван байдлыг хангана.	24	92.0
18.		Хараат бус бие даасан шүүх, хүний эрхийг дээдэлсэн эрх зүйн шинэтгэл 4.4. Хүний эрх, шударга ёс, хуульт ёсыг бэхжүүлнэ.	4	100
19.		Тогтвортой, нэгдмэл гадаад бодлого 4.5. Гадаад харилцаанд нэг цонхны нэгдмэл бодлогыг хэрэгжүүлэн, хөрш орнууд болон гуравдагч хөрш орнуудтай худалдаа, эдийн засгийн харилцааг өргөжүүлэх_	3	90.0
20.		Батлан хамгаалах 4.6. Орон нутгийн хамгаалалтын тогтолцоог бэхжүүлж, дайчилгааны төлөвлөлтийг шинэчилнэ.	4	92.5
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ				**93.8**
21.	**ТАВ. НОГООН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО**	Ногоон хөгжил 5.1. Байгаль орчныг хамгаалах, байгалийн баялагийг зүй зохистой ашиглаж, дэвшилтэт техник, технологи нэвтрүүлж, хүрээлэн буй орчны бохирдол, доройтлыг бууруулж, иргэдийн эрүүл орчинд амьдрах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.	13	88.7
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ				**88.7**
22.	**ЗУРГАА. БҮС, ОРОН НУТГИЙН ХӨГЖЛИЙН БОДЛОГО**	Орон нутаг, хөдөөгийн хөгжил 6.1. Аймаг, сумдын төвийн хөгжлийг дэмжиж, дэд бүтцийг хөгжүүлэн, орон нутгийн иргэдийн амьдралын чанарыг дээшлүүлнэ.	11	81.3
Бодлогын зорилтын дундаж үнэлгээ				**81.3**
ДҮГНЭЛТ		**Нийт 6 бодлогын 22 салбарыг хөгжүүлэх зорилтын 211 арга хэмжээний ерөнхий дундаж үнэлгээ**	**211**	**88.2**

БАТАЛГААЖУУЛСАН:

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГА Г.БАТСУУРЬ

ХЯНАСАН:

АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА Д.СОДНОМ

ТАЙЛАНД ХШҮ ХИЙСЭН:

ХШҮХ-ИЙН ДАРГА М.АНХБАЯР

ХШҮХ-ИЙН МЭРГЭЖИЛТЭН Э.ХУЛАН